

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ Ельвіра ЛУЗІК
« __ » _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма «Практична психологія»

Тема: «Психологічні умови формування сексуальної культури молоді»

Виконавець: здобувач вищої освіти ПП-201Мз Богуславська Олеся Олександрівна

Керівник: кандидат пед. наук Селезень Ганна Василівна

Нормоконтролер: _____ Тамара МИХЕСЬВА
(підпис)

КИЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра педагогіки та психології професійної освіти
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 053 «Психологія»
ОПП «Практична психологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Ельвіра ЛУЗІК
«__» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

Богуславської Олесі Олександрівни

1. Тема кваліфікаційної роботи «Психологічні умови формування сексуальної культури молоді» затверджена наказом ректора від 04.10.2023 р. № 2033/ст.
2. Термін виконання роботи: з 05 вересня 2023р. до 31 жовтня 2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до першого, другого та третього розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків загальним обсягом __ сторінки, з них обсяг основного тексту __ сторінки, список використаних джерел нараховує __ позицій.
4. Зміст кваліфікаційної роботи: Вступ; Розділ 1. (Теоретичні і методичні аспекти психологічних умов формування сексуальної культури молоді); Висновки до першого розділу; Розділ 2. (Емпіричне дослідження сексуальної культури молоді); Висновки до другого розділу; Розділ 3. (Ефективність впливу тренінгу «Сексуальна освіта молоді» на формування сексуальної культури молоді); Висновки до третього розділу; Висновки; Список використаних джерел та літератури; Додатки.
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного матеріалу): таблиці, рисунки.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Опрацювання та реферування літератури з теми дослідження. Визначення об'єкта і предмета дослідження	01.08.2023	
2.	Формулювання мети, завдання досліджень. Складання попереднього плану роботи. Узгодження з керівником	15.08.2023	
3.	Написання теоретичної частини. Подання керівнику розділу 1.	19.09.2023	
4.	Проведення діагностичної частини. Написання розділу 2. Подання керівнику.	29.09.2023	
5.	Проведення формувального експерименту. Написання розділу 3. Подання керівнику.	12.10.2023	
6.	Написання вступу, висновків	20.10.2023	
7.	Оформлення роботи. Подання керівникові.	31.10.2023	
8.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	23.11.2023	
9.	Опрацювання зауважень і виправлення недоліків разом із науковим керівником	01.12.2022	
10.	Подання остаточного варіанту на кафедру для перевірки на академічну доброчесність	12.12.2023	
11.	Подання кваліфікаційної роботи на рецензування	15.12.2023	
12.	Захист кваліфікаційної роботи	25.12.2023	

7. Дата видачі завдання: «__»_____2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Ганна СЕЛЕЗЕНЬ

Завдання прийняв до виконання _____ Олеся БОГУСЛАВСЬКА

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Психологічні умови формування сексуальної культури молоді»: 116 сторінок, 44 використаних джерела та літератури, 6 додатків.

Об'єкт дослідження – сексуальна культура молоді.

Предмет дослідження – Психологічні умови формування сексуальної культури молоді.

Мета дослідження полягає у доведенні ефективності тренінгу «Сексуальна освіта молоді» на формування сексуальної культури молоді.

У кваліфікаційній роботі розкрито проблему сексуальної культури молоді у сучасному українському суспільстві, зокрема: складові сексуальної культури, основні аспекти та умови, які впливають на розвиток сексуальної культури молоді, вказується на важливість сексуальної освіти як важливої умови формування сексуальної культури. Описано програму тренінгу «Сексуальна освіта молоді».

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані у діяльності психологів, викладачів ЗВО та спеціалістів, які безпосередньо працюють зі студентами. Також усі результати можуть бути використані в індивідуальній роботі психологів та психотерапевтів під час роботи зі студентами.

СЕКСУАЛЬНА КУЛЬТУРА, СЕКСУАЛЬНА ОСВІТА, МОЛОДЬ,
ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ СЕКСУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ	11
1.1. Проблема сексуальної культури у психолого-педагогічній літературі.....	11
1.2. Психологічні особливості формування сексуальної культури молоді	17
1.3. Сексуальна освіта як чинник формування сексуальної культури молоді	25
Висновки до першого розділу	32
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕКСУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ	34
2.1. Методологічна основа дослідження	34
2.2. Аналіз та інтерпретація результатів констатувального експерименту.....	36
Висновки до другого розділу	69
РОЗДІЛ 3. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПЛИВУ ТРЕНІНГУ «СЕКСУАЛЬНА ОСВІТА МОЛОДІ» НА ФОРМУВАННЯ СЕКСУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ	72
3.1. Розробка та впровадження тренінгу «Сексуальна освіта молоді».....	72
3.2. Оцінка ефективності впливу тренінгу «Сексуальна освіта молоді» на формування сексуальної культури молоді.....	79
Висновки до третього розділу.....	83
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	90
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність теми. Секс змушує світ обертатися: він змушує немовлят зближуватися, дітей реготати, підлітків фліртувати, а дорослих народжувати дітей. Про це йдеться у священних книгах великих релігій світу, і воно проникає в кожную частину суспільства. Це впливає на те, як ми одягаємося, жартуємо та розмовляємо. Багато в чому стать визначає, ким ми є. Це настільки важливо, що видатний нейропсихолог Карл Прібрам (1958) описав секс як одне з чотирьох основних станів потягу людини. Стани драйву мотивують нас досягати цілей. Вони пов'язані з нашим виживанням. За Прібрамом, годування, боротьба, втеча та секс є чотирма мотивами, що стоять за кожною думкою, почуттям і поведінкою. Оскільки ці потяги настільки тісно пов'язані з нашим психологічним і фізичним здоров'ям, можна припустити, що люди вивчатимуть, розумітимуть і відкрито обговорюватимуть їх [37].

Секс (від лат. *sexus* - стать) – все те, що відноситься до сфери статевих відносин; «...сексуальність – сукупність психічних і фізіологічних реакцій, переживань і вчинків, що з проявом і задоволенням статевого потягу» [7]. Дані визначення виразно показують, що секс та сексуальність входять у спектр психологічної проблематики. При цьому слід підкреслити, що розгляд питань сексуальності не належить жодній суто окремій психологічній галузі чи дисципліні, жодній одній парадигмі в психології. Секс може бути джерелом конфлікту не тільки між статями, але також між:

- поколіннями – у питаннях статевого виховання та моральності;
- соціальними групами – у питаннях прав та дискримінації меншин;
- культурами – у питаннях норм, звичаїв та традицій.

Таким чином, незалежно від напрямку своєї діяльності психолог повинен мати високий рівень освіченості у цьому питанні.

«Питання сексуальності оточений незвичайною кількістю забобонів» [1] - писав Альфред Адлер у першій половині минулого століття. Чи змінилося щось у наші дні? У сучасному суспільстві в міру того, як сексуальна тематика стає все

більш доступною широкому загалу – вже можна навіть сказати, нав'язуваною – якість інформації аж ніяк не покращується. Наприклад, образ, що пропагується поп-культурою гіперсексуальної жінки, по-перше, нівелює душевні, емоційні потреби жінки у свідомості самих жінок, і породжує в (і без того погано розуміють ці потреби) чоловіках ще більшу нездатність враховувати ці потреби; а, по-друге, викликає в деяких, які усвідомлюють свою невідповідність цьому образу, представниць іменованого прекрасним – жіночої статі комплекс інфантильності. Можна навести ще безліч прикладів, що демонструють, що зміни сталися ні на бік зменшення числа сексуальних забобонів, а сфері їх змісту. Можна також відзначити, що, незважаючи на величезну завантаженість сучасної людини різними видами діяльності та захоплень, та різке зниження часу, що залишився для кохання, інтерес людства до статевих питань анітрохи не слабшає. І тут, незважаючи на своє економічне походження, набирає чинності закон: попит народжує пропозицію – психологія сексуальності молода і область знань, що швидко розвивається. Спираючись на медико-біологічні, історичні, культурологічні, філологічні, соціологічні дисципліни, вона створює власний гносеологічний простір [2, с. 10]. І як було сказано вище, глобальність сексуальної проблематики зробить досягнення та відкриття психології сексуальності актуальними та значущими для більшості психологічних галузей.

З кінця ХХ століття серед молоді з'явилася тенденція вступу в ранній статевий зв'язок юнаків і дівчат. Цей «рух» бере свій початок із країни свободи та демократії – США. Саме там уперше підлітки осмислено почали зустрічатися один з одним заради задоволення статевих потреб, статевого потягу. Потім це поширилося на Європу та всю Америку, а потім, на початку 90-х, воно бурхливо поширилося й у нашій країні. Якраз медіаресурси стали чи не найголовнішим засобом поширення сексуальної революції. За останні роки в сексуальній поведінці та настановах української молоді, відбулися великі зміни, що викликають зростаючу соціальну заклопотаність.

Перша складність – багатовимірність змін, що відбуваються. Психосексуальний розвиток – один із аспектів онтогенезу, тісно пов'язаний із

загальним біологічним розвитком організму, особливо зі статевим дозріванням та подальшою зміною статевої функції. Зрозуміти ці явища можна лише у системі життєвого циклу організму. Разом з тим психосексуальний розвиток – результат статевої соціалізації, в ході якої індивід засвоює певну статеву роль та правила сексуальної поведінки. Вирішальне значення тут мають соціальні чинники: структура діяльності індивіда, його взаємини зі значимими іншими, норми статевої моралі, вік та типові форми раннього сексуального експериментування, нормативне визначення подружніх ролей тощо.

Друга складність – широка варіативність, множинність типів психосексуального розвитку. Чоловіча модель розвитку суттєво відрізняється від жіночої; терміни і послідовність фаз, характерні одного покоління, можуть виявитися непридатними іншого покоління тощо.

Третя складність – крайня нерівномірність розподілу наукових даних про психосексуальні особливості різних етапів життєвого шляху.

Ця тема є актуальною, оскільки сексуальна поведінка та мотивація тісно пов'язані з віком, фізичним та соціальним розвитком індивіда. Незважаючи на велику кількість емпіричних даних, відомо про розвиток сексуальності не так вже й багато. Навіть періодизація цього процесу є проблематичною.

Так, психолог Л. Акімова у своїх роботах досліджує проблеми сексуальності людини, сексуальної культури, психосексуального розвитку, проблем безпечного сексу підлітків, профілактики статевих захворювань і сексуальної освіти. С. Діденко, О. Козлова присвячують сексуальній освіченості підручник «Психологія сексуальності» (2009), який націлений на підготовку студентів-психологів і фахівців-сексологів. Закордонні науковці звертають більше уваги на сексуальність, зокрема підліткову. У цьому напрямку працюють Дж. Бенкрофт, Дж. Браун, К. Друрі, В. Буковські, М. Файн, Л. Фінер, Х. Катчадуріан, Б. Кінг, М. Людвін, Б. О'Салліван, Л.Понтон, П. Стернс, Х. Вільям й ін. Окрім того, ця галузь знань відкриває широкі можливості для емпіричних досліджень ставлення молодих людей до своєї сексуальності, що є важливим стрижнем у формуванні сексуальної культури суспільства.

Мета даного дослідження полягає у доведенні ефективності впливу тренінгу «Сексуальна освіта молоді» на формування сексуальної культури молоді

Завдання:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми розвитку сексуальної культури молоді.
2. Підібрати комплекс психодіагностичних методик та провести констатувальний етап дослідження.
3. Розробити та впровадити тренінг «Сексуальна освіта молоді» з розвитку сексуальної культури молоді.
4. Провести аналіз ефективності тренінгу «Сексуальна освіта молоді».

Об'єкт дослідження: сексуальна культура молоді.

Предмет: психологічні умови формування сексуальної культури у молоді.

Для реалізації поставлених завдань було застосовано наступні **методи дослідження:**

- *теоретичні:* аналіз, класифікація, систематизація, порівняння й узагальнення теоретичного матеріалу наукових та літературних джерел;
- *емпіричні:* спостереження, тестування; констатувальний експеримент, формувальний експеримент;
- *методи статистично-математичної обробки даних:* визначався розподіл даних за критерієм Колмогорова-Смірнова та здійснювалось порівняння за допомогою критерія Стьюдента.

Емпіричне дослідження сексуальної культури молоді включало наступний комплекс психодіагностичних методик:

- 1 Авторська анкета дослідження рівня сексуальної культури молоді.
2. Методологія дослідження «Оцінки статевого профілю» (М. Яффе та Е. Фервік, адаптація О. Потьомкіної (А. Лідерс, 2007)).
3. Опитувальник «Настанови до сексу» (Г. Айзенк).
4. Методика дослідження самоствалення (В.В. Столін та С.Р. Пантелєєв).

Наукова новизна отриманих результатів. полягає в тому, що:

– *поглиблено уявлення* про ставлення суспільства до сексу, соціалізацію сексуальності (релігію, звичаї, обряди, статеве виховання);

– *розкрито* психологічні умови розвитку сексуальної культури студентської молоді;

– *розроблено* програму тренінгу щодо розвитку сексуальної культури студентської молоді.

Практичне значення роботи полягає в тому, що матеріали даного дослідження можуть бути використані в діяльності практичних психологів, психологів закладів освіти, педагогів в корекційно-розвивальній, консультативній та освітній діяльності, а також для розробки різних тренінгових програм.

Апробація отриманих результатів. Основні ідеї та результати дослідження були представлені на засіданні випускової кафедри педагогіки та психології професійної освіти для Освітньо-професійної програми «Практична психологія».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, що налічує 44 найменування, додатків на 12 сторінках. Основний зміст роботи викладений на 89 сторінках і містить 9 таблиць та 15 рисунків. Загальний обсяг роботи - 116 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ СЕКСУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ

1.1 Проблема сексуальної культури у психолого-педагогічній літературі

Від змісту цінностей, закладених у світоглядних орієнтаціях молоді, а також від того, наскільки духовність стане основою її життя, залежить майбутнє України. Це означає, що виховання молоді, підготовка її до самостійного життя завжди була і є однією з найважливіших проблем у житті суспільства. І головним завданням цієї роботи є набуття теоретичних знань, формування сучасних уявлень і поглядів на кохання, шлюб, секс, формування морально-ціннісних орієнтирів. Сексуальність і статеве життя є визначними подіями в житті людей, і суспільство має приділяти їм належну увагу.

У нове тисячоліття людство вступило з багатьма проблемами. Однією з них є статеве життя молодих людей, яке супроводжується знеціненням кохання, глибокими психологічними травмами та розчаруваннями.

Дослідження сексуальності та сексуальної культури молоді знайшли відображення у великій кількості праць і монографій таких вчених, як М. Фуко, Е. Гідденс, Ф. Райс, М. Клі та ін. Українські вчені упродовж останніх 20 років проводили дослідження в галузі психології гендеру та сексуальності. Основну увагу приділено таким питанням: дослідженню теоретичних аспектів психосексуального розвитку – В. Пісоцький; дослідженню проблеми гендерної психології та сексуальності – Б. Ворник, Т. Говорун та О. Кікінежда; розвитку статевої культури молоді – Л. Гридковець; впливу гендерних ролей на розвиток особистості – А. Кочарян; взаємозв'язок сексуальних фантазій і психосексуальної поведінки – М. Жидко; психологія сексуальності та статевого стосунку – С. Діденко; особливості гендерно-рольового самовизначення хлопців-підлітків – В. Васютинський; вплив індивідуально-психологічних властивостей підлітків на особливості їх статевої поведінки – В. Москаленко, О. Сечейко; вивчення

статевих практик підлітків – Г. Сокурянська, Л.М. Гридковець; уявлення про культуру як специфічну діяльність людини через свідоме осмислення нею своїх дій і вчинків – В.Є. Давидович, Ю. А. Жданов, Н. С. Злобін, М. С. Коган, Д. Чаней.

На сьогоднішній день дослідники проблеми констатують, що після тривалого періоду так званого «безстатевого виховання» настали принципово інші часи.

Підвищення ролі сексуальної культури полягають у вихованні у молоді правильної позиції і правильного ставлення, по-перше, до своєї статі, по-друге, до представників протилежної статі, по-третє, прийняття і аналіз тих, притаманні суспільству погляди на зазначені питання.

Ставлення суспільства до сексу, соціалізація сексуальності (релігія, звичаї, обряди, статеве виховання і статеве виховання), впливаючи на людину, формують ставлення індивіда до статі і сексуальної поведінки, тобто сексуальної культури в цілому.

У ході аналізу літературних джерел можемо визначити наступні аспекти сексуальної культури:

- Ставлення до любові, значення для особистості співвідношення «душі і тіла»;
- Сексуальна мораль, ставлення до норми і сексуальних девіацій;
- Відношення до протилежної статі;
- Психосексуальна орієнтація;
- Рівень поінформованості, обізнаність у питаннях сексу;
- Сексуальна установка;
- Статеврольова поведінка;
- Сексуальна мотивація;
- Мотив статевого акту;
- Етичні та естетичні установки;
- Психосексуальний тип чоловіка і жінки.

Проблеми людської сексуальності, статевої культури, статевої поведінки досі оминають усі ланки освіти (від дошкільної до вищої), а якщо розглядати їх, то поверхнево, узагальнено, то особливо ігнорують статеву культуру.

Культуру можна розглядати різними способами. У своїй Декларації культурного розмаїття 2001 року ЮНЕСКО використала дуже широке визначення: «культуру слід розглядати як сукупність відмінних духовних, матеріальних, інтелектуальних та емоційних особливостей суспільства чи соціальної групи. . . він охоплює, окрім мистецтва та літератури, спосіб життя, способи спільного життя, системи цінностей, традиції та вірування». Декларація говорить про культуру та ідентичність як про частину наших прав людини та фундаментальних складових розвитку в національному сенсі. Культурні права є невід'ємною частиною прав людини, які є універсальними, неподільними та взаємозалежними. Культурне розмаїття розширює спектр можливостей, відкритих для кожного; це одне з коріння розвитку, яке розуміється не просто в термінах економічного зростання, а й як засіб досягнення більш задовільного інтелектуального, емоційного, морального та духовного існування.

Сексуальна ж культура, як відомо, є невід'ємною частиною загальної культури. Це інтегративне явище, яке розвивається за певних соціальних умов під впливом психологічних, соціально-психологічних і біологічних факторів. Дар сексуальності не дається людині в готовому, цілісному вигляді. Її обов'язок – плекати та розвивати цей дар для блага себе та інших. Для молоді статево виховання має починатися з виховання позитивного ставлення до сексуальності. Багато дорослих, особливо старше покоління, вкрай негативно ставляться до будь-яких форм обговорення гендерних питань, вони вважають, що це знання веде до сексуальної емансипації та проміскуїтету. Вони забувають або не розуміють, що знання не можуть зіпсувати, а моральні життєві позиції формуються лише в результаті серйозного і постійного вдосконалення змалку. Сексуальність часто сприймається як щось нечисте і заборонене. Таке ставлення до сексу неправильне.

Не секс винний у розпусті, а безкультур'я і відсутність відповідних знань. Застарілі моральні норми, забобони, традиції, релігійні обмеження перешкоджають формуванню сучасних наукових поглядів та їх засвоєнню молоддю.

Як свідчить аналіз літературних джерел, проблема психосоціальної адаптації молоді є актуальною. «Молодіжне середовище сповнене нездоланих проблем, вони давно переступили критичну межу і загрожують соціальними вибухами. Виховання молоді щодо формування сексуальної культури буде ефективним за умови дотримання певних принципів її реалізації. Формування особистості – це процес її соціалізації, тобто засвоєння індивідом соціального досвіду в результаті цілеспрямованих (навчальних) і стихійних впливів» [5, с.5].

Критеріями оцінки ефективності сексуального виховання повинні бути: «позитивне ставлення до сексу як морально-ціннісної категорії, сприйняття власного тіла, повага до осіб протилежної статі, сформовані настанови щодо цнотливості та утримання від ранніх і випадкових статевих контактів. розуміння необхідності стримування статевих потягів та вміння контролювати їх прояви, знання правил збереження репродуктивного здоров'я та безпечної статевої поведінки та інструктаж на дотримання цих правил, ступінь сформованості особистої відповідальності за власне статеве життя» [11, стор.74].

Сучасні уявлення про сексуальність багато в чому визначаються тим моральним, соціальним і психологічним змістом, який надавали їй попередні покоління. Як зазначав Мішель Фуко у своїй праці «Історія сексуальності», зростання еротичної свідомості в сучасних західних країнах супроводжувалося наполегливими спробами його придушення, але сьогодні ситуація докорінно змінилася. У доступності - всюдишча присутність еротичних образів - прямих чи непрямих, традиційних чи нетрадиційних. Сучасна молодь перебуває у дуже складній ситуації вимушеної інтерпретації нових текстів, образів і фактів, пов'язаних із сексуальною поведінкою.

Статева поведінка молоді часто набуває ризикованих форм, оскільки часто супроводжується низькою культурою статевих стосунків, недостатнім рівнем

контрацепції, особливо під час перших статевих контактів. Те, що молодь прагне до «злиття» (термін відомого дослідника вікових криз особистості Г. Шиха), майже ні в кого не викликає сумніву. При цьому таке злиття в молодості рідко проходить без виникнення різноманітних проблем у відносинах з протилежною статтю. Часто їх причиною є надзвичайно сильний, але неусвідомлений вплив культурних стереотипів, нав'язаних засобами масової інформації, художніми фільмами, книгами, вихованням, сімейними стосунками, особливо «сценаріїв», побудованих на тому, що ми почули від батьків чи близьких родичів [5, с. 95].

Нова і досить важлива тенденція в сексуальній сфері життя полягає в тому, що сексуально-еротична поведінка і мотивація повністю емансиповані від репродуктивної біології, пов'язаної з продовженням роду. Суспільна свідомість сприйняла той факт, що сексуальність не спрямована лише на дітонародження, не потребує легітимації та є самоцінною. Сексуальність є перш за все характеристикою висококультурних міжособистісних стосунків.

Людина розвивається упродовж життя, її риси і культура формуються під впливом усієї сукупності її суспільного буття. Поняття культури охоплює особливості не тільки різноманітних спільнот, а й особистості, її індивідуальної культури. Індивідуальна культура може забрати культуру почуттів, культуру почуттів у такій кількості сфер, а також сексуальну культуру. Сексуальна культура залежить від індивідуально-психологічних відмінностей особистості, які впливають на обробку зібраної інформації, ефективність процесу навчання, формування динамічного стереотипу статевої поведінки. Формування статевої культури повинно мати певну концепцію.

Першочергове значення слід приділяти сімейному вихованню. Педагогічна культура сім'ї завжди відображає певний рівень досягнень суспільства в галузі навчання і виховання підростаючого покоління. Статеві деталі та статеві ознаки персонажів, відтворені в ЗМІ, заважають нормальному процесу статевого самовизначення. «На молодь негативно впливає чужа культура, зокрема сексуальна. Крім того, збільшується розрив між поколіннями щодо сексуальних цінностей і поведінки: багато речей, які були абсолютно неприйнятними для

батьків, діти вважають нормальними і природними. Тому можна впевнено відзначити, що статеве виховання, формування статевої культури та виховання підростаючого покоління є однією з найслабкіших ланок сімейної педагогіки» [16].

Наступним проблемним кроком у формуванні сексуальної культури молоді є школа. На жаль, сучасна школа робить мізерний внесок у статеве виховання. Підліткова спільнота – це особлива група суспільства, яка займає маргінальне становище через вікові особливості та пов'язану з нею невизначеність статусу, несформованість життєвої позиції та ціннісно-нормативної системи. Юнаки та дівчата залишаються погано поінформованими про статевий розвиток, сексуальні відчуття та досвід інтимних стосунків. Прагнучи якнайшвидше перейти в статус дорослих, підлітки некритично і спрощено сприймають інформацію про сексуальність людини, чому сприяє ліберальна сексуальна культура, характерна для сучасної дійсності.

З навчальної програми фактично виключено предмети, програми, заходи, які мають покращити стан статевого виховання, такі як гендер, стать, інтимні стосунки, дошлюбна сексуальна поведінка. Такий стиль статевого просвітлення, як показало життя, неефективний, оскільки інтереси, потреби, потяги особистості неможливо заборонити, їх можна лише направити в певне русло.

Оцінюючи проблеми психосексуального розвитку, важко не помітити великий розрив між рівнем сексуальної культури та першим набутим досвідом статевої поведінки, між фізіологічною та біологічною зрілістю та її соціально-психологічними проявами [4].

У наш час культура статевого життя та статева мораль визначаються психогігієнічною доцільністю та розумінням максимального забезпечення фізичного та духовного здоров'я, благополуччя та щастя людей.

Сексуальна освіта і виховання необхідні для того, щоб протистояти всім сучасним засобам масової інформації, які прагнуть підірвати мораль молоді, поширити ідеологію, в якій сексуальність і її проблеми спеціально висуваються на перший план. Представники цієї ідеології свідомо поширюють теорії, які

виправдовують будь-яку сексуальну розбещеність і підтримують розпусту. Крім того, вони пропагують «вільне кохання», форми вільного шлюбу, пробного шлюбу. З ситуації, яка склалася в нашому суспільстві, бачимо, що такі впливи особливо небезпечні для молодих людей, які не здатні відразу відрізнити здорове сприйняття сексуальності від «вільного кохання», яке пропагується.

1.2. Психологічні особливості формування сексуальної культури молоді

В Україні, на відміну від багатьох розвинутих країн, досі відсутня чітка система сексуальної освіти та виховання в дошкільних, шкільних та вищих навчальних закладах. Слід зазначити, що статеve виховання і формування сексуальної культури тим успішніше, чим більше їм приділяється уваги. Особливістю цього виховання (а статева мораль є фундаментом, невід'ємною частиною статевої культури) є неприпустимість моралізаторства, догматизму, спрямованість на соціокультурне самовиховання та саморозвиток.

Сьогодні молодь отримує суперечливі знання про секс, сексуальність, сексуальну освіту у більшості з медіа джерел, соціальних мереж і т. ін. Це призводить до проблеми сексуальної безграмотності серед населення нашої країни. Багато хто розглядає секс лише як джерело задоволення і задоволення своїх основних фізіологічних потреб. Молодь навіть не припускають, що секс нерозривно пов'язаний з психічним здоров'ям людини. Це виражається в терміні «психологічна культура сексуального здоров'я» – не просто відсутність захворювань, а стан соматичного, емоційного, інтелектуального і соціального благополуччя по відношенню до сексуальності. Висока психологічна культура статевого здоров'я передбачає позитивне та шанобливе ставлення до сексуальності та статевих стосунків, уміння безпечно вести статеve життя, яке приносить задоволення та означає відсутність примусу, дискримінації та насильства [15]. Для забезпечення статевого здоров'я важливе значення мають не тільки біологічні фактори, а й психосоціальні, під впливом яких формуються

статеві установки людини, її ставлення до статевого життя і поведінка в конкретній ситуації.

Статеве здоров'я – досить широке поняття, яке означає шанобливе ставлення до своєї та чужої сексуальності, вміння отримувати задоволення від статевої близькості, знання своїх прав у сфері статевих відносин. Статеві відносини і стан здоров'я людини не просто взаємопов'язані. Гармонійний секс є невід'ємною частиною психофізичного здоров'я людини. Одним із важливих етапів формування статевої культури є ознайомлення молоді з правилами особистої гігієни, статевої психогігієни та гендерної гігієни, особливостями гігієни статевого спілкування. Психічна гігієна, як і фізична гігієна, є невід'ємною частиною здорового статевого життя.

Морально-психологічна невідповідність і статева неосвіченість значної частини молоді, яка стає на шлях інтимних стосунків, тягне за собою серйозні негативні наслідки для суспільства, для батьків і, зокрема, для самої молоді. Спроби вирішити цю суспільно значиму проблему частіше робили представники охорони здоров'я, а не працівники навчальних закладів. Хоча статева поведінка має біологічну основу, вона формується під соціально-психологічним впливом зовнішнього середовища (насамперед під впливом виховання), що виступає психопрофілактикою відхилень у психологічній культурі статевого здоров'я, особливо у молоді.

Слід зазначити, що саме освіта виступає інтерпретатором культури. Наприклад, В.С. Лутай звернув увагу на цю причину: «... виховання є найважливішою частиною людської культури... одним із необхідних і головних завдань виховання на всіх історичних етапах розвитку суспільства є передача основних культурних елементів від покоління до покоління. . - Це знання про навколишнє середовище, про всілякі види діяльності людей, про підпорядкованість системі цінностей, яка визначає таку дію, а також вміння вирішувати проблеми, які можуть виникнути в людини» [13, стор. 203].

Зараз культура статевого життя, статеві мораль визначаються як психогігієнічна та інтелектуальна користь, найбільше забезпечення фізичного і

духовного здоров'я, добробуту і щастя людей. Це положення базується на розробленій експертами Всесвітньої організації охорони здоров'я концепції здорового статевого життя, яка передбачає:

- Здатність отримувати задоволення від сексуального життя, мати дітей і контролювати поведінку відповідно до соціальної та особистої етики;

- Звільнення від страху, сорому, провини і забобонів, а також інших психологічних факторів, які пригнічують сексуальні потяги і заважають статевого акту;

- Відсутність органічних розладів, захворювань і дефектів, що обмежують статеві та репродуктивні функції;

- Кінцевою метою формування статевого здоров'я є зростання соціальності людини та її здатності любити [13, с. 33].

На формування сексуальної культури впливає складний комплекс фізіологічних, соціально-психологічних і культурних факторів. Саме від них залежить, наскільки гармонійно, повно, відповідно до віку буде сформована сексуальність. У сучасній сексології вирізняють три етапи формування сексуальності після народження і до формування зрілої сексуальності. Наведені нижче вікові межі є до певної міри відносними й відображають лише тенденції в цілому.

Рис 1.3.1. Етапи формування сексуальності

Сексуальна культура будь-якого суспільства складається в процесі нормативно ціннісного врегулювання сексуальності, яка включає чотири основні взаємопов'язані компоненти:

- чуттєвість (психо-емоційний аспект),
- інтимність,
- еротичність,
- тілесність, зумовлені статевим потягом.

Концепція сексуальної культури, таким чином, відображає ключові ознаки структури різно-рівневих соціальних відносин у сфері інтимних, еротико-емоційних відносин.

Історична динаміка форм сексуальності дає підстави для виділення різноманітних типів сексуальної культури, зокрема, за віковим або поколінним критерієм, сексуальної культури підлітків, молоді чи людей похилого віку.

Вивчення сексуальної культури молоді має особливу соціальну значимість у силу зростаючого впливу молодих людей у підтримці та зміни соціального порядку, культурних трансформацій.

Розвиток сексуальної культури здійснюється двоюко: водночас стихійно (як природно-історичний процес) та цілеспрямовано різними соціальними агентами. З одного боку, він розгортається як спонтанний, незапланований, об'єктивований процес, обумовлений специфікою індивідуального досвіду та культурних практик, а з іншого – як цілеспрямований, «соціально керований» процес.

Успішність різноманітних способів, засобів формування сексуальної культури молоді залежить від методів, механізмів та технологій конструювання, поширення та закріплення еротико-емоційних уявлень, зразків інтимності та сексуальної поведінки.

Ядром сексуальної культури є сукупність якостей, що розвиваються в індивіда: інтимності, еротичності, чуттєвості, тілесності з урахуванням статевого потягу.

У сучасних суспільствах формування сексуальної культури різних соціальних груп, у тому числі молоді, здійснюється в рамках характерних для цивілізаційних трендів:

– Глобалізація [19]: поширення сексуальних цінностей та патернів поведінки, характерних для соціальних груп та спільнот незалежно від меж та відстаней глобальної культури; зростання культурного обміну та взаємопроникнення; розвиток наднаціональних організацій та ініціатив щодо питань сексуальності; розвиток глобального ринку сексуальної промисловості; глобальної міграції на основі сексуальної ідентичності та інше.

– Індивідуалізація [20]: інституціоналізований індивідуалізм; розпад міцних у традиційних суспільствах соціальних зв'язків, у результаті зростає значимість індивідуального рефлексивного вибору, у тому числі сексуального та статевого партнера, шлюбно-сімейні відносини дедалі більше будуються на емоційній, а чи не господарство економічної чи репродуктивної основах, мотивах – потреби у коханні й підтримці; поширення гедоністичних та нарцисичних цінностей.

– Розвиток інституційної/соціальної рефлексивності: соціальні агенти здатні робити усвідомлений вибір життєвих цінностей, стратегій та моделей поведінки, виходячи з аналізу ними різних різноманітних інституційних можливостей, контекстів та ситуацій. Можливості індивідуального конструювання власної сексуальної біографії, вибору імперативів сексуальної культури, найближчої до способу життя.

– Інформаційне суспільство: розвиток інформаційних технологій сприяло переміщення сексуальних та статевих відносин у віртуальний простір, що призвело до виникненню як нових можливостей (кіберсекс, сайти знайомств), так і нових небезпек та ризиків [23]. Нові засоби комунікації, що розвиваються, мають ключове значення для формування сексуальної культури молоді, будучи інформаційним ресурсом, у тому числі інтерактивним (соціальні мережі, медіа), так і простором вибудовування сексуальних відносин, підтримки інтимних зв'язків в епоху високої мобільності, набуття особистого досвіду.

– Товариство споживання [25] тип суспільства, що характеризується зростанням індивідуального споживання, що має багато в чому символічний характер; сексуалізація різних сторін життя, особливо торгівлі; розвиток індустрії комерційного сексу як сфери послуг та дозвілля; поширення гедоністичних та ринкових цінностей у сексуальних відносинах, які не вичерпуються фактом доступності та демократичності статевих відносин, а й пропонує інші соціокультурні методи конструювання та вираження еротичності, тілесності та інтимності.

Специфіка етно-соціальної структури суспільства є ще одним важливим критерієм сексуальної культури та її формування. Як правило, у різних етносів у зв'язку зі специфікою способу життя, нормативно-ціннісної бази регулювання суспільної та, насамперед, повсякденному житті існує свій комплекс традицій та ритуалів, символів та установок сексуального життя, що передаються наступним поколінням. У сучасних поліетнічних суспільствах, в умовах зростання міграції та мобільності населення різних країн з яскраво вираженими світоглядними та побутовими відмінностями, практично неминуче відбувається зіткнення культур,

у тому числі статевої та сексуальної сфери, що призводить як до конфронтації, так і до взаємопроникнення, змішання чи асиміляції.

Іншим важливим фокусом є розгляд співвідношення сексуальних культур етнічних груп та загальнонаціональної, державної політики, що проводиться питанням сексуальності та принципам її формування у полікультурних суспільствах. Схожим на різноманітність і структуру сексуальної культури суспільства та молоді, зокрема, є вплив конфесійної структури та релігійних особливостей. Релігія передбачає створення системи світогляду, із властивою їй ціннісно-нормативною та символічною базою, покликаною регулювати повсякденне життя та уявлення про світоустрій її adeptів. Це включає і регулювання статевої, еротичної, інтимної та чуттєвої сфер життя мирян та служителів-професіоналів.

Тексти та експерти в галузі релігійного знання задають норми поведінки, вказуючи на цінність і сутність того чи іншого явища або вчинку (будь то сімейне життя, статевий акт, відмова від статевого життя, народження дітей, взаємини між чоловіком та дружиною і т.ін.), беруть участь у формуванні сексуальної культури (проповіді, недільні школи та ін.). Саме релігії, зокрема практикам сповіді, відводиться роль каталізаторів дискурсу про сексуальність. На увагу заслуговують сучасні тенденції в рамках деяких релігійних напрямів – це можуть бути конкретні ініціативи служителів або групи віруючих, можливо, лише в деяких країнах – пом'якшення, лібералізації та демократизації священних приписів у галузі статевої та сексуальної поведінки (наприклад, ЛГБД-спільноти віруючих мусульман, християн; квір-богослов'я: відстоювання прав сексуальних меншин у рамках традиційних конфесій) [35].

Засоби масової комунікації та інтернет – важливий інформаційно-комунікативний простір, що має одне з першорядних значень для формування

сексуальної культури суспільства, особливо молоді. Крім традиційної функції формування та трансляції зразків, моделей та норм сексуальної поведінки, інформації та знань щодо сфери інтимності, демонструють різноманітність сторін та стилів сексуального життя, ЗМІ та медіа як основні

канали комунікації беруть участь у формуванні сексуального порядку суспільства та громадської думки. Однак сучасні медіа, особливо інтернет, завдяки своїм технологічним можливостям надають користувачеві можливість інтерактивної участі, роблять процес формування сексуальної культури більш самостійним та рефлексивним для молоді та інших соціальних груп.

На мікрорівні повсякденних практик формування сексуальної культури молоді відбувається під впливом, у результаті взаємодій із членами сім'ї та близького кола. Сексуальна соціалізація може відбуватися усвідомлено та цілеспрямовано чи ні, в реальному чи віртуальному просторі. Цілеспрямовану статеву та частково сексуальну соціалізацію здійснюють такі соціальні агенти, як навчальні заклади (школа, установи додаткової освіти, ЗВО), молодіжні та некомерційні організації. Художня та спеціалізована література або програми (наприклад, телевізійні) також використовуються як джерела інформації. Звернення до експертів у сфері сексології, психології та медицини є ймовірним з низки питань, у тому числі сексуального життя.

Як основні технології формування сексуальної культури молоді виступають:

– Сексуальне та статеве просвітництво: спрямоване на ознайомлення з ціннісно нормативною системою різних соціальних інститутів суспільства щодо сексуального та статевого життя. Наприклад, з правовими нормами, релігійними правилами сексуального та статевого життя;

– Сексуальне та статеве виховання: це цілеспрямоване формування сексуальної та статевої культури різних соціальних груп, насамперед, молоді. Методи виховання протягом людської історії були дуже великі: від покарання до використання продуктів культури та мистецтва;

– Сексуальна поведінка (включаючи утримання та сексуальність протягом усього життя); сексуальне здоров'я (включаючи венеричні захворювання, контрацепцію та вагітність);

– Сексуальна освіта: традиційно розуміється також як цілеспрямований процес формування сексуальної та статевої культури, насамперед, освітніми

установами. Інше трактування - діяльність з підготовки фахівців, експертів професіоналів у сфері статевих та сексуальних відносин;

– Сексуальне спілкування: розмови та історії на сексуальні теми, про статеве життя між різними соціальними суб'єктами, що виконують різні соціальні ролі (наприклад, батьками та дітьми, однолітками та інше);

– Самоосвіта: самостійне освоєння необхідних знань, норм, установок та зразків поведінки з різних джерел (художньої та спеціалізованої літератури; фільмів; Інтернету).

Наступний параграф нашого дослідження присвячений саме освітнім аспектам формування сексуальної культури молоді.

1.3. Сексуальна освіта як важливий чинник формування сексуальної культури молоді

Діти та підлітки мають право отримувати знання про себе та навколишній світ відповідно до віку та розвитку – і вони потребують цих знань для свого здоров'я та благополуччя.

Глобальні рекомендації ООН, спрямовані на підтримку шкільних навчальних програм, вказують на те, що статеве виховання потрібно починати з 5 років, коли зазвичай починається формальна освіта. Однак статеве виховання – це процес, що триває все життя, іноді починається раніше, вдома, з батьками. Навчання відбувається поступово; те, чого навчають у ранньому віці, дуже відрізняється від того, чого навчають у період статевого дозрівання та підліткового віку.

Для молодших учнів навчання про сексуальність не обов'язково означає навчання про секс. Наприклад, для молодших вікових груп статеве виховання може допомогти дітям дізнатися про своє тіло та розпізнати свої почуття та емоції, обговорюючи сімейне життя та різні типи стосунків, прийняття рішень, основні принципи згоди та що робити, якщо насильство, знуцання або жорстоке поводження. Цей тип навчання закладає основу для здорових стосунків протягом усього життя.

Вища освіта, як відомо, є завершальним етапом становлення особистості. Студент, який вступив до системи вищої освіти, на початкових етапах навчальної діяльності, безумовно, повинен оволодіти базовими знаннями, уміннями та навичками культурної людини на всіх рівнях життя. У закладах вищої освіти мало навчальних дисциплін, які б формували сексуальну культуру молоді та готували її до створення гармонійної, здорової сім'ї.

Формування сексуальної культури молоді та формування психологічно здорової особистості буде більш ефективним, якщо відповідне ставлення до цього процесу буде на належному рівні. Це можливо лише за умови, що зусилля всіх, не виключаючи соціальних інститутів, будуть спрямовані на виховання та формування особистості та зацікавлені в якісній освіті підростаючого покоління.

Тому актуальною є розробка програми системи безперервного статевого виховання: сім'я – школа – заклад вищої освіти, акцентуючи увагу на важливості освітнього процесу закладів вищої освіти, адже це молодь від 17 до 24 років, які знаходяться на завершальній стадії формування, зокрема статевого.

Для досягнення бажаних результатів у формуванні статевої культури молоді необхідна підготовка педагогів, психологів, лікарів з низкою відповідних якостей, які повинні бути ерудованими спеціалістами; добре знати всі гендерні питання; правильно і глибоко розуміти особистісні стосунки молоді, її психологію; вміти дохідливо і без збентеження говорити про емоційно забарвлені життєві події; не мати упереджень щодо гендерних питань, які б заважали роботі; бути комунікабельним, вміти викликати у молоді впевненість у собі; вміти безупереджено сприймати сексуальність як явище [17].

Сексуальність є важливою частиною людської істоти, з якою ми йдемо від дитинства до старіння і допомагає нам розвиватися як особистостям [26, 34]. Сексуальність має важливий фізіологічний аспект, але також є формою особистого вираження [38], і кожен є унікальним у визначенні своєї сексуальності з конотаціями, які відрізняють одну людину від іншої [39, 42].

Коли про сексуальність звертаються в дитинстві, сім'я виступає першим джерелом навчання. Цінності та переконання правових наставників у цьому

питанні перебувають під впливом соціальних, культурних та релігійних обставини в кожній частині соціуму, який відобразиться на навчанні дитини [43]. Деякі дослідження описують фактори, що впливають на сексуальність виховання дітей і підлітків. З одного боку, сім'я виступає врівноважуючим фактором уникнення ранніх сексуальних практик у підлітковому віці, перешкоджаючи деяким непотрібним ризикованим практикам на цьому етапі [40, 44]. З іншого боку, школа – це місце, де може бути вільним в сексуальності сприйняття за допомогою безпечного підходу, адаптованого до розвитку зрілості дитини.

Шкільне середовище є відповідним середовищем для сприяння цілісному сексуальному здоров'ю й сексуальній освіті з самого початку життєвого циклу людини.

Насправді в деяких країнах існують освітні закони, які підтримують комплексну сексуальну освіту як захист від афективно-сексуальна перспективи [36]. Тому сексуальність є основною темою для учнів у школі [41].

У Європі, згідно з деякими дослідженнями, проведеними серед підлітків, статеве виховання ґрунтується лише на рекомендації утримання, безпечний секс на основі контрацепції і щодо вирішення питань особистісного зростання в цій сфері [24].

Потреба сексуальному освіті виникла у результаті різних явищ останніх десятиліть. Сюди відносяться глобалізація та міграція нових груп населення з різними культурними та релігійними традиціями, швидке поширення нових ЗМІ, зокрема Інтернету та технологій стільникового телефонного зв'язку, поява та поширення ВІЛ/СНІДу, зростаюча стурбованість сексуальним насильством над дітьми та підлітками і, що не менш важливо, що змінюється ставлення до сексуальності та зміни у сексуальній поведінці молоді. Такий новий перебіг подій потребує ефективних стратегій, які допоможуть молодим людям поводитися зі своєю сексуальністю безпечним та задовільним способом.

Формальна сексуальна освіта пропонує такі можливості включення великої частини цільової групи. Європейські стандарти також можуть бути цінним інструментом як для більш розвинених, так і менш розвинених країн за межами

Європи. Багато з цих країн звертають свій погляд на Європу, зокрема, як на цінне джерело знань, а багато європейських урядів та неурядових організацій безпосередньо підтримують ці країни у розробці сексуальної освіти. Для правильного розуміння цього документа необхідно спочатку зрозуміти, що ці стандарти означають практично, враховуючи розвиток сексуальності людини у дитинстві та юнацтві, і навіть різні соціальні, культурні, релігійні та інші чинники, які переважають під час цього процесу.

Необхідно підкреслити, що молоді однаково потрібна формальна та неформальна сексуальна освіта. Обидва типи освіти повинні протиставлятися, вони доповнюють одне одного. З одного боку, для розвитку своєї сексуальної ідентичності молоді потрібна любов, простір і підтримка в їхньому повсякденному соціальному середовищі, а з іншого боку, їм також необхідно набути спеціальних знань, установок і навичок, у процесі придбання яких фахівці відіграють важливу роль. Школа є основним джерелом поширення спеціалізованої інформації та освіти, також як і підручники, брошури, листівки та компакт-диски, освітні сайти в Інтернеті, освітні радіо та телевізійні програми, кампанії та, нарешті, установи, що надають (медичні) послуги.

Проте, сьогодні стає ключовим питанням запровадження сексуальної освіти в закладах вищої освіти.

У нашій країні сексуальна освіта почала формуватися з моменту розпаду комуністичної системи. До цього існувало кілька ініціатив, але у ретроспективі їх навряд чи можна назвати ініціативами «сексуальної освіти». В основному, це була «підготовка до шлюбу та сім'ї», яка заперечувала той факт, що у молоді поступово розвивається сильний інтерес до любовних стосунків, і, зокрема, що молоді люди можуть вступати у дошлюбні статеві зв'язки. Підготовка до сексуальності навряд чи обговорювалася.

Таким чином, у нашій країні сексуальна освіта в тому сенсі, в якому вона розуміється та практикується в Західній Європі, з'явилася на 20 або 30 років пізніше, ніж у Західній Європі. Лише в деяких країнах, зокрема в Чехії та Естонії, серйозно підійшли до розробки сучасного стилю сексуальної освіти, який

відрізняється від підготовки до сімейного життя. У Нідерландах сексуальне утворення так і не стало обов'язковим предметом, а в Швейцарії його зробили обов'язковим лише через двадцять років після того, як почалася епідемія СНІДу. У деяких країнах Центрально-Східної Європи цей процес останніми роками сповільнився через виникнення (політичного, культурного та релігійного) фундаменталізму в різних сферах життя.

Вік, з якого починається сексуальна освіта в Європі, сильно варіюється. Відповідно до звіту проекту «SAFE», його починають викладати з п'яти років у Португалії та з 14-ти років в Іспанії, Італії та на Кіпрі. Але якщо придивитися, то стає зрозуміло, що ці відмінності не такі істотні, як може здатися на перший погляд. Вони виходять із того, що безпосередньо розуміється під «сексуальною освітою». У цьому документі використовується широке визначення, яке включає не тільки фізичні, емоційні та інтерактивні аспекти сексуальності та статевих відносин, але й різноманітність інших аспектів, таких як дружба, відчуття безпеки, почуття впевненості та привабливості. В рамках такої широкої концепції стає зрозумілішим, чому в деяких країнах сексуальна освіта починає викладатися в початковій школі. Там, де воно офіційно починається в середній школі, зазвичай використовується більш вузьке визначення: як «статевих стосунків». Така відмінність у визначеннях також сприяє розумінню того, чому в деяких країнах вважають за краще використовувати такі позначення як «освіта з питань сексуальності та взаємин» або схожі визначення, а не «сексуальна освіта» [28].

Провівши аналіз наукової літератури можемо виділити наступні принципи сексуальної освіти:

Сексуальна освіта відповідає

1. Віку, рівню розвитку та розумінню молоді, а також враховує культурне та соціальне середовище та статеву приналежність. Сексуальна освіта відповідає реальному життю молоді.

2. В основі сексуальної освіти лежать (сексуальні та репродуктивні) права людини.

3. В основі сексуальної освіти лежить цілісна концепція благополуччя, яка включає здоров'я.

4. Сексуальна освіта твердо основана на гендерній рівності, самовизначенні та прийнятті різноманітності.

5. Сексуальна освіта починається з моменту народження.

6. Сексуальна освіта має сприйматися як внесок у справедливе та співчутливе суспільство, в якому права та можливості надаються як окремим особам, так і спільнотам.

7. Сексуальна освіта ґрунтується на точних наукових даних.

Сексуальна освіта переслідує такі кінцеві результати:

- Сприяти формуванню соціального клімату, що характеризується толерантним, відкритим та поважним ставленням до сексуальності, різних способів життя, установок та цінностей.

- Поважати сексуальну різноманітність та гендерні відмінності, а також усвідомлювати сексуальну ідентичність та розподіл гендерних ролей.

- Розширити можливості людей приймати правильні рішення, засновані на отриманій інформації та розумінні, а також відповідальній поведінці щодо себе та свого партнера.

- Усвідомлювати і мати знання про тіло людини, її розвитку та функції, особливо щодо сексуальності.

- Мати можливість розвиватися як індивідум, що має сексуальність, тобто вчитися висловлювати почуття та потреби, відчувати задоволення від сексуальності та розвивати власні гендерні ролі та сексуальну ідентичність.

- Отримати відповідну інформацію про фізичний, когнітивний, соціальний, емоційний та культурний аспекти сексуальності, методи контрацепції, профілактики ІПСШ, ВІЛ та сексуальний примус.

- Мати необхідні життєві навички, щоб вміти обходитися з усіма аспектами сексуальності та стосунків.

- Мати інформацію про надання та отримання доступу до консультування та медичних послуг, особливо при виникненні проблем або питань, пов'язаних із сексуальністю.

- Розмірковувати про сексуальність, різних нормах та цінностях у контексті прав людини, щоб сформувати власну критичну думку.

- Вміти будувати (сексуальні) стосунки, що характеризуються взаєморозумінням та взаємоповагою потреб та кордонів один одного, а також мають рівноправні відносини, що сприяє запобіганню сексуальному домаганню та насильству. Вміти говорити про сексуальність, емоції та стосунки, а також вміти це правильно пояснити.

Отже, спираючись на аналіз досліджень вітчизняних та закордонних науковців, можемо зробити висновок, що основними завданнями сучасного закладу вищої освіти як способу формування сексуальної культури молоді є:

- Недирективне (не моралізуюче) інформування про систему сексуальних цінностей;

- Знання психологічних особливостей чоловічої та жіночої сексуальності;

- Практичне засвоєння психогігієнічних навичок статевого спілкування;

- Психологічні знання методів і способів збільшення статевого життя, секретів сексуального благополуччя;

- Виявлення молодих людей з ознаками та симптомами найпоширеніших сексуальних розладів, сексуальної дисоціації та шляхів їх подолання.

Висновки до першого розділу

У процесі аналізу наукових досліджень проблеми «сексуальної культури» ми виявили, що підвищення ролі сексуальної культури полягають у вихованні у молоді правильної позиції і правильного ставлення, по-перше, до своєї статі, по-друге, до представників протилежної статі, по-третє, прийняття і аналіз тих, притаманні суспільству погляди на зазначені питання.

Ставлення суспільства до сексу, соціалізація сексуальності (релігія, звичаї, обряди, статеве виховання і статеве виховання), впливаючи на людину, формують ставлення індивіда до статі і сексуальної поведінки, тобто сексуальної культури в цілому.

Здійснивши теоретичний аналіз літератури ми тлумачимо сексуальну культуру як частину людської культури, яка регулює і координує наявні у людини сексуальні прояви, сексуальну поведінку, стиль партнерської взаємодії, уявлення про власну сексуальність та сексуальну грамотність.

Низький рівень сексуальної культури можна схарактеризувати наступним чином: сприйняття сексу як чогось брудного, а не як джерела задоволення, невміння насолоджуватися; невміння проявляти статевий потяг, стимулювати партнера, пестити, цілувати; нерозуміння психологічних (іноді фізіологічних) особливостей сексуальності партнера; грубість, поспішність; невпевненість у собі; нерозуміння сексуальних або еротичних реакцій; незнання засобів контрацепції; не усвідомлення шкоди секстингу; огида до сексу.

У ході аналізу літературних джерел можемо визначити наступні аспекти сексуальної культури: ставлення до любові, значення для особистості співвідношення "душі і тіла"; сексуальна мораль, ставлення до норми і сексуальних девіацій; відношення до протилежної статі; психосексуальна орієнтація; рівень поінформованості, обізнаність у питаннях сексу; сексуальна установка; статево-рольова поведінка; сексуальна мотивація; мотив статевого акту; етичні та естетичні установки; психосексуальний тип чоловіка і жінки.

На формування сексуальної культури впливає складний комплекс фізіологічних, соціально-психологічних і культурних факторів. Саме від них залежить, наскільки гармонійно, повно, відповідно до віку буде сформована сексуальність.

Розкривається проблема створення відповідної освітньої траєкторії для формування сексуальної культури молоді, де заклад освіти відіграє важливу роль, оскільки цей процес а також формування психологічно здорової особистості буде більш ефективним, якщо відповідне ставлення до цього процесу буде на

належному рівні. Це можливо лише за умови, що зусилля всіх, не виключаючи соціальних інститутів, будуть спрямовані на виховання та формування особистості та зацікавлені в якісній освіті підростаючого покоління.

РОЗДІЛ 2

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВУ СЕКСУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ

2.1. Методологічна основа дослідження

Мета дослідження полягає у доведенні впливу тренінгу з розвитку сексуальної культури молоді.

Завдання емпіричного дослідження:

- 1) Дослідити рівень сексуальної культури молоді;
- 2) Провести тренінг з сексуальної освіти з метою розвитку сексуальної культури молоді;
- 3) Перевірити ефективність тренінгу, порівнявши результати до та після тренінгу.

Експериментальна база дослідження – Національний авіаційний університет, Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій та Факультет кібербезпеки і програмної інженерії.

Загальна кількість учасників експерименту – 40 студентів, вік – 18-21 рік.

Дане емпіричне дослідження проводилось в п'ять етапів:

Перший етап був присвячений вивченню та теоретичному аналізу проблеми сексуальної культури у сучасному суспільстві. Ми теоретично розкрили різні підходи до поняття сексуальної культури. На даному етапі проводився збір необхідної інформації для подальшого проведення емпіричного дослідження.

Другий етап полягав у проведенні відбору психодіагностичного інструментарію, проведенні емпіричного дослідження. Цей етап дослідження присвячений експериментальному вивченню сексуальної культури молоді.

Третій етап включав в себе кількісну і якісну обробку отриманих даних за допомогою методів математичної статистики.

Четвертий етап полягав в інтерпретації отриманих результатів та розробці тренінгу з сексуальної освіти.

П'ятий етап присвячений перевірці ефективності тренінгу з сексуальної освіти.

Проведення тестування відбувалося в дистанційному форматі, студентам були надіслані методики в електронному файлі.

Методологічну основу дослідження становлять:

- 1 Авторська анкета дослідження рівня сексуальної культури молоді.
2. Методологія дослідження «Оцінки статевого профілю» (М. Яффе та Е. Фервік, адаптація О. Потьомкіної (А. Лідерс, 2007)).
3. Опитувальник «Настанови до сексу» (Г. Айзенк).
4. Методика дослідження самоствавлення (В.В. Столін та С.Р. Пантелєєв).

На початку нашого дослідження ми провели анкетування за авторською методикою виявлення рівня сексуальної культури молоді.

Далі застосовували опитувальник «Настанови до сексу» Г. Айзенка. Методика розроблена з урахуванням концепції особистості Г. Айзенка.

Для дослідження даний опитувальник став вагомим тим, що розглядає різні аспекти сексуальної поведінки, призначений для діагностики ставлення до сексу, різних аспектів сексуальних стосунків та виявлення сексуальних відхилень. Респондентам було запропоновано 159 питань, відповіді на які мали бути «так» або «ні».

Наступною методикою нами була обрана – методика дослідження «Оцінка сексуального профілю» М. Яффе і Е. Фервік, адаптація О. Потьомкіної (А. Лідерс, 2007). Нам було важливо дослідити рівень сексуальної культури молоді через призму сексуальної поведінки, що й виконує дана методика у вигляді своєрідного профілю. Для дослідження було використано 14 основних біполярних шкал, що відображають розподіл форм сексуальної поведінки, а також окремі питання щодо деяких форм сексуальної поведінки.

Методика дослідження самоствавлення В.В. Століна та С.Р. Пантелєєва Багатовимірний опитувальник дослідження самоствавлення створений С.Р.

Пантілеєвим в 1989 році, містить 110 тверджень розподілених за 9 шкалами: внутрішня чесність, самовпевненість, самоуправління, відображене самоставлення, самоцінність, самоприйняття, самоприв'язаність, внутрішня конфліктність, самозвинувачення. Методика призначена для поглибленого вивчення сфери самосвідомості особистості, яка включає різноманітні (когнітивні, динамічні, інтегральні) аспекти. Особливості внутрішньої динаміки самосвідомості, структура і специфіка ставлення індивіда до власного «Я» справляють регулюючий вплив практично на всі сторони поведінки людини, зокрема статеві, відіграючи важливу роль у налагодженні міжособистісних відносин, у постановці та досягненні цілей, у способах формування та вирішення кризових ситуацій. ситуації, в адекватному інтересі суб'єкта до психокорекційних і психотерапевтичних заходів.

2.2. Аналіз та інтерпретація результатів констатувального експерименту

Для дослідження рівня сексуальної культури серед молоді ми розробила авторську анкету, яка містить 18 запитань. Цю анкету було розроблено з урахуванням запитам сьогодення стосовно проблеми сексуальної освіти. Деякі запитання мають досить відвертий характер. Також запитання в анкеті – закритого і відкритого типу.

В опитуванні взяли участь здобувачі вищої освіти Національного авіаційного університету Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій та Факультету кібербезпеки та програмної інженерії, оскільки опитування було анонімним, спеціальності не вказувалися, лише стать та вік. Опитуваних – 40 респондентів, серед них 32 дівчини та 8 хлопців віком від 18 до 21 року.

Нижче наводимо відповіді на авторську анкету.

На питання «Як ви розумієте поняття «Сексуальна культура?» респонденти мали дати відкриту відповідь, відповіді наведено у таблиці 2.1.1.

Відповіді на запитання Що таке сексуальна культура?

Що таке сексуальна культура?	Вміння сказати ні, коли тобі не комфортно
	Якщо враховувати, що культура як явище - це сукупність набутих людством цінностей і знань, що допомагають організовувати і зберігати соціум, то сексуальна культура - це певно сукупність знань про сексуальність, секс, репродуктивне здоров'я та інші дотичні теми, це певні неписані правила і традиції сексуальної поведінки людей.
	Культура - згоди, добровільності, безпеки, довіри.
	Уміння грамотно підходити до поняття «стать», усвідомлювати важливість і різницю контрацептивів, відчувати себе вільно у виборі партнера, не відчувати провини за свої бажання, не соромитися кількості полових партнерів, уміти отримувати і доставляти задоволення, бути обізнаним в функціях полових органів та мозку.
	Сукупність знань та правил про те, що таке сексуальність та які механізми вона має. Для конкретної людини це перелік цінностей пов'язаних з сексом, яких він або вона притримується і вважає найголовнішими елементами даного виду взаємодії
	Обізнаність і використання на практиці знань про секс, активну згоду і т.п., зазвичай залежить від соціуму і культури в яких особи зростають
	Це частина культури (звісно відрізняється в залежності від культури тої чи іншої країни, нації і тп.) Ну і якби це про культуру відносин, типу залицяння, тощо, а також про норми в стосунках, в тому числі сексуальних (ну до прикладу в США до зрад відносяться простіше ніж в нашій культурі).
	Патерни і звички, традиції і звичаї інтимної поведінки притаманні окремо людям, народам, чи етнічним/релігійним групам.
	Для мене сексуальна культура це норми і правила ведення сексуального життя між партнерами, в кожній парі сексуальна культура різна головне щоб не порушувались моральні принципи і кордони осіб і вони почували себе комфортно в сексуальному житті
	Освіченість та норми суспільства щодо сексуальності

Продовження таблиці 2.2.1.

Це знання, які розповідаються у певній формі залежно від віку людину, про секс, фізіологічну різність статевих особливостей.
Сексуальна культура, на мою думку, це певні знання, які пов'язані з статевим життям
Сексуальна культура - це розвиток відкритості до діалогу на сексуальну тему, пояснювання речей, що до неї відносяться
Сексуальна культура - це спосіб, яким люди виражають свої сексуальні потреби, бажання та взаємодіють один з одним у сексуальному відношенні.
Сексуальна культура - це спосіб, яким люди виражають свої сексуальні потреби, бажання та взаємодіють один з одним у сексуальному відношенні.
Певні правила, традиції, методи, способи виявлення сексуальності
Це наука яка вивчає сексуальність і її особливості, а також пояснює поняття сексуальності як рису характеру
На мою думку, сексуальна культура - це урівноважене розмежування адекватно вибудованих взаємин між людьми, яка пояснює, що нормально і що ні, як будь-яка культура
Не знаю
Ставлення людей до сексуального процесу
Сексуальна культура - це явище в суспільстві, що включає в себе ставлення людей до кордонів одне одного, статевого життя, розуміння статевих особливостей та рівень сексуальної освіченості суспільства.

Із відповідей можемо зробити висновок, що невелика кількість респондентів має чітке уявлення про сексуальну культуру, більшість ототожнює його з проявом сексуальності, декілька респондентів узагалі не знають, що означає це поняття.

Наступне запитання «Чи обговорювали ваші батьки з вами проблему сексуальної культури?», маємо відповіді (рисунок 2.2.1.)

Чи обговорювали ваші батьки з вами проблему сексуальної культури?

40 відповідей

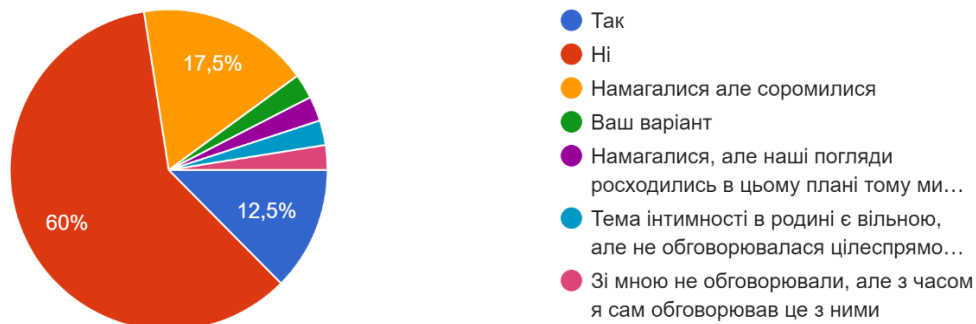

Рис 2.2.1. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Чи обговорювали ваші батьки з вами проблему сексуальної культури?»

За результатами відповідей бачимо, що 60% респондентів узагалі не обговорювали з батьками проблем сексуальної культури, лише 12,5% відповіли – «Так», 17,5% відповіли, що намагалися, але соромилися, 2,5% намагалися, але погляди не сходилися, 2,5% відповіли, що тема інтимності в сім'ї є вільною, але не обговорювалася цілеспрямовано, ще 2,5% вказали, що самі обговорювали ці теми з батьками.

Наступним запитанням анкети було «Звідки ви дізналися про статеві відносини?» (рисунок 2.2.2.).

Про статеві відносини ви дізналися

40 відповідей

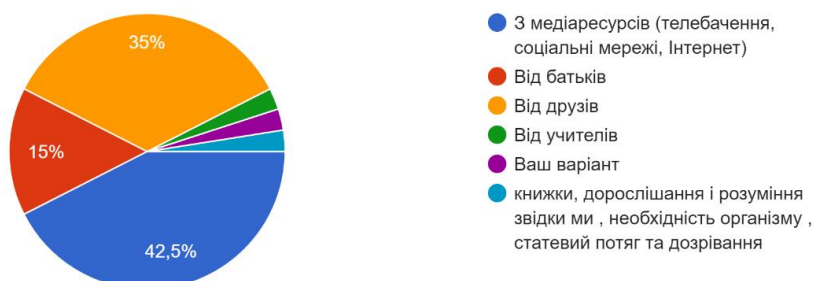

Рис 2.2.2. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Звідки ви дізналися про статеві відносини?»

Як бачимо, 42,5% із вибірки відповіли, дізналися про статеві відносини з медіа ресурсів, 35% відповіли, що дізналися від друзів, 15% - від батьків, 2,5% - від учителів, 2,5% - з книжок.

Наступним запитанням було – «Чому, на вашу думку, молодь починає раннє статеве життя?» (рисунок 2.2.3.).

Рис 2.2.3. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Чому, на вашу думку, молодь починає раннє статеве життя?»

Як бачимо з рисунка, респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей, тому показники розподілилися наступним чином: 80% (32 особи з вибірки) респондентів вважають, що ранні статеві стосунки виникають через цікавість, 75% (30 осіб із вибірки), відповіли – щоб здаватися дорослішими, 57,5% (23 особи з вибірки) відповіли, що для того, щоб догодити партнеру, 55% (22 особи з вибірки) вважають, що ранні статеві стосунки виникають через те, щоб бути подібними до інших, 22,5% (9 осіб із вибірки) вважають, що причиною стало вживання заборонених речовин, 7,5% (3 особи із вибірки) вважають, що випадково.

Наступне запитання – «Чи вважаєте ви, що раннє статеве життя може спричинити шкоду і чому?», запитання було відкритої форми, показники представлено у таблиці 2.2.2.

Таблиця 2.2.2.

Відповіді на запитання Чи вважаєте ви, що раннє статеве життя може спричинити шкоду і чому?

Чи вважаєте ви, що раннє статеве життя може спричинити шкоду і чому?	Через те що організм не є ще повністю сформованим фізично можуть виникнути певні захворювання
	Це факт, що раннє статеве життя може спричинити шкоду. У першу чергу для дівчат, оскільки є ризик небажаної вагітності та як наслідок - аборт, що становить стрес для організму, який досі розвивається. Загалом для будь-якої статі є ризик статевих захворювань, отримання неприємного фізичного чи психологічного досвіду, токсичних стосунків, насильства, маніпуляції, гноблення тощо. Усе це є можливим, оскільки віковий розвиток не передбачає обізнаність у темі сексу, підлітки тільки починають вивчати цей новий аспект - гормональні впливи, сексуальне бажання, закоханість, різниця між дружбою і коханням, сексуальні практики. Плюс вплив медіа, який показує емоційно забарвлений досвід (не важливо, позитивно чи негативно), для підлітків соціальні пригоди є дуже привабливими, хочеться якихось подій, іноді драми, руху та почуттів, відчувати "життя". Тож підлітки можуть діяти трохи імпульсивно і нашкодити собі чи іншим, а рівень шкоди може бути незначним чи катастрофічним.
	Якщо ми вважаємо раннім - раніше 18 років. Тоді так. Зазвичай раннє статеве життя починається не від чеснот людини, а навпаки.
	Недокінця розвинута репродуктивна система , психологічна неготовність можуть нанести як фізичну так і психологічні травми.
	Так, тому що особистість та організм не сформовані до певного віку достатньо. Отже, по-перше, виступати у сексуальну взаємодію потрібно коли організм та фізіологічні процеси готові до цього. А, по-друге, тобі коли людина, як особистість, готове психологічно і сама цього хоче.

Продовження таблиці 2.2.2.

<p>Так, партнери можуть бути не зрілі фізично та не готові психологічно що може призвести до проблем у майбутньому. Можливі незапланована вагітність та поширення венеричних захворювань за необізнаності в контрацептивах</p>
<p>Ні</p>
<p>Може, якщо один хтось був не готовий до такого досвіду, або партнер який мав цей досвід зробив його для іншого травматичним, або це було не зовсім або зовсім без згоди.</p>
<p>воно не спричинить шкоду при належній секс просвіті</p>
<p>Так, рання вагітність, негативне ставлення з боку соціуму, ЗПСШ</p>
<p>Може, через нестабільну несформовану психіку діти роблять іноді вибір неусвідомлено , попри те, що вони могли б того не хотіти</p>
<p>Я вважаю що може спричинити шкоду якщо не використовувати захист та якщо це робиться проти волі одного з людей це може викликати як тілесні травми так і психічні</p>
<p>Я вважаю, що раннє статеве життя може спричинити певні наслідки із-за необізнаності, а так-то ні(якщо вважати раннє статеве життя в 16 років)</p>
<p>Якщо особи повністю розуміють, усвідомлюють і знають про здорове статеве життя, в цілому це не несе шкоди. В особливості, за умов їх здорової психіки, адже інакше, пара може бути надто зосереджена на статевому житті</p>
<p>Може, але тільки психологічну</p>
<p>Вважаю ідеальним віком для початку статевого життя від 16 років. Раніше 16 або 15 років може бути травматичним досвідом через неосвіченість або неготовність підлітка</p>
<p>Головне не завагітніти</p>
<p>Все доволі індивідуально, на когось може психологічно/фізично негативно вплинути, а для когось це буде гарним досвідом на майбутнє</p>
<p>Чим раніше тим краще, головне підходити до цього відповідально</p>
<p>Я вважаю, що раннє статеве життя може спричинити шкоду, так як: 1. Організм ще не готовий до емоційного такого стану. 2. Мало ознайомленні з методами та важливістю користуванням контрацепції. 3. Не до кінця оцінені ризики незахищеності 4. Незапланована рання вагітність з тяжким як психологічними, так і фізіологічними наслідками</p>

Продовження таблиці 2.2.2.

В більшості випадків це шкідливо , бо після цього можна підхопити венеричні захворювання, через незнання, що таке контрацептиви, якщо досвід був без згоди , це психологічні проблеми у майбутньому і просто незрілість організму та розуму

Як бачимо з відповідей, більшість респондентів вбачають проблему раннього статевого життя у небажаній вагітності, лише двоє вказали на проблему хвороб, які можуть бути наслідком недосвідченого статевого життя, також половина респондентів вказала на психологічні наслідки, дві особи із вибірки не вбачають ніяких проблем у ранньому статевому житті.

Наступне запитання анкети – «Як ви вважаєте, з якого віку слід починати статеве життя?» відповіді розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.4.).

Як ви вважаєте, з якого віку слід починати статеве життя?
40 відповідей

Рис 2.2.4. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Як ви вважаєте, з якого віку слід починати статеве життя?»

З відповідей бачимо, що 50% респондентів вважають, що статеве життя слід починати у віці 17-18 років, 25% вказали, що після 18 років, 10% – 16-17 років, по 2, 5%, тобто по 1 особі вказали свої варіанти: «Немає вікових норм в цьому понятті, як на мене кожен має розуміти готовність і наявність бажання до сексу (ну звісно не в 10-12 років, але якщо людина знає хоча б основи сексуальної

освіти, не думаю що вона захоче займатись сексом в занадто ранньому віці»; «Так як відчуває себе особистістю, якщо вона обізнана, підготовлена, її партнер не тисне, вона знає всю інформацію про те, як треба захищатись, вона не робить це щоб комусь щось довести то вік не грає ролі. Звісно, виключення це дитина яка не усвідомлює відповідальність за свої дії»; «коли людина захоче, можна в підлітковому віці, а можна взагалі не починати»; «Немає віку коли слід починати статеве життя, головне бути емоційно готовим до цього».

Наступне запитання авторської анкети «Які засоби контрацепції вам відомі?». Відповіді наведено в таблиці 2.2.3.

Таблиця 2.2.3.

Запитання авторської анкети «Які засоби контрацепції вам відомі?»

Які засоби контрацепції вам відомі?	Презервативи, пігулки, жінкам ставлять спіралі (зараз наче не тільки після пологів можна), а ще найвідоміший метод "я встигну зупинитись"
	Всі. Контрацептиви, спіралі, пігулки і т.д. Але кращий це - відсутність статевого життя)
	Презервативи (жіночі та чоловічі), оральні контрацептиви, спіраль, свічки, перерваний СА (найбільш ненадійний). Але від захворювань, що передаються статевим шляхом, знаю тільки про презервативи, і взагалі вважаю, що як не крути, але це страшніше ніж вагітність (моя особиста думка)
	Презервативи, таблетки, ін'єкції, перериваний статевий акт, стерилізація, вагінальне кільце.
	Спіралі, презервативи ж/ч, змазки
	Презервативи, КОК, спіралі, вазектомія, перев'язування фаллоф'євих (якщо зробила помилку в цьому слові, вибачаюсь) труб, загалом видів контрацепції дуже багато, є свічки, серветки, губки і купа різного
	Два види :ті що захищають від інфекцій (презервативи чоловіча та жіночі,також для орального сексу латексні серветки) другий тип від небажаної вагітності що використовується вже с постійним партнером бажано з справною про інфекційній захворювання (гормональні контрацептиви:спіраль ,таблетки ,ін'єкції,пластирі)
	Презервативи

Можемо побачити з наданих відповідей, що сучасна молодь достатньо володіє інформацією про засоби контрацепції, хоча лише одна особа вказала про ризик не лише завагітніти, але й про можливість венеричних захворювань, також декілька осіб вказали лише презерватив.

Наступне запитання «Як ви розтлумачите поняття «культура згоди»?» відповіді на яке представлено у таблиці 2.2.4.

Таблиця 2.2.4.

Відповіді на запитання авторської анкети
«Як ви розтлумачите поняття «культура згоди»?»

Як ви розтлумачите поняття «культура згоди»?	Добровільне погодження обох сторін
	Це моральний принцип суспільства, що передбачає увагу та повагу до бажань партнера, його готовності до певної діяльності, його особистого простору, його права на свободу вибору.
	Відсутність тиску на партнера, повага до його тіла та особистості. Не прийняття, не толерування будь - якого тиску або спроб підкупу.
	Розуміння готовності до процесу фізичного і психологічного, усвідомлення наслідків, розуміння того, що на вас не тиснуть.
	Це згода та готовність на статевий акт.
	Норми, за яких романтичні дії та статевий акт відбуваються лише за згоди двох партнерів.
	Будь-яка сексуальна взаємодія має відбуватися за усвідомленої згоди, і в будь-яку мить сексу, можна відмовитись від тих чи інших дій.
	Добровільні рішення, чітка вербальна і невербальна згода партнерів.
	Культура згоди - це усвідомлене рішення про бажання займатися сексом з іншою людиною, а коли ви той, хто хоче і питаєте іншого- маєте усвідомити з першого разу ні, а не вмовляти.
	На мою думку це згода усіх сторін та розуміння відмови від одної з сторін, навіть якщо раніше була дана згода, але пізніше один з партнерів відмовився
Стереотип, що придумав світ патріархату, що у дівчат з певного віку є право вибору погоджуватись на сексуальні стосунки.	

З наведених відповідей бачимо чітке розуміння у респондентів, що таке культура згоди. Більшість відповіли, що це повага до особистих кордонів кожного, взаємоповага і згода чи припинення в будь-яку мить статевого акту, усвідомлене рішення обох партнерів, повага до бажань і принципів.

Наступне запитання «Що таке «сексуальність»?», відповіді на яке представлено у таблиці 2.2.5.

Таблиця 2.2.5.

Відповіді на запитання авторської анкети
«Що таке «сексуальність»?»

«Що таке «сексуальність»?»	Я думаю, сексуальність має біологічний та соціальний аспекти. Біологічний передбачає вроджені репродуктивні характеристики, що мають значення для здійснення статевого акту (наприклад, гормони, потяги, вторинні статеві ознаки, що вказують на стать і готовність особи до репродукції тощо). Соціальний аспект трохи важчий і певним чином є індивідуальним для різних людей. Наприклад, я можу назвати людину сексуальною, однак це не означає, що я відчуваю до неї потяг чи вважаю, що вона залицяється до когось (закликає до здійснення статевого акту чи подібне). Просто в моїй голові є певні абстрактні характеристики, які визначають "привабливу" людину. Тож думаю поняття сексуальності пов'язане з привабливістю.
	Суб'єктивна оцінка особистості, щодо привабливості свого тіла, а також суб'єктивна оцінка тіла індивіда іншими індивідами. Оцінка статевої привабливості, навіть інстинктивна.
	Вплив естрогену та андрогену на організм
	Сексуальність - це властива кожній людині особливість яка викликає у іншої людини у вашу сторону сексуальний потяг.
	Думки, бажання, дії та погляди щодо себе та інших людей як потенційних секс партнерів
	Привабливість в інтимній ситуації в чийсь очах
	Це конкретна поведінка та внутрішні відчуття людини, коли людина або має наміри виглядати сексуально для свого партнера, або для себе
	Сексуальність - це стан любові до себе і бажання розділити її з іншим/іншою чи іншими.

Продовження таблиці 2.2.5.

	На мою думку, сексуальність це жіноча або чоловіча енергія, яка виражається у задоволенні сексуального потягу
	Сексуальність - це набір як психічних, так і фізичних деталей особистості, що викликають сексуальне збудження в індивіда
	Сексуальність - це складний аспект людської ідентичності, який включає в себе фізичні, емоційні, соціальні та психологічні аспекти пов'язані з сексом та сексуальними відносинами.
	Це внутрішній стан і також зовнішній вигляд
	Для мене це більше енергія людини, її легкість , жіночність. Також це зовнішній вигляд який виглядає сексуально та жіночною
	Це поняття для мене включає і симпатичність, і красу як духовну так і фізичну, і харизму, це тобто набір характеристик, які можуть приваблювати тебе чи у тобі
	Здатність людини викликати збудження та потяг в інших.

З наведених відповідей бачимо, що поняття сексуальності всіма респондентами трактується по-різному, більшість мають чітке уявлення про сукупність якостей, які вкладаються у це поняття, деякі тлумачать просто як привабливість.

Наступне запитання «Як ви розумієте поняття «сексуальні ризики»?» відповіді на яке представлено у таблиці 2.2.6.

Таблиця 2.2.6.

Відповіді на запитання авторської анкети
«Як ви розумієте поняття «сексуальні ризики»?»

Як ви розумієте поняття «сексуальні ризики»?	Можливість причинити здоров'ю небезпек
	Вперше чую таке словосполучення, тож думаю, воно пов'язане з ризиками у ході здійснення сексуальної поведінки.
	Ризик під час (чи в наслідок) статевого акту, отримати певні ушкодження тіла або психіки.
	Ризики вагітності, захворювань, травм, відповідальності за іншу людину, адже секс - це для когось емоційно - прив'язливо.

Продовження таблиці 2.2.6.

Ризики пов'язані з передачею статевих хвороб, а також вагітність, якщо вона не є ціллю сексу, а ціллю є отримання задоволення.
Поняття не маю
Для мене одразу асоціації - це коли люди не так розуміє слово сексуальність і думає, що вона виражається в макіяжі або одязі і якщо людина якось одягнута, то вона обов'язково зваблює когось.
Ситуації, які можуть загрожувати фізичному чи ментальному здоров'ю.
Сексуальні ризики - вагітність, проблеми зі здоров'ям після статевого акту .
Сексуальними ризиками є спалювання психіки індивіда, після початку статевого життя або ж статеві захворювання, викликані відсутністю контрацепції.
Сексуальні ризики-це те що не допускається в суспільстві, тобто порушення якихось моральних цінностей, норм, але ці ризики збуджують тому можуть вважатися сексуальними.
Якісь бдсм заскоки чи шось таке...
Не знаю
Не чув такого
Розповсюдження своїх інтимних фото та відео, а також процес їх становлення
Це якісь певні експерименти у статевому житті, які можуть призвести до негативних наслідків

Із наданих відповідей бачимо, що не всі респонденти мають уявлення щодо сексуальних ризиків, дехто узагалі не розуміє суті поняття, дехто характеризує це лише як небажану вагітність, дехто як експерименти в сексі або порнографію, лиш невелика кількість респондентів указала, що розуміє під сексуальними ризиками - це також і шкода психічному здоров'ю, і фізичному здоров'ю.

Наступне запитання авторської анкети «Що, на вашу думку, головне в сексуальних стосунках?» Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.5.).

Що, на вашу думку, головне в сексуальних стосунках? (можна обрати декілька варіантів)
40 відповідей

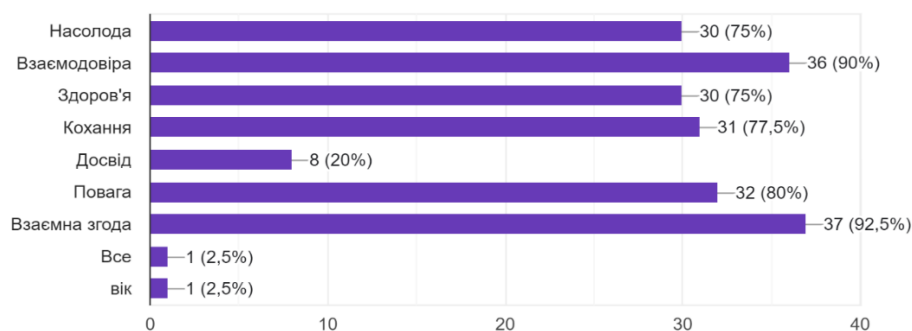

Рис 2.2.5. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Що, на вашу думку, головне в сексуальних стосунках?»

Оскільки в наданому питанні можна обрати декілька варіантів ми отримали наступні відповіді: 92,5% респондентів (37 осіб із вибірки) відповіли, що «взаємна згода»; 90% респондентів (36 осіб із вибірки) відповіли, що «взаємодовіра»; 80% респондентів (32 особи із вибірки) вказали на повагу; 77,5% (31 особа із вибірки) вказали, що головним є кохання; по 75% респондентів (по 30 осіб із вибірки) вказали – «насолада» і «здоров'я»; 20% (8 осіб із вибірки) вважають, що досвід.

Наступне запитання авторської анкети «Як ви вважаєте, чи потрібна сексуальна освіта?». Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.6.).

Як ви вважаєте, чи потрібна сексуальна освіта?
40 відповідей

Рис 2.2.6. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Як ви вважаєте, чи потрібна сексуальна освіта?»

Як бачимо, 92,5% респондентів (37 осіб із вибірки) вважають, що сексуальна освіта потрібна; лише по 1 особі, по 2,5% відповідно відповіли наступним чином: «не обов'язково», «Я вважаю що вона має бути стовідсотково, і проводиться досвідченими спеціалістами, що можуть привернути увагу до цього питання», «хай буде, щоб діти знали які бувають наслідки та підходили з розумом до цього», тобто ще дві особи можемо віднести до відповіді «так», це означає, що 97,5% (39 осіб із вибірки) вважають, що сексуальна освіта потрібна.

Наступне запитання авторської анкети «Що, на вашу думку, сприятиме розвиткові сексуальної культури сучасної молоді?». Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.7.).

Рис 2.2.7. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Що, на вашу думку, сприятиме розвиткові сексуальної культури сучасної молоді?».

Респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповідей, ми отримали наступні результати: 90% респондентів (36 осіб із вибірки) вважають, що розвиткові сексуальної культури сприятиме запровадження спеціального курсу у школах; 65% респондентів (26 осіб із вибірки) вважають, що розмови з батьками; по 60% (по 24 особи із вибірки) вважають, що тренінги та тематичні вебінари; 50% респондентів (20 осіб із вибірки) вважають, що програми, групи,

спільноти у соціальних мережах; 15 % (6 осіб із вибірки) вважає власний досвід є достатнім для розвитку сексуальної культури; по одній особі вказали на практику та роботу з вчителями.

Наступне запитання авторської анкети «На вашу думку, чи потрібно в середовищі університету запровадити заходи у розрізі розвитку сексуальної культури?». Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.8.).

На вашу думку, чи потрібно в середовищі університету запровадити заходи у розрізі розвитку сексуальної культури?
40 відповідей

Рис 2.2.8. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «На вашу думку, чи потрібно в середовищі університету запровадити заходи у розрізі розвитку сексуальної культури?».

Як бачимо, 82,5% респондентів вважають, що дуже важливо в університетському середовищі проводити заходи у розрізі сексуальної освіти; 12,5% відповіли –«ні»; у вільних варіація 1 респондент вказав «Так, це було б чудово, особливо якщо вони будуть на різні тематики, а не постійно на одну і ту саму», ще один респондент відповів «Можливо, на першому курсі це ще буде актуально, але ті, хто цим цікавиться й так все знають».

Наступне запитання авторської анкети «Сексуальна самоосвіта: з яких джерел ви отримуєте важливу для вас інформацію?». Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.9.).

Сексуальна самоосвіта: з яких джерел ви отримуєте важливу для вас інформацію? (можна обрати декілька варіантів)

40 відповідей

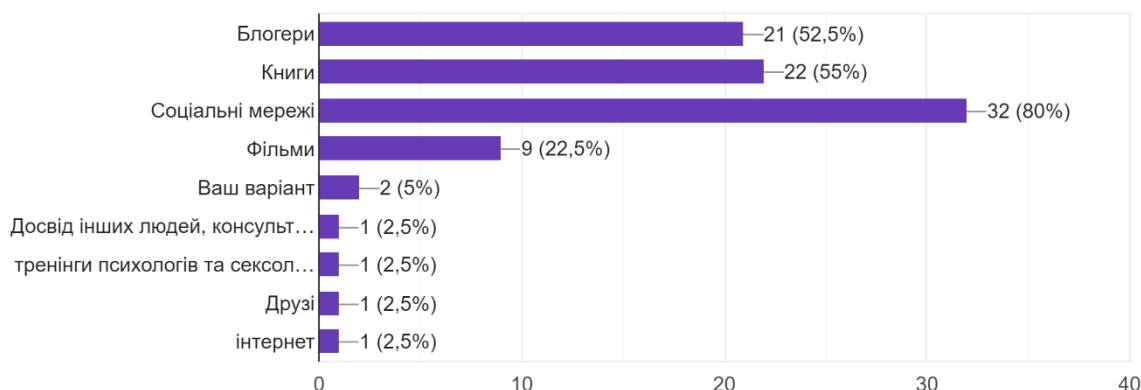

Рис 2.2.9. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Сексуальна самоосвіта: з яких джерел ви отримуєте важливу для вас інформацію?».

Оскільки респонденти мали можливість вказувати декілька варіантів, відповіді на дане запитання розподілилися наступним чином: 80% респондентів (32 особи з вибірки) вказали, що отримують інформацію із соціальних мереж; 55% (22 особи з вибірки) вказали, що отримують інформації з книг; 52,5% (21 особа з вибірки) вказали, що для них важлива інформація від блогерів; 22,5% (9 респондентів із вибірки) вказали на фільми; по 2,5% (по одній особі) вказали на досвід інших людей, інтернет, друзі, тренінги.

Наступне запитання авторської анкети «Чи проводилися для вас в університеті вебінари/тренінги про сексуальну освіту?». Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.10.).

Чи проводилися для вас в університеті вебінари/тренінги про сексуальну освіту?

40 відповідей

Рис 2.2.10. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Чи проводилися для вас в університеті вебінари/тренінги про сексуальну освіту?».

Відповіді розподілилися наступним чином: 47,5% респондентів вказали, що так, проводяться, разом з тим, 47,5% вказали, що не проводяться; серед варіацій вільних відповідей по 1 особі (по 2,5%) відповіли наступне: «Проводились, але я їх не відвідувала, зараз я є співорганізатором івенту, в якому один із заходів буде присвячений саме сексуальній освіті», «можливо так, але я не брала участі через вплив дистанційної форми навчання».

Наступне запитання авторської анкети «Які, на вашу думку психологічні умови сприятимуть розвиткові сексуальної культури студентської молоді?». Відповіді на це запитання розподілилися наступним чином (рисунок 2.2.11.).

Які, на вашу думку психологічні умови сприятимуть розвиткові сексуальної культури студентської молоді?

40 відповідей

Рис 2.2.11. Показники за відповідями на запитання авторської анкети «Які, на вашу думку психологічні умови сприятимуть розвиткові сексуальної культури студентської молоді?»

За відповідями на задане питання ми отримали такі відповіді:

- Відсутність почуття сорому пов'язаного з цією темою. Дозвіл суспільства на експеримент, відсутність засудження;

- Необхідно навчити сучасну молодь позитивно ставиться до статі, тобто позитивно ставитися до сексу як до морально-ціннісної категорії, сприймати власне тіло, повага до осіб протилежної статі, сформувані настанови щодо цнотливості і утримуватися від ранніх та випадкових статевих контактів, розвивати розуміння необхідності стримувати необхідні сексуальні потяги та вміння контролювати їх вияви;

- Організація тренінгів щодо сексуальної освіти, самостійне вивчення теми, відповідальність при особистому статевому акті, урахування ризиків та розвиток своїх знань з цієї теми;

- Проведення івентів, шкільна сексуальна освіта та здорова розмова з батьками з 3-х років;

- Самоідентифікація, вміння вибудовувати власні кордони, розуміти кордони інших, уміти контролювати свої потяги, не боятися про це говорити;

- Умова дестигматизації статевих стосунків та повага до приватно життя іншої особи;

- Я думаю, що особливу увагу треба звертати на першокурсників, що проживають у гуртожитку. Це діти, які щойно вийшли з батьківського гнізда - вони перейшли у світ майже повної самостійності, а багато хто вирвався від контролю батьків. Тому вони починають активно досліджувати нове середовище і легко піддаються впливу однолітків, що мають "більше досвіду", тобто впливу референтної групи. Вони можуть проти власного бажання робити речі, які роблять усі, тому що думають, що це етап дорослішання, що так правильно, так треба. Тому важливо створити для цих студентів "безпечне місце", де вони можуть вільно рости і не відчувати за це певного роду сором чи провину. Місце, де студенти можуть довіряти одноліткам і старшим без ризику бути приниженим. Де контроль змінюється супервізією, наставництвом, лідерством. Студенти не повинні бути сковані стереотипами про студентство, а мають рухатись у майбутнє в зручному для них темпі;

- Відсутність атмосфери сорому, довірливі стосунки, конфіденційність;
- Психічне здоров'я;
- Співпраця з викладачами, взаємодовіра;
- Боротьба з сором'язливістю, самооцінкою;
- Позитивне самосприйняття себе і свого тіла.

На основі обробки авторської анкети та аналізу отриманої інформації були зроблені наступні узагальнення і висновки. Сучасна молодь активно цікавиться тематикою сексуального життя та сексуальної освіти, зокрема на високому рівні вони володіють уявленнями про сексуальну освіту, засоби контрацепції, сексуальні ризики, чітко висловлюють свою думку в питаннях розвитку сексуальної освіти та в потрібності статевого просвітництва. Важливо піклуватися про власне репродуктивне здоров'я. Культура згоди також має високу оцінку у розумінні цієї проблеми респондентами. Немаловажливими стали визначені респондентами психологічні умови розвитку сексуальної культури.

На основі проведеного опитування ми підібрали комплекс психодіагностичних методик для подальшого дослідження.

Наступною стала методика «Настанови до сексу» Г. Айзенка (рисунок 2.2.12.).

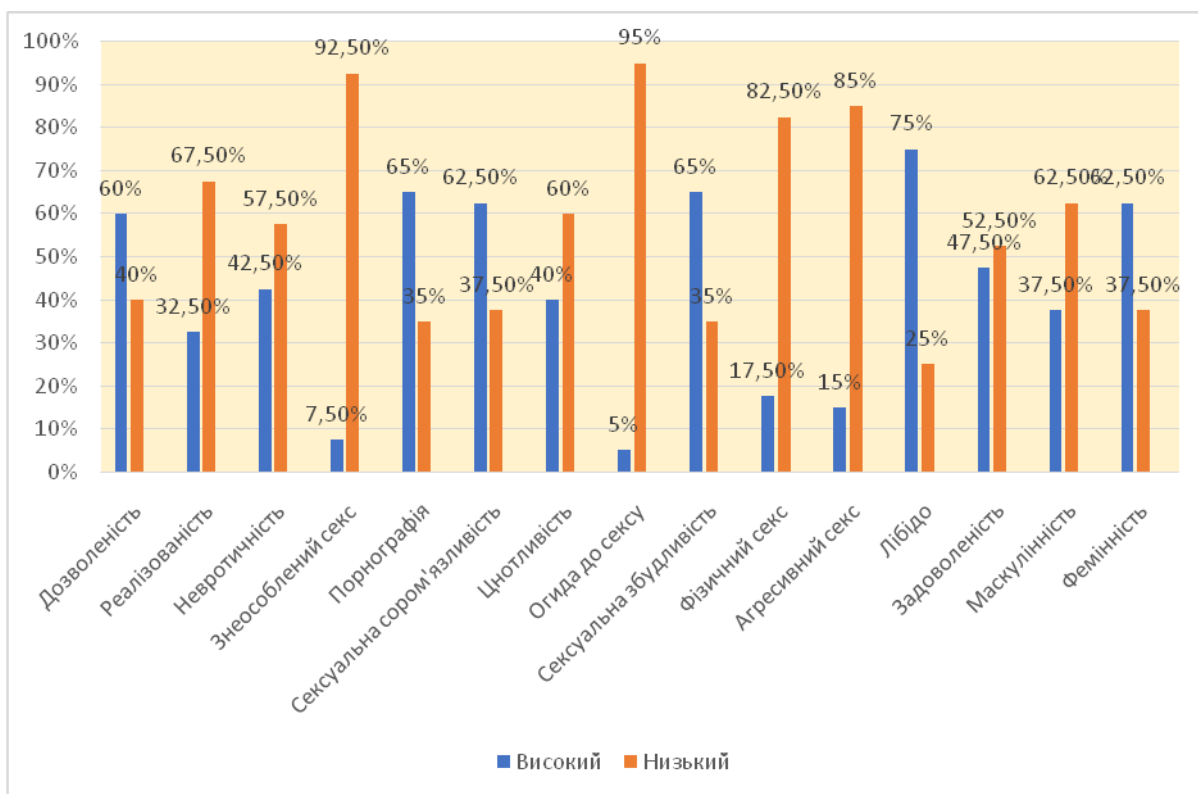

Рис 2.2.12. Рівень прояву настанов до сексу за опитувальником "Настанови до сексу" Г. Айзенка

Переходячи далі, за рівнем прояву настанов до сексу за опитувальником «Настанови до сексу» Г. Айзенка першою шкалою дослідження була шкала «Дозволеність» (див. рис.2.2.1.). Високий рівень прояву виявився у 60% (24 респонденти), показники свідчать про сучасне, навіть більш легке ставлення до сексу. Респонденти навіть можуть рішуче виступати проти релігійних уявлень про сексуальні відносини, про вірне та гріховне у цій сфері людських відносин. Секс респондентами розглядає як задоволення, яке має бути присутнім в будь-якому віковому періоді, якщо цього хочуть двоє партнерів. Дозволеність у виборі партнера та можлива різноманітність зв'язків. Низький бал за цією шкалою

отримали 40% (16 респондентів від вибірки), що дає сенс стверджувати, що ці люди відносяться до статевих зв'язків серйозно, відповідально, вони поважають шлюбні узи і не підтримують безглузді зв'язки на одну ніч.

Шкала «Реалізованість» оцінює рівень сексуальної «реалізованості», чи задоволеності людини своїм сексуальним життям в цілому. Високий бал за шкалою отримали – 32,5% (13 респондентів) можемо сказати, що вони задоволені своїм сексуальним життям, кількістю партнерів та відносинами, що можуть використовувати в сексуальному житті. Низький рівень – 67,5% (27 респондентів) каже нам про повну нереалізованість. Це ознака серйозного розчарування сексуальним життям або його відсутність. Ці причини можуть полягати як у самій людині, що не приймає себе, так і в її партнерів, який не може задовольнити всіх бажань. Незадоволеність, розчарування у своєму сексуальному житті часто призводять до невротичних сексуальних реакцій.

Сексуальна невротичність на високому рівні у 42,5% (17 респондентів). У повсякденному значенні це розбалансованість, або функціональні зрушення, у поведінці людини. Молоді люди зазвичай мають проблеми зі своїм сексуальним життям, складнощі в контролі та придушуванні своїх імпульсів, бажань. Властиво також збентеження через свої власні думки та вчинки. Ці люди постійно стурбовані якимись проблемами, пов'язаними із сексом, і тим самим роблять собі лише гірше. Низький рівень прояву сексуальної невротичності – у 57,5% (23 респонденти), дає сенс стверджувати, що в людей немає сексуальної невротичності, вони сприймають себе і партнера адекватно, говорячи про бажання відверто.

«Знеособлений» секс 7,5% (3 респонденти) набрали високий рівень за шкалою. Прояв схильності людини до знеособленого сексу, тобто тенденцію розглядати сексуального партнера лише як об'єкт для отримання сексуального задоволення. Меншій частині нашого дослідження характерно отримувати лише задоволення, не беручи до уваги особистість партнера, його індивідуальні особливості характеру та темпераменту і не намагаючись увійти в більш відкритий та довірливий зв'язок для майбутніх міцних відносин. Але низький

рівень отримали 92,5% (37 респондентів від вибірки), що говорить про не визнання сексуальних відносин без вступу в близький контакт з людиною, без знання його особистості, інтересів, розуміння почуттів тощо. Респондентам потрібно для отримання насолоди від сексу знати партнера так же близько як самого себе.

Наступною шкалою методики «Порнографія», тобто отримання задоволення від малюнків, фотографій чи відео, що зображують сексуальні сюжети, або словесного опису сексуальних сцен, наприклад у книжках, фільмографії тощо. Наша вибірка майже вся адекватно сприймає порнографію, не стигаючись додавати її в своє життя і не вважаючи це зрадою 65% (26 респондентів) набрали високий рівень прояву за шкалою порнографії, тобто схвалення порнографії або толерантність до неї. Порнографія на низькому рівні у 35% (14 респондентів), що каже про не схвалення та нетерпимість до порнографії, не признання як для особистого перегляду так і заборони для партнера.

Люди з високим балом за шкалою «Сексуальна сором'язливість» – 62,5% (25 респондентів) почуваються вкрай нервово у відносинах із протилежною статтю, їх дуже турбує розмови про секс, а часом вони просто бояться сексуальних стосунків. Також слід додати про небажання брати участь у сексуальних відносинах. Сексуальна сором'язливість на низькому рівні знаходиться у 37,5% (15 респондентів від вибірки), що вказує на нормальну реакцію на секс, признання свого тіла, бажань, іншу стать, фантазії тощо.

Цнотливість на високому рівні у 40% (16 респондентів від вибірки), шкала схожа з попередньою, люди з високими балами, як правило, утримуються навіть від найменших проявів сексуальної пристрасті. Вони уникають тем про секс, навіть не люблять думати на цю тему, та й взагалі кохатися. Низький бал 60% (24 респондентів від вибірки) вказує на більш нормальне, адекватне та звичайне ставлення до цієї проблеми. Приймання сексуальних стосунків за буденність, те, що має сенс бути та має місце в житті респондентів.

За шкалою «Огида до сексу», респонденти набрали 5% (2 респонденти), вони з огидою реагують на деякі види сексу, навіть займаючись сексом зі своїм

постійним, коханим партнером. Бувають навіть такі випадки а часом буквально змушують себе займатися цією справою. Бачимо проблему, так як в більшості респондентів проявилася огида до сексу, тут можуть бути різні проблеми, як з дитинства, так і ті, що прийшли з першим половим актом або не признанням свого тіла тощо. Низькі бали вказують на здоровішу установку на секс, що у 95% (38 респондентів від вибірки). Респонденти не бояться сексуальних відносин, не відчують огиди до сексу та займаються або бажають займатися сексом із задоволенням.

Сексуальна збудливість на високому рівні у 65 % (26 респондентів від вибірки) – висока сексуальна чутливість, респондентам не потрібно багато обставин, щоб з'явилося бажання для сексуального акту. Збудливість з'являється з будь-яких умов, коли до партнера є сексуальний потяг. Деяким людям, щоб прийти в стан сексуального збудження, потрібна ціла низка певних умов – 35% (14 респонденти від вибірки), такі люди набрали низький бал за цією шкалою. Умови для сексуального бажання можуть бути різноманітними від особистих смаків при виборі партнеру до місця проведення сексуального акту.

Для людей з високими балами за шкалою «Фізичний секс» – 17,5% (7 респондентів від вибірки) дуже важливо опинитися кращим в сексуальному плані у ліжку зі своїм партнером. Респондентам не так важливі духовні якості, яким віддають перевагу люди, а навпаки успіх та задоволення партнера у сексуальному плані. Сексу приділяється особлива увага, звісно за рахунок інших сторін любовних стосунків. Низький рівень прояву за шкалою набрали 82,5% (33 респонденти), що говорить про навпаки віддання переваги духовному рівню, вивчення особистості, а після вже сексуальні примхи.

Наступною шкалою для розгляду пропонується «Агресивний секс», за яким респонденти набрали 15 % (6 респондентів від вибірки). Високий рівень дає сенс стверджувати, що увага фіксується на ворожості до сексуального зв'язку, на бажанні поставити заборони для партнера, чи зробити щось агресивне, несподіване, накласти руки, вдарити, знерухомити, і можливо, навіть принизити його. Респонденти схильні до ворожості і агресивних імпульсів по відношенню до

своїх сексуальних партнерів. Низький рівень переважає, що каже нам про невластиве ставлення до агресія щодо партнерів – 85% (24 респонденти). Отже, агресія в сексі не до вподоби більшості.

За шкалою «Лібідо» набрали 75% (30 респондентів від вибірки). У більшості респондентів ми бачимо сильний сексуальний потяг. Вони зацікавлено відносяться до сексу, не стидяться свого потягу. На низькому рівні лібідо у 25% (10 респондентів від вибірки). Це огида до сексу, висока сором'язливість. Незадоволеність, розчарування у своєму сексуальному житті часто призводять до невротичних сексуальних реакцій та заниженого лібідо тощо. Можна припустити, що шкала «реалізованість» негативно корелює зі шкалами «сексуальна невротичність», «сексуальна сором'язливість», «цнотливість» та «огидність до сексу». Задоволеність на високому рівні у 47,5% (19 респондентів від вибірки), що каже нам про те, що люди можуть вести цілком задовільне, на їхню думку, сексуальне життя, зовсім не напружуючись щодо того, щоб активно, енергійно та часто кохатися. Мається на увазі, що задоволеність та лібідо не перетинаються. Задоволеність як собою так і партнером. Низький рівень задоволення у 52,5% (21 респондент від вибірки), можемо стверджувати про не вміння отримувати насолоду, не вдоволенням вміннями партнера чи своїми тощо.

«Маскулінність» на високому рівні у 33% (15 респондентів від вибірки), що говорить про поведінкові та психічні особливості, властиві чоловічій статі. На високому рівні фемінність у 67% (31 респондент від вибірки), що становить більшу частину вибірки. Респондентам притаманна жіночність, тонкість, вишуканість, інтуїтивність, сердечність та ніжність в стосунках, властиві жінкам. У ході дослідження було виявлено установки на сексуальні відносини. У ході проведення методики було досліджено, що цілком очевидно, існують кореляції між дозволеністю, сексуальною збудливістю, порнографією, знеособленим та фізичним сексом. Респонденти мають сильне лібідо та сексуальний потяг. Але реалізованість негативно корелює зі шкалами сексуальна невротичність, сексуальна сором'язливість, цнотливість та огидність до сексу. У більшості респондентів переважає шкала «сексуальна задоволеність» на високому рівні,

тобто вони є задоволені своїм статевим життям, але так як реалізованість проявилася на низькому рівні, більша частина не повністю реалізовує себе у сексуальному житті. З цього виходить сексуальна невротичність, деяка навіть огида до сексу, що на високому рівні.

Наступною ми обрали “Методику дослідження оцінки сексуального профілю М. Яффе і Е. Фервік”, в адаптації О. Потьомкіної (А. Лидерс, 2007) (рисунок 2.2.13.).

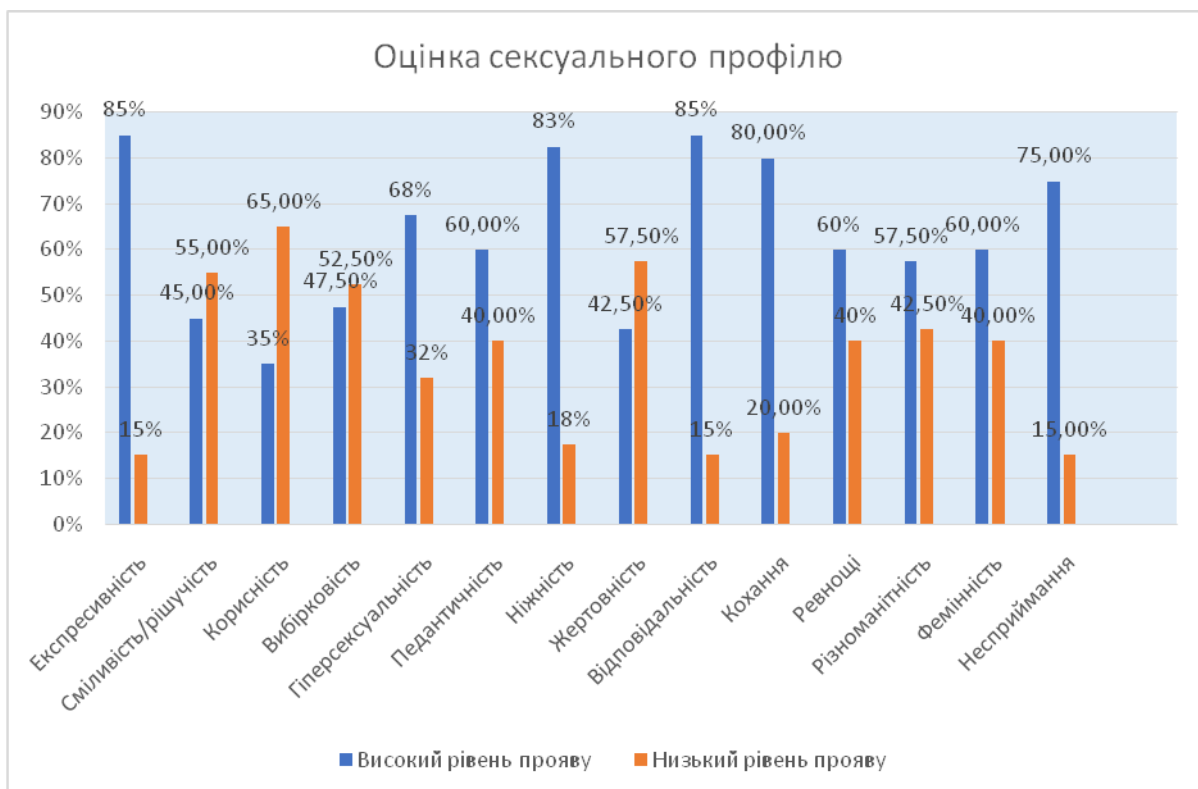

Рис 2.2.13. Показники рівня прояву сексуального профілю за методикою «Дослідження оцінки сексуального профілю М. Яффе і Е. Фервік», в адаптації О. Потьомкіної

За показниками рівнів прояву за методикою «Оцінки сексуального профілю» М. Яффе та Е. Фервік в обробці О. Потьомкіної можемо стверджувати, що за шкалою «Експресивність» наші респонденти більш експресивні. Це розповідає про високий рівень шкали експресивності – 85% (34 респонденти з вибірки).

Це активні люди, вони висловлюють свої думки і почуття відкрито і відверто демонструючи бурхливий вияв своїх почуттів. Низька вираженість за шкалою

експресивність оцінили 15% респондентів (6 осіб з вибірки). Є люди більш стриманими, обмірковують свої дії, а потім приймають рішення. Не роблять неправильних вчинків, які викликають емоції.

Респонденти, які набрали високий рівень за шкалою – «Сміливість/рішучість» 45%, що становить 18 осіб із вибірки. Це говорить нам про відсутність страху у спілкуванні з особами протилежної статі. Респонденти наполегливі у стосунках вони не бояться проявляти відкритість у кроках назустріч своїм бажанням. У них переважає впевненість у своїх сексуальних можливостях. На низькому рівні сміливість і рішучість у 55% (22 респонденти із вибірки). Вони більш закриті люди, в їхніх бажаннях і активних почуттях. Респондентів з низьким проявом рішучості хвилюють стосунки, вони можуть як соромитися, так само їм страшно зробити перший крок, розповідаючи про те, що приносить задоволення сексуально, відкрито говорити про почуття - це не про них. Це все для нас говорить про можливість ускладнень у відносинах, не отримуючи від партнера дійсно того, що вони потребують.

«Користність» на високому рівні у 35% (14 респондентів від вибірки) – такі респонденти мають орієнтацію на матеріальну вигоду у сексуальному спілкуванні. Їм не цікаві самі відносини для продовження роду чи майбутнього сім'ї, не цікаві, хоча б без можливості витягнути щось із цих відносин. Це підтверджено як задоволення так і фінансової стабільності. На низькому рівні користність виявилася у варіанті вибору 65% (26 респондентів від вибірки), що говорить про важливість самих стосунків, теплоти та духовності, ніж вигоди натомість. Респонденти прагнуть давати задоволення партнерові не вимагаючи нічого взамін, або бути на рівні з партнером.

За шкалою «Вибірковість» респонденти досягли високого рівня – 47,5% (19 респондент із вибірки), можна стверджувати, що для таких осіб суворі критерії оцінки статевого партнера властиві і висока вибірковість у стосунках. Нашим респондентам важко вступати в інтимні стосунки без дотримання партнером усіх його критеріїв, важливих для особистого внутрішнього комфорту. Тут також може

бути присутнім тяжкість вибору партнера, тому що у виборі партнера грає роль перспектива на майбутні відносини.

Їм цікаві не стосунки на одну ніч, а тривалі стосунки, тому вони підходять до пошуку партнера з ретельною вибірковістю. Низький рівень вибіркової 52,5% (21 респондент із вибірки), що говорить більше про вільний вибір партнера, респонденти можуть без зайвих проблем і роздумів вступати в стосунки, пробувати нове і не турбуватися про майбутнє.

67,5% отримали високий рівень за шкалою «Гіперсексуальності» (27 респондентів із вибірки), що говорить нам про підвищене сексуальне збудження, що помірно характерно для окремих вікових періодів. У віковому періоді для наших респондентів цей прояв гіперсексуальності не є проблемою. Низький за результатами дослідження 32,5% (13 респондентів із вибірки). Ймовірно, це вказує на спільний інтерес до статевого акту, зниження сексуальної активності, відсутність інтересу до акту задоволення або зниження бажання.

Цікавою шкалою була також «Педантичність», оцінено високий рівень 60% (24 респондентів із вибірки), що говорить про надмірну увагу до обставини, в момент інтимного контакту. Переживання і огида у відношенні неохайності партнера. Респонденти, які набрали високий рівень за шкалою, не можуть вступати в статевий акт тільки за власним бажанням. Бо в прагненні сексу педантичність стає перешкодою. Вони придивляються до майбутнього партнера, як і що він носить, чи піклується про себе та свою оселю тощо. Низький рівень 40% (16 респондентів із вибірки) говорять про те, що не примхливі до людей. Вступають в статевий контакт незалежно від навколишнього оточення. Для отримання задоволення їм байдуже місце, акуратність людини щодо гігієни і підтримання чистоти вдома тощо.

«Ніжність» – високий рівень 82,5% (33 респонденти із вибірки). Ми можемо стверджувати, що для таких людей важливо проявляти ніжність, чуйність, прихильність. Стосунки зі статевим партнером мають найбільшу цінність. У сексуальних стосунках такі респонденти виявляють ніжність і самі, і бажають її навзаєм. Низький рівень – 17,5% (7 респондентів із вибірки). Низький рівень

ніжності може привести до висновку, що респондентам зовсім не потрібна ніжність для статевого акту.

Наступна шкала «Жертвність», за якою респонденти набрали високого рівня – 42,5%, (17 респондентів із вибірки) – прагнення повністю віддаватися партнеру, не залишаючи навіть собі невеликої частини, поступаючись своїми інтересами, використовувати свої власні сили і можливості вирішити проблеми статевого партнера. Тут ми бачимо, що респонденти, хоча й не велика частина вибірки, мають велику жертву в любові. Низький рівень жертвності – 57,5% (23 респонденти із вибірки). Люди поважають себе, свої бажання, цілі та цінності, знайте, що життя одне і іноді навіть потрібно бути егоїстом, щоб люди не сиділи на голову. Респонденти під час статевих стосунків не перебувають у затьмареному стані, не готові піддаватися порадам партнера, поважають себе як особистість, не вступаючи в такі контакти, щоб не відчувати себе жертвою.

За шкалою «Відповідальності» високий рівень набрав 85% (34 респонденти із вибірки) – почуття обов'язку, бажання взяти на себе відповідальність відповідальність за статевого партнера та наслідки статевих стосунків. Це говорить нам про людей, які не вступають у легковажні відносини, їм властива відповідальність за свій вибір і подальші дії. Набрано низький рівень – 15% (6 респондентів з вибірки). Респонденти можуть заводити партнерів нерозбірливо, переслідуючи мету задоволення сексуального бажання без мрій про пошук партнера для чогось більшого та більш постійного.

Щодо шкали «Кохання», як найвищої цінності здебільшого респондентів набули високий рівень прояву 80% (32 респонденти із вибірки), виходячи з цього можна сказати, що віра в любов як найвище почуття характерне для респондентів. Але найголовніше – це вміння зберегти любов і вищі почуття, навіть у несприятливих ситуаціях. Низький рівень вияв любові як найвищої цінності – 20% (8 респондентів з групи), говорить про те, щоб визначити пріоритети чогось іншого, знайти себе в цілях, інтересах тощо, не ставлячи любов на перше місце в житті.

Високий рівень оцінено за шкалою «Ревнощів» – 60% (24 респондентів). Сильне почуття ревнощів, підозрлість до партнера, можливі постійні нав'язливі конфлікти на ґрунті ревнощів. Низький рівень за шкалою ревнощів – 40% (16 респонденти із вибірки), що говорить про довіру до своїх партнерів і себе особисто. Логічне мислення базується на реальних фактах, а не на вигаданих обставинах, не накрученій егоїстичній фобії.

Шкала «Різноманітність» на високому рівні досягла 57,5% (23 респонденти з вибірки). Це про потребу в різноманітності статевих контактів, їх способів та форм. Як бачимо, більшість вибірки практикує різноманітність, не турбуючись про ймовірні минулі стосунки та починаючи інші. Хтось практикує різноманітність сексуальних партнерів, шукають саме те, що їм потрібно. Інші вже повинні урізноманітнити свої існуючі стосунки, практикуючи щось цікаве, нове, бути відкритим до свого партнера, не приховуючи своїх таємних бажань. Низький рівень оцінили 42,5% (17 респондентів із вибірки). Таким людям не потрібно опановувати своє статеве бажання урізноманітнити статеве життя. Їм вистачає одного партнера, щоб задовольнити своє сексуальне лібідо.

За шкалою «Фемінність - на противагу «маскулінності» – фемінність, витонченість, інтуїтивність, прояв активності, характерні для жінок. 60% (24 респонденти із вибірки) досягли високого рівня. До речі, про жінок, їм властиво бути поступливими, веселими, лагідними. У статевому контакті таким респондентам також притаманна м'якість і сердечність по відношенню до партнера. 40% набрали низький рівень (16 респондентів із вибірки). Тобто, більше маскулінність – самовпевненість під час контакту з партнером, схильність відстоювати свої погляди, вміння керувати навіть у сексі, схильність до ризику, сміливість, має свою позицію. Ці показники зараз притаманні як для жінок, так і для чоловіків.

«Несприйняття службових романів» зайняла високу оцінку в цій шкалі 75% (30 респондентів із вибірки). Шкала показує сексуальне небажання контактів на роботі, під час роботи, навчання тощо. Низький рівень 25% (10 респондентів із вибірки) говорить про добре та стримане ставлення до таких обставини.

Респонденти, які набрали низький рівень, не мають конкретної заборони таких відносин.

Отже, бачимо, що респонденти сприймають статевий акт як щось велике, що повинно бути тільки через велику любов, через ніжність і турботу, вони вибіркові у партнерах, не готові йти на компроміс із самооцінкою та жертвувати власними почуттями заради кохання, відповідають за свої дії та поведінку з обраними партнерами. Вони сміливі і рішуче прагнуть сексуальних стосунків, не боячись експериментувати і дозволяти партнеру того ж партнеру. Для них характерна бурхливість прояву власних почуттів, емоційна виразність, розкутість у реакціях.

Емпіричне дослідження показників самоствалення молоді за методикою В. В. Століна, С. Р. Пантелєєва демонструє рівні вираженості деяких його показників.

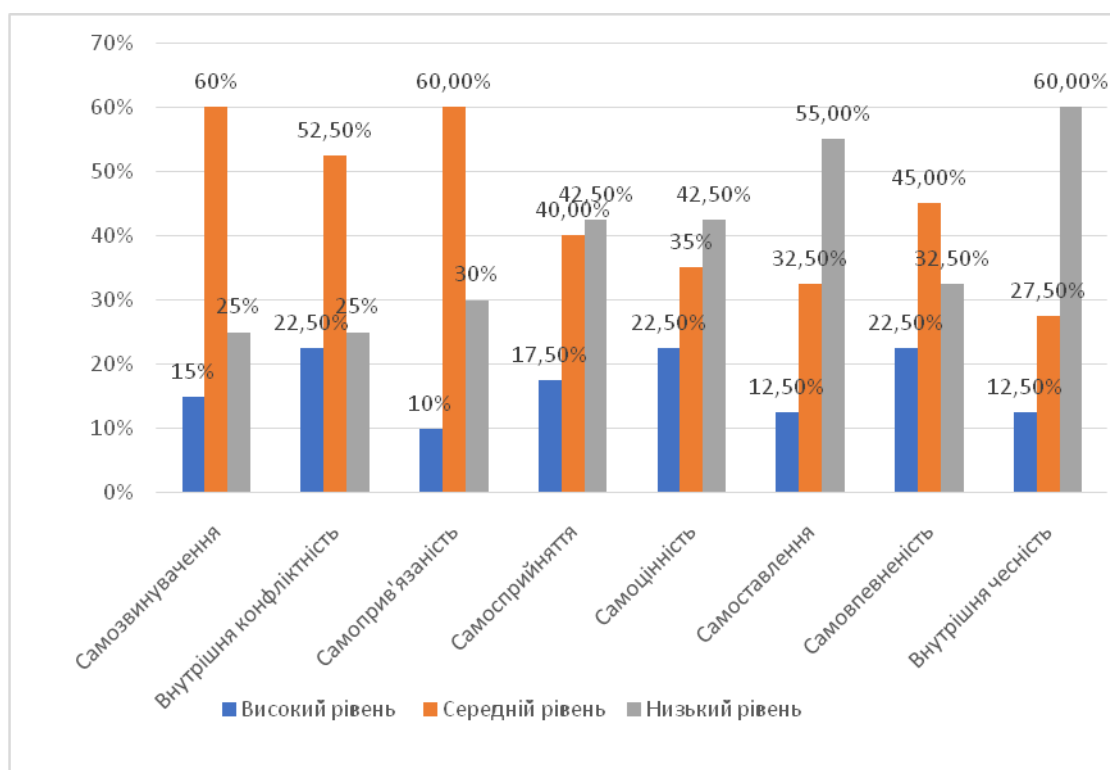

Рис 2.2.14. Розподіл рівнів вираженості показників самоствалення

Отже, за даною методикою ми спостерігаємо такі тенденції:

- переважну більшість займають респонденти з показниками низько рівня самоставлення – 55% (22 респонденти із вибірки), середнього рівня самоставлення – 32,5% (13 респондентів із вибірки), високого рівня самоставлення – 12,5% (5 респондентів із вибірки) це пояснюється віковими особливостями респондентів. Можемо зробити висновок, що у більшості респондентів ці складові можуть варіювати як від високих, так і до низьких значень, поступово коливаючись між ними. Такі особистості схильні в звичних для себе умовах зберігати впевненість в собі, проте за несподіваних обставин вони губляться, впевненість в собі знижується і натомість нарастають тривога та занепокоєння, це означає, що їхнє самоставлення та здатність оцінювати себе залежить від особливостей адаптації до певних обставин;

- показники самосприйняття вказують наступні дані – високий рівень – 17,5% (7 респондентів із вибірки) та середній рівень – 40% (16 респондентів із вибірки) та низький – 42,5% (17 респондентів із вибірки);

- за шкалою самоцінність високий рівень – 22,5% (9 респондентів із вибірки), середній рівень – 35% (14 респондентів із вибірки), низький рівень – 42,5% (17 респондентів із вибірки) характерні для тих, хто основним джерелом розвитку своєї особистості вважають свої досягнення і особисті успіхи. Особистість сприймає власне «Я» як внутрішній стержень, який координує та спрямовує всю активність. Людина коригує власні психічні реакції і поведінку, це сприятиме позитивним партнерським стосункам.

- середні показники за шкалою самозвинувачення можна спостерігати у тих, хто не повністю впевнений у своєму виборі, хто вивчає себе, свої погляди, свої уподобання. Низький рівень демонструють 25% респондентів із вибірки, що демонструє установку на самозвинувачення та розвиток внутрішньої напруги, відчуттям неможливості задоволення основних потреб, у партнерських стосунках це завжди заважатиме бути рівноправними партнерами, оскільки така особистість за рахунок самозвинувачень буде поступатися у власній позиції;

- за шкалою внутрішня чесність – високий рівень – 12,5% (5 респондентів із вибірки) демонструє, що респонденти не до кінця відкривають себе і свої бажання для самих себе, середній 27,5% (11 респондентів із вибірки) та низький – 60% (24 респонденти із вибірки) рівні за шкалою чесність із собою вказують на недостатню узгодженість зі своїми внутрішніми бажаннями та проблемами. Це стане на заваді самовираженню, чесному прояву себе на загал, в обранні партнера і т.ін.

- схожі показники спостерігаємо і за шкалою внутрішня конфліктність, відповідно – середній рівень – 52,5% респондентів та низький рівень – 25%, що свідчить так само про внутрішні звинувачення, високі бар'єри і власні очікування, що є перешкодою для прояву своїх бажань, вибору партнера.

- самоприв'язаність демонструє середній рівень – 70% респондентів із вибірки, що характеризує концентрацію на собі, своїх уявленнях, своєї ідентичності.

- Самовпевненість демонструється схожими результатами за всіма рівнями: високий – 22,5% респондентів, середній – 45% респондентів, низький – 32, 5% респондентів, що вказує на варіативність цього явища відносно обставин. Можна це схарактеризувати упевненість, наприклад, у навчальній діяльності, а вже у інтимних стосунках рівень впевненості може радикально знизитися чи навпаки.

За результатами проведеної методики можемо сказати, що самооставлення, самосприйняття, внутрішня чесність та інші якості ґрунтовно впливають на розвиток сексуальної культури молоді, на усвідомлення вибору, на відкритість чи навпаки у стосунках з партнером, у статевому житті.

Висновки до другого розділу

Для проведення емпіричного дослідження з метою виявлення рівня сексуальної культури молоді ми провели констатувальний етап експерименту.

Експериментальна база дослідження – Національний авіаційний університет, Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій та Факультет

кібербезпеки і програмної інженерії. Загальна кількість учасників експерименту – 40 студентів, вік – 18-21 рік.

Методологічну базу дослідження склали методики:

- 1 Авторська анкета дослідження рівня сексуальної культури молоді.
2. Методологія дослідження «Оцінки статевого профілю» (М. Яффе та Е. Фервік, адаптація О. Потьомкіної (А. Лідерс, 2007)).
3. Опитувальник «Настанови до сексу» (Г. Айзенк).
4. Методика дослідження самоствавлення (В.В. Столін та С.Р. Пантелєєв).

Для дослідження рівня сексуальної культури серед молоді ми розробила авторську анкету, яка містить 18 запитань. Цю анкету було розроблено з урахуванням запитам сьогодення стосовно проблеми сексуальної освіти. Деякі запитання мають досить відвертий характер. Також запитання в анкеті – закритого і відкритого типу.

На основі обробки авторської анкети та аналізу отриманої інформації були зроблені наступні узагальнення і висновки. Сучасна молодь активно цікавиться тематикою сексуального життя та сексуальної освіти, зокрема на високому рівні вони володіють уявленнями про сексуальну освіту, засоби контрацепції, сексуальні ризики, чітко висловлюють свою думку в питаннях розвитку сексуальної освіти та в потребності статевого просвітництва. Важливо піклуватися про власне репродуктивне здоров'я. Культура згоди також має високу оцінку у розумінні цієї проблеми респондентами. Немаловажливими стали визначені респондентами психологічні умови розвитку сексуальної культури.

За рівнем прояву настанов до сексу за опитувальником «Настанови до сексу» Г. Айзенка першою шкалою дослідження була шкала «Дозволеність», яка показала високий рівень прояву – 60% (24 респонденти).

Шкала «Реалізованість» оцінює рівень сексуальної «реалізованості», чи задоволеності людини своїм сексуальним життям в цілому. Високий бал за шкалою отримали – 32,5% (13 респондентів).

Сексуальна невротичність на високому рівні у 42,5% (17 респондентів).

«Знеособлений» секс 7,5% (3 респонденти) набрали високий рівень за шкалою.

Наступною шкалою методики «Порнографія», тобто отримання задоволення від малюнків, фотографій чи відео, що зображують сексуальні сюжети, або словесного опису сексуальних сцен, наприклад у книжках, фільмографії тощо. Наша вибірка майже вся адекватно сприймає порнографію, не стигаючись додавати її в своє життя і не вважаючи це зрадою 65% (26 респондентів) набрали високий рівень прояву за шкалою

Люди з високим балом за шкалою «Сексуальна сором'язливість» – 62,5% (25 респондентів).

«Цнотливість» на високому рівні у 40% (16 респондентів від вибірки).

За шкалою «Огида до сексу», респонденти набрали 5% (2 респонденти).

Сексуальна збудливість на високому рівні у 65 % (26 респондентів від вибірки).

Для людей з високими балами за шкалою «Фізичний секс» – 17,5% (7 респондентів від вибірки) дуже важливо опинитися кращим в сексуальному плані у ліжку зі своїм партнером.

Шкала «Агресивний секс», за яким респонденти набрали 15 % (6 респондентів від вибірки).

За шкалою «Лібідо» високо рівня набрали 75% (30 респондентів від вибірки).

«Маскуліність» на високому рівні у 33% (15 респондентів від вибірки), що говорить про поведінкові та психічні особливості, властиві чоловічій статі. На високому рівні фемінність у 67% (31 респондент від вибірки).

За показниками рівнів прояву за методикою «Оцінки сексуального профілю» М. Яффе та Е. Фервік в обробці О. Потьомкіної за шкалою «Експресивність» показники – 85% (34 респонденти з вибірки). Респонденти, які набрали високий рівень за шкалою – «Сміливість/рішучість» 45%. «Користність» на високому рівні у 35% (14 респондентів від вибірки). За шкалою «Вибірковість» респонденти досягли високого рівня – 47,5% (19 респондент із вибірки). 67,5% отримали високий рівень за шкалою «Гіперсексуальності» (27 респондентів із

вибірки).«Педантичність», оцінено високий рівень 60% (24 респондентів із вибірки).«Ніжність» – високий рівень 82,5% (33 респонденти із вибірки). Шкала «Жертовність», за якою респонденти набрали високого рівня – 42,5%, (17 респондентів із вибірки).За шкалою «Відповідальності» високий рівень набрав 85% (34 респонденти із вибірки). Шкали «Кохання», високий рівень прояву 80% (32 респонденти із вибірки). Високий рівень оцінено за шкалою «Ревнощів» – 60% (24 респондентів). Шкала «Різноманітність» на високому рівні досягла 57,5% (23 респонденти з вибірки). За шкалою «Фемінність - на противагу «маскулітності» – 60% (24 респонденти із вибірки).«Несприйняття службових романів» зайняла високу оцінку в цій шкалі 75% (30 респондентів із вибірки).

За наступною методикою самоствавлення переважну більшість займають респонденти з показниками низько рівня самоствавлення – 55% (22 респонденти із вибірки), середнього рівня самоствавлення – 32,5% (13 респондентів із вибірки), високого рівня самоствавлення – 12,5% (5 респондентів із вибірки); показники самосприйняття вказують наступні дані – високий рівень – 17,5% (7 респондентів із вибірки) та середній рівень – 40% (16 респондентів із вибірки) та низький – 42,5% (17 респондентів із вибірки); за шкалою самоцінність високий рівень – 22,5% (9 респондентів із вибірки), середній рівень – 35% (14 респондентів із вибірки), низький рівень – 42,5% (17 респондентів із вибірки); середні показники за шкалою самозвинувачення можна спостерігати у тих, хто не повністю впевнений у своєму виборі, хто вивчає себе, свої погляди, свої уподобання. Низький рівень демонструють 25% респондентів із вибірки; за шкалою внутрішня чесність – високий рівень – 12,5% (5 респондентів із вибірки); за шкалою внутрішня конфліктність, відповідно – середній рівень – 52,5% респондентів та низький рівень – 25%, що свідчить так само про внутрішні звинувачення, високі бар'єри і власні очікування, що є перешкодою для прояву своїх бажань, вибору партнера; самоприв'язаність демонструє середній рівень – 70% респондентів із вибірки; самовпевненість демонструється схожими результатами за всіма рівнями: високий – 22,5% респондентів, середній – 45% респондентів, низький – 32,5% респондентів.

РОЗДІЛ 3. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПЛИВУ ТРЕНІНГУ «СЕКСУАЛЬНА ОСВІТА МОЛОДІ» НА ФОРМУВАННЯ СЕКСУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ

3.1. Розробка та впровадження тренінгу «Сексуальна освіта молоді»

Спираючись на результати нашого дослідження та констатувального експерименту, ми розробили тренінг «Сексуальна освіта молоді».

Метою тренінгу є формування позитивних установок на секс, прийняття своєї ідентичності, свого самоствалення, розвиток сексуальної культури, формування позитивного уявлення про стосунки між партнерами.

Була сформована тренінгова група з 10 осіб.

Відповідно до мети, виділено наступні завдання тренінгу:

- Корекція низки «негативних установок», пов'язаних із сексуальним життям;
- Розширення діапазон знань про власну сексуальність;
- Ознайомлення із профілактикою сексуального здоров'я;
- Отримання систематизованих знань в галузі сексології;
- Навчитися розпізнавати та оцінювати різні аспекти сексуальності, такі як сексуальна орієнтація, сексуальна ідентичність, сексуальна поведінка та інші;
- Розвиток позитивного самоприйняття.

Організація тренінгу: тренінг складається з 4 занять тривалістю 2 годин.

Матеріали: папір, ручки, олівці, маркери, журнали, ватмани, фотографії.

Обладнання та технічні засоби: комп'ютер, проектор, колонки, фліпчарт.

ПЛАН ТРЕНІНГУ

№ за/п	Складові тренінгу	Тривалість заняття
Заняття 1.	Обговорення роботи тренінгу	10 хв
	Знайомство	20 хв
	Вправа 1. «Давай поговоримо про секс»	30 хв
	Вправа 2. «Сексуальні стереотипи»	30 хв
	Вправа 3. «Що таке оргазм?»	30 хв
Заняття 2.	Зворотній зв'язок за попередньою темою	5 хв
	Вправа 4. «Міф чи реальність»	25 хв
	Вправа 5. «Моя сексуальність»	45 хв
	Вправа 6. «Мистецтво згоди, або я вмю сказати «ні»!»	45 хв
Заняття 3.	Зворотній зв'язок за попередньою темою	5 хв
	Вправа 7. «Безпечний віртуальний простір»	45 хв
	Вправа 8. «Секстинг: як протидіяти»	45 хв
	Вправа 9. «Мій віртуальний друг»	30 хв
Заняття 4.	Зворотній зв'язок за попередньою темою	5 хв
	Проект «Здоровий секс»	1 год 15 хв
	Підбиття підсумків	15 хв
	Зворотній зв'язок	25 хв

Вправа 1.

«Давай поговоримо про секс»

Мета: Розвиток сексуальної грамотності.

Обладнання: проектор, фліпчарт, програвач, ноутбук, маркери.

Вправа передбачає отримання тренером інформації про уявлення учасників тренінгу стосовно сексу, сексуальної освіти, виявлення тих учасників, яким соромно говорити на ці теми.

Було представлено «Сексуальний глосарій» та обговорено значення вказаних сексуальних термінів. Даний підхід дав можливість виявити багато прогалин у сексуальній грамотності учасників тренінгу.

Анальний секс, Андрогінність, Бісексуалізм, Гендерна ідентичність, Гендерні ролі, Гетеросексуалізм, Гомосексуалізм, Заміна фантазії, Інтерсекс, Коїтальний секс, Кунілінгус, Мазохізм, Мастурбація, Оральний секс, Парафілічні розлади, Практики безпечного сексу, П'ять стадій психосексуального розвитку, Садизм, Секс, Сексуальна грамотність, Сексуальна орієнтація, Сексуальні ризики, Сексуальний потяг, Статева згода, Стать, Трансгендер, Трансгендерна жінка (TGF), Трансгендерний чоловік (TGM), Феляція, Цисгендер.

Вправа 2.

«Сексуальні стереотипи»

Мета: Встановлення власних уявлень про секс та сексуальне життя, виявлення стереотипів, які стають на перешкоді щасливого статевого життя.

Групова робота (по 3 особи).

Обладнання: Ватмани, маркери, журнали, картинки, фотографії.

Уасникам дається завдання створити образ-скульптуру сексуальної особистості.

Далі відбувається обговорення кожного проекту.

На закінчення вправи обговорювали відомі стереотипи про секс, сексуальність, гендер і т.ін.

Вправа 3.

«Що таке оргазм?»

Мета: Розвиток грамотності про оргазм як фізіологічний стан.

Робота індивідуальна.

Обладнання: маркери, папір, музика.

Завдання: створити уявний образ оргазму, підібрати музику, яку ви асоціюєте з цим явищем, презентувати свій проєкт аудиторії.

Тренер наводить запитання: що таке оргазм? Розповідає про фізіологічні особливості та роботу гормональної системи під час оргазму.

Чи знаєте ви, що є люди, які ніколи в житті не отримували оргазм? Як ви думаєте, що може бути причиною цього?

Вправа 4.

«Міф чи реальність»

Мета : Розвиток грамотності про контрацептиви.

Знання про контрацептиви, їх роль, користь чи шкоду.

Обговорення використання контрацептивів і наслідків, які вони спричиняють:

1. Запобігання вагітності.
2. Ріст волосся на тілі й обличчі.
3. Збільшення ваги.
4. Зменшення ризику виникнення раку.
5. Зміна гормонального балансу.
6. Зменшення статевого потягу.
7. Виникнення тромбозу.
8. Профілактика доброякісних утворень молочної залози.

Вправа 5.

«Моя сексуальність»

Мета: Сформувані позитивне уявлення про власну сексуальність, про власну самооцінку, ідентичність, самоствавлення.

Учасникам надається завдання створити свій сексуальний портрет.

Створюється коло, учасники беруться за руки, кожен має 2 хвилини, щоб розповісти уявлення про свою сексуальність, наступний учасник перед своїм виступом має повторити те, що сказав попередній та додати своє.

Ця вправа сприятиме усвідомленню того, що всі ми різні і кожен – особливий, і що кожен сприймає нас такими, як ми є, не потрібно соромитися своїх бажань і відчуттів.

У кінці вправи кожен матиме завдання розповісти за вказівкою тренера про певного учасника, про власне враження, здобуте за період роботи та про його сексуальність.

Вправа 6.

«Мистецтво згоди, або я вмю сказати «ні»!»

Мета: Сформувати в учасників тренінгу правильне уявлення про сексуальну згоду та про межу кожного з партнерів.

Обладнання: проектор, ноутбук, фліпчарт, маркери.

У даній вправі тренер наводить ряд відео, у яких жертви насилля розповідають свої історії.

Далі відбувається обговорення та спільний пошук встановлених меж. Для цього тренер пропонує кожному з учасників по черзі написати на фліпчарті пункт «незгоди», тобто тих фактів, які точно вони не оберуть.

Вправа 7.

«Безпечний віртуальний простір»

Мета: Розвиток медіаграмотності в сексуальній освіті.

Обладнання: проектор, ноутбук.

У ході заняття відбувається обговорення проблеми кібербулінгу та секстингу як його частини, відбувається демонстрація важливих сайтів, які підтримують сексуальну освіту молоді: сайт prometheus.org.ua, курс лекцій «Сексуальна освіта»; сайт update.com.ua, онлайн-проект для міленіалів про сексуальність, роль жінки в суспільстві, гендерні питання, права людини; сайт platfor.ma, спецпроект «Тойво»; сайт genderindetail.org.ua, рубрики «Сексуальність», «Тілесність», «Сексуальна освіта»; сайт was.media, рубрика «Секс»; сайт bit.ua, рубрика «Секс»; сайт Wonderzine, рубрики «Секс» та «Здоров'я»; sex.ed.ua, організатори офлайн-лекцій, заходів так чи інакше пов'язаних із сексуальною освітою; Sex

Education Week, організатори тижневих офлайн-лекторіїв про секс та сексуальне здоров'я.

Вправа 8.

«Секстинг: як протидіяти»

Мета: Сформувати в учасників тренінгу розуміння секстингу, його плюсів і мінусів.

Обладнання: проектор, ноутбук, фліпчарт, маркери.

Тренер пропонує поділитися з учасниками групи власним досвідом секстингу, якщо такий був.

Далі демонструє приклади секстингу та можливі наслідки.

Показує позитивні сторони секстингу, який допомагає підтримувати стосунки між партнерами на відстані.

Разом з тим, демонструє негативні сторони.

Вправа 9.

«Мій віртуальний друг»

Мета: Сформувати цілісне уявлення про віртуальні знайомства.

Обладнання: папір, ручка.

Учасники діляться на 2 групи, дається завдання написати коротку історію про віртуальне знайомство, одна група пише історію зі щасливим кінцем, інша з поганим. Потім вони обмінюються історіями, відповідно, група, яка писала про поганий кінець такого знайомства дописує іншій щасливий кінець і навпаки.

Далі відбувається обговорення ризиків віртуальних знайомств.

Проект

«Здоровий секс»

Мета: виявити успішну динаміку серед учасників тренінгу.

Кожен учасник отримав завдання відзняти соціальний ролик на обрану тематику за пройденими темами тренінгу.

На заключному занятті відбувається демонстрація роликів їх обговорення. Також створюються канали в інстаграм, тік ток, ютуб для демонстрації відеороликів як додаткових матеріалів до питань сексуальної освіти.

3.2. Оцінка ефективності впливу тренінгу «Сексуальна освіта молоді» на формування сексуальної культури молоді

Наступним етапом нашого дослідження став аналіз ефективності ефективності тренінгу «Сексуальна освіта молоді». Було проведене повторне дослідження в період з 24 жовтня по 30 жовтня 2023 року.

Дослідження проводилися на основі наступних методик:

1. Опитувальник «Настанови до сексу» (Г. Айзенк).
2. Методика дослідження оцінки сексуального профілю М. Яффе і Е. Фервік, в адаптації О. Потьомкіної.
3. Методика дослідження самоствавлення (В.В. Столін та С.Р. Пантелєєв).

Після завершення розвивальної програми було здійснено повторне тестування показників настанов до сексу, оцінки сексуального профілю та рівня самоствавлення за методиками, які застосовувалися на констатувальному етапі дослідження. Для визначення ефективності впровадження програми було здійснено порівняння показників рівня самоствавлення, сексуального профілю та настанов до сексу у експериментальній групі на початку та після завершення тренінгу. Обробка отриманих даних виконувалася за допомогою математично-статистичного аналізу, визначався розподіл даних за критерієм Колмогорова-Смірнова та здійснювалось порівняння за допомогою критерія Стюдента (Додаток Д).

Порівняльні результати діагностики рівня прояву настанов до сексу за опитувальником «Настанови до сексу» Г. Айзенка зображено в таблиці 3.2.1.

№ За/п	Назва шкали	Констатувальний експеримент		Формувальний експеримент	
		Високий рівень	Низький рівень	Високий рівень	Низький рівень
1.	Дозволеність	60%	40%	62,5%	37,5%
2.	Реалізованість	32,5%	67,5%	37,5%	62,5%
3.	Невротичність	42,5%	57,5%	25%	75%
4.	Знеособлений секс	7,5%	92,5%	5%	95%
5.	Порнографія	65%	35%	47,5%	52,5%
6.	Сексуальна сором'язливість	62,5%	37,5%	43%	57,5%
7.	Цнотливість	40%	60%	27,5%	72,5%
8.	Огида до сексу	5%	95%	2,5%	97,5%
9.	Сексуальна збудливість	65%	35%	67,5%	32,5%
10.	Фізичний секс	17,5%	82,5%	12,5%	87,5%
11.	Агресивний секс	15%	85%	12,5%	87,5%
12.	Лібідо	75%	25%	77,5%	22,5%
13.	Задоволеність	47,5%	52,5%	57,5%	42,2%

Як бачимо з формувального експерименту, після проведення тренінгу «Сексуальна освіта молоді» деякі шкали змінили свої показники. Зокрема, варто зауважити, що значні зміни відбулися у шкалі «Невротичність» з 42,5% на 25%, можемо стверджувати, що вправи тренінгу, спрямовані на прийняття себе, свого партнера, усвідомлення своїх бажань сприяли зміні результатів дослідження.

Також бачимо зрушення у шкалі «Порнографія» з високим показником 65% відбулося зниження до 47,5% можемо сказати, що подібному результату сприяла вправа «Секс у кіберпросторі», спрямована на роз'яснення про ризики порнографічних відео, картинок тощо не лише як спотворення уявлень та вибудову стереотипів у сприйнятті себе ототожнюючи з акторами порно, але й про ризики розповсюдження особистої інформації в соціальних мережах.

Значні зміни й у шкалі «Сексуальна сором'язливість» з 62,5% до 43% саме вправа «Секс-бліц», під час якої відбувалися бліц-опитування на різні сексуальні теми на знання власної сексуальності, свого тіла, учасники тренінгу розкривали свої думки, а також їм був представлений глосарій сексу, не соромилися говорити про поняття сексу, про особливості чоловічого та жіночого оргазму, про взаємодовіру та взаємонасолоду.

Так само ця вправа сприяла й змінам у шкалі «Цнотливість» з 40% на 27,5%, респонденти зі страхами говорити про секс, які утримувалися навіть від найменших проявів сексуальної пристрасті, почали більш адекватно сприймати цю проблему, як звичайну справу, коли головне – розуміти, що ти маєш створити власне сексуальне середовище, тобто твоє сексуальне життя має бути саме таким, яким ти його хочеш бачити.

Інші шкали показали незначні зміни, наприклад, у шкалі «Огида до сексу» за первинним дослідженням дві особи показали високий результат – це 5% відсотків від вибірки, після тренінгу показники зменшилися до 2,5% - одна особа.

У шкалі «Агресивний секс» показники знизилися із 15% до 12,5%.

У шкалі «Задоволеність» зміни відбулися на 10% з 47,5% до 57,5%.

Наступною ми обрали «Методику дослідження оцінки сексуального профілю М. Яффе і Е. Фервік», в адаптації О. Потьомкіної (таблиця 3.2.2.).

Таблиця 3.2.2.

Порівняльні результати діагностики рівня прояву настанов до сексу за методикою М. Яффе і Е. Фервіка

№ За/п	Назва шкали	Констатувальний експеримент		Формувальний експеримент	
		Високий рівень	Низький рівень	Високий рівень	Низький рівень
1.	Експресивність	85%	15%	65%	35%
2.	Сміливість	45%	55%	62,5%	37,5%
3.	Корисність	35%	65%	35%	65%
4.	Вибірковість	47,5%	52,5%	60%	40%
5.	Гіперсексуальність	67,5%	32,5%	65%	35%
6.	Педантичність	60%	40%	82,5%	17,5%

Продовження таблиці 3.2.2.

7.	Ніжність	82,5%	17,5%	87,5%	12,5%
8.	Жертовність	42,5%	57,5%	30%	70%
9.	Відповідальність	85%	15%	90%	10%
10.	Кохання	80%	15%	90%	10%
11.	Ревнощі	60%	40%	50%	50%
12.	Різноманітність	57,5%	42,5%	47,5%	52,5%
13.	Фемінність	60%	40%	60%	40%
14.	Несприйняття	75%	4%	77,5%	20%

За результатами повторного дослідження бачимо, що за шкалою «Експресивність» 85% (34 респонденти з вибірки) знизилася до 65%. Низька вираженість за шкалою експресивність зросла з 15% респондентів (6 осіб з вибірки) до 35%.

За шкалою – «Сміливість/рішучість» 45%, показники зросли до 62,5%.

У шкалі «Користність» показники не змінилася.

За шкалою «Вибірковість» результати з 47,5% (19 респондент із вибірки) зросли до 60%.

67,5% показники за шкалою «Гіперсексуальності» (27 респондентів із вибірки) знизилася до 65%. Низький відповідно зріс з 32,5% до 35%.

Шкала «Педантичність» демонструє динаміку з 60% (24 респондентів із вибірки) до 82,5%, що є значним зростанням.

«Ніжність» – високий рівень 82,5% зріс до 87,5%.

Наступна шкала «Жертовність», за якою респонденти набрали високого рівня – 42,5%, (17 респондентів із вибірки) знизилася до 30%. Низький рівень жертовності з 57,5% (23 респонденти із вибірки) зріс до 70% відповідно.

За шкалою «Відповідальності» високий рівень набрав 85% (34 респонденти із вибірки) після тренінгової програми зріс до 90%.

Щодо шкали «Кохання» тут також є динаміка з 80% (32 респонденти із вибірки) до 90%, виходячи з цього можна сказати, що віра в любов як найвище почуття характерне для респондентів.

Високий рівень оцінено за шкалою «Ревнощів» – 60% (24 респондентів) показники знизилася до 50%.

Шкала «Різноманітність» з високими показниками 57,5% (23 респонденти з вибірки) знизилася до 47,5%.

За шкалою «Фемінність - на протизагу «маскулінності» показники не змінилися.

«Несприйняття службових романів» з 75% (30 респондентів із вибірки) зросло до 77,5%.

Далі ми провели повторно методику дослідження самоставлення (В.В. Столін та С.Р. Пантелеев), оскільки отримали низькі показники на констатувальному етапі дослідження у шкалах «Самосприйняття», «Самоставлення», «Самовпевненість», «Внутрішня чесність» (Таблиця 3.2.3.).

Таблиця 3.2.3.

Порівняльні результати дослідження самоставлення

№ За/п	Назва шкали	Констатувальний експеримент			Формувальний експеримент		
		Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
1.	Самосприйняття	32,5%	60%	7,5%	52,5%	42,5%	5%
2.	Самоставлення	20%	47,5%	32,5%	42,5%	45%	12,5%
3.	Самовпевненість	22,5%	45%	32,5%	37,5%	45%	17,5%
4.	Внутрішня чесність	17,5%	57,5%	25%	45%	47,5%	7,5%

Як бачимо за повторним дослідженням показники шкал зросли, особливо у шкалі «Самоставлення» з 20% до 52,5% респондентів із вибірки, тобто на 32,5%.

«Самосприйняття» також показує динаміку від 32,5% до 52,5% респондентів із вибірки, відповідно показники зросли на 20 %. Це говорить про ефективність впливу тренінгу на самосприйняття і самоусвідомлення, на розуміння себе, своєї ідентичності, своєї сексуальності і ролі у житті.

Також значно зросли показники шкали «Внутрішня чесність» з 17,5% до 45% респондентів із вибірки, відповідно – на 27,5%, що говорить про те, що учасники тренінгу почали більше прислухатися до внутрішнього «Я», чути себе,

довіряти собі, говорити самому собі про свої бажання, не соромитися своїх фантазій і мрій.

Шкала «Самовпевненість» показала динаміку на 15%, з 22,5% до 37,5% респондентів із вибірки.

Отже, за результатами формувального експерименту, за показниками динаміки результатів можемо підтвердити ефективність тренінгу «Сексуальна освіта молоді» та рекомендувати психологам закладів вищої освіти та викладачам його до застосування в сексуальній освіті молоді.

Висновки до третього розділу

Результати формувального етапу експерименту обумовлюють висновки третього розділу даного дослідження.

Було розроблено тренінг «Сексуальна освіта молоді», метою якого є формування сексуальної культури молоді, позитивних установок на секс, прийняття своєї ідентичності, свого самоствалення, розвиток сексуальної культури, формування позитивного уявлення про стосунки між партнерами.

Була сформована тренінгова група з 15 осіб.

Завданнями тренінгу були: корекція низки «негативних установок», пов'язаних із сексуальним життям; розширення діапазону знань про власну сексуальність; ознайомлення із профілактикою сексуального здоров'я; отримання систематизованих знань в галузі сексології; навчитися розпізнавати та оцінювати різні аспекти сексуальності, такі як сексуальна орієнтація, сексуальна ідентичність, сексуальна поведінка та інші; розвиток позитивного самоприйняття.

Як бачимо з формувального експерименту, після проведення тренінгу «Сексуальна освіта молоді» відбулася значна динаміка.

За результатами порівняння значень за методиками до та після участі в тренінгу була встановлена позитивна динаміка у учасників експерименту, за всіма шкалами відбулися зміни в сторону покращення та зростання значень, зросли

показники за високими та середніми рівнями та зменшилися за низькими. Були описані зміни в результатах за кожною методикою та шкалою. Була здійснена математично-статистична обробка отриманих результатів за критерієм Стюдента. Математично-статистична обробка визначила шкали, за якими спостерігалися значимі відмінності – це «Невротичність», «Порнографія», «Сексуальна сором'язливість», «Цнотливість», «Самоставлення», «Самосприйняття», «Самовпевненість», «Внутрішня чесність».

За опитувальником "Настанови до сексу" Г. Айзенка відбулися значні зміни у шкалі «Невротичність» з 42,5% на 25%, можемо стверджувати, що вправи тренінгу, спрямовані на прийняття себе, свого партнера, усвідомлення своїх бажань сприяли зміні результатів дослідження.

Також бачимо зрушення у шкалі «Порнографія» з високим показником 65% відбулося зниження до 47,5%.

Значні зміни й у шкалі «Сексуальна сором'язливість» з 62,5% до 43% саме вправа «Секс-бліц», під час якої відбувалися бліц-опитування на різні сексуальні теми.

Також динаміка у шкалі «Цнотливість» з 40% на 27,5%, респонденти зі страхами говорити про секс, які утримувалися навіть від найменших проявів сексуальної пристрасті, почали більш адекватно сприймати цю проблему.

Інші шкали показали незначні зміни, наприклад, у шкалі «Огида до сексу» за первинним дослідженням дві особи показали високий результат – це 5% відсотків від вибірки, після тренінгу показники зменшилися до 2,5% - одна особа.

У шкалі «Агресивний секс» показники знизилися із 15% до 12,5%.

У шкалі «Задоволеність» зміни відбулися на 10% з 47,5% до 57,5%.

За методикою дослідження самоставлення також спостерігаємо динаміку Як бачимо за повторним дослідженням показники шкал зросли, особливо у шкалі «Самоставлення» з 20% до 52,5% респондентів із вибірки, тобто на 32,5%. «Самосприйняття» також показує динаміку від 32,5% до 52,5% респондентів із вибірки, відповідно показники зросли на 20 %. Також значно зросли показники шкали «Внутрішня чесність» з 17,5% до 45% респондентів із вибірки, відповідно

– на 27,5%. Шкала «Самовпевненість» показала динаміку на 15%, з 22,5% до 37,5% респондентів із вибірки.

Отже, за результатами формувального експерименту, за показниками динаміки результатів можемо підтвердити ефективність тренінгу «Сексуальна освіта молоді» та рекомендувати психологам закладів вищої освіти та викладачам його до застосування в сексуальній освіті молоді.

ВИСНОВКИ

1. У процесі написання кваліфікаційної роботи здійснено теоретичний аналіз вивчення сексуальної культури. У ході теоретичного аналізу ми визначили, що сексуальна культура включає в себе: спроможність прогнозувати ситуації, здатність своєчасно і відверто розмовляти з партнером (наприклад, про попередженні вагітності), вміння користуватися презервативом, обізнаність про свій діапазон прийнятності, уміння ясно висловлювати свої бажання і очікування, емпатію щодо партнера, вміння розділяти з партнером емоційні почуття, навички самоконтролю, вміння вирішувати конфлікти тощо.

Провівши теоретичне дослідження ми визначили психологічні умови формування сексуальної культури молоді:

– *Сексуальне та статеве просвітництво*: (спрямоване на ознайомлення з ціннісно нормативною системою різних соціальних інститутів суспільства щодо сексуального та статевого життя. Наприклад, з правовими нормами, релігійними правилами сексуального та статевого життя;) не читати виділене

– *Сексуальне та статеве виховання*: це цілеспрямоване формування сексуальної та статевої культури різних соціальних груп, насамперед, молоді. Методи виховання протягом людської історії були дуже великі: від покарання до використання продуктів культури та мистецтва;

– *Сексуальна поведінка* (включаючи утримання та сексуальність протягом усього життя);

– *Сексуальне здоров'я* (включаючи венеричні захворювання, контрацепцію та вагітність);

– *Сексуальна освіта*: традиційно розуміється також як цілеспрямований процес формування сексуальної та статевої культури, насамперед, освітніми установами. Інше трактування - діяльність з підготовки фахівців, експертів професіоналів у сфері статевих та сексуальних відносин;

– *Сексуальне спілкування*: розмови та історії на сексуальні теми, про статеве життя між різними соціальними суб'єктами, що виконують різні соціальні ролі (наприклад, батьками та дітьми, однолітками та інше);

– *Самоосвіта*: самостійне освоєння необхідних знань, норм, установок та зразків поведінки з різних джерел (художньої та спеціалізованої літератури; фільмів; Інтернету).

2. З метою виявлення сексуальної культури студентської молоді нами було проведено емпіричне дослідження, в якому брали участь 40 студентів факультету лінгвістики та соціальних комунікацій та факультету кібербезпеки та програмної інженерії.

Для діагностики ми використали наступні методики:

- Авторська анкета дослідження рівня сексуальної культури молоді.
- Методологія дослідження «Оцінки статевого профілю» (М. Яффе та Е. Фервік, адаптація О. Потьомкіної (А. Лідерс, 2007)).
- Опитувальник «Настанови до сексу» (Г. Айзенк).
- Методика дослідження самоствавлення (В.В. Столін та С.Р. Пантелєєв).

На основі обробки авторської анкети та аналізу отриманої інформації були зроблені наступні узагальнення і висновки. Сучасна молодь активно цікавиться тематикою сексуального життя та сексуальної освіти, зокрема на високому рівні вони володіють уявленнями про сексуальну освіту, засоби контрацепції, сексуальні ризики, чітко висловлюють свою думку в питаннях розвитку сексуальної освіти та в потрібності статевого просвітництва.

За опитувальником «Настанови до сексу» Г. Айзенка ми виявили високі показники в шкалі «Дозволеність» – 60% (24 респонденти), високі показники в шкалі «Сексуальна невротичність» – 42,5% (17 респондентів); високий показник шкали «Порнографія» 65% (26 респондентів); «Сексуальна сором'язливість» – 62,5% (25 респондентів); «Цнотливість» на високому рівні у 40% (16 респондентів

від вибірки); «Сексуальна збудливість» на високому рівні у 65 % (26 респондентів від вибірки)

У ході дослідження було виявлено установки на сексуальні відносини. У ході проведення методики було досліджено, що цілком очевидно, існують кореляції між дозволеністю, сексуальною збудливістю, порнографією, знеособленим та фізичним сексом. Респонденти мають сильне лібідо та сексуальний потяг. Але реалізованість негативно корелює зі шкалами сексуальна невротичність, сексуальна сором'язливість, цнотливість та огидність до сексу.

За методикою «Дослідження оцінки сексуального профілю» М. Яффе і Е. Фервік» бачимо, що респонденти сприймають статевий акт як щось велике, що повинно бути тільки через велику любов, через ніжність і турботу, вони вибірково у партнерах, не готові йти на компроміс із самооцінкою та жертвувати власними почуттями заради кохання, відповідають за свої дії та поведінку з обраними партнерами. Вони сміливі і рішуче прагнуть сексуальних стосунків, не боячись експериментувати і дозволяти партнеру того ж партнеру. Для них характерна бурхливість прояву власних почуттів, емоційна виразність, розкутість у реакціях.

За методикою самоствавлення В. В. Століна, С. Р. Пантелєєва можемо сказати, що самоствавлення, самосприйняття, внутрішня чесність та інші якості ґрунтовно впливають на розвиток сексуальної культури молоді, на усвідомлення вибору, на відкритість чи навпаки у стосунках з партнером, у статевому житті.

3. Спираючись на результати нашого дослідження та констатувального експерименту, ми розробили тренінг «Сексуальна освіта молоді». Метою тренінгу є формування позитивних установок на секс, прийняття своєї ідентичності, свого самоствавлення, розвиток сексуальної культури, формування позитивного уявлення про стосунки між партнерами.

Відповідно до мети, виділено наступні завдання тренінгу: корекція низки «негативних установок», пов'язаних із сексуальним життям; розширення діапазон знань про власну сексуальність; ознайомлення із профілактикою сексуального здоров'я; отримання систематизованих знань в галузі сексології; навчитися розпізнавати та оцінювати різні аспекти сексуальності, такі як сексуальна

орієнтація, сексуальна ідентичність, сексуальна поведінка та інші; розвиток позитивного самосприйняття. Тренінг складається з 4 занять тривалістю 2 годин.

4. З метою перевірки ефективності впливу тренінгу було проведене повторне дослідження. Після завершення розвивальної програми було здійснено повторне тестування показників настанов до сексу, оцінки сексуального профілю та рівня самоствавлення за методиками, які застосовувалися на констатувальному етапі дослідження. Для визначення ефективності впровадження програми було здійснено порівняння показників рівня самоствавлення, сексуального профілю та настанов до сексу у експериментальній групі на початку та після завершення тренінгу. Обробка отриманих даних виконувалася за допомогою математично-статистичного аналізу, визначався розподіл даних за критерієм Колмогорова-Смірнова та здійснювалось порівняння за допомогою критерія Стюдента. Математично-статистична обробка визначила шкали, за якими спостерігалися значимі відмінності – це «Невротичність», «Порнографія», «Сексуальна сором'язливість», «Цнотливість», «Самоствавлення», «Самосприйняття», «Самовпевненість», «Внутрішня чесність».

Вищевказані результати дають підстави стверджувати, що тренінг «Сексуальна освіта молоді» є достатньо ефективним. Він може бути використаним у діяльності практичних психологів, психологів закладів освіти, педагогів в корекційно-розвивальній, консультативній та освітній діяльності, а також для розробки різних тренінгових програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адлер, А. Чоловічий протест і критика Фрейда. У Н. Л. Ансбахер і Р.Р. Ансбахер (ред.), Співпраця між статями: Твори про жінок і чоловіків, любов і шлюб, а також сексуальність. Нью-Йорк, Нью-Йорк : Нортон та компанія, 1948. С. 32 – 74
2. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності. Одеса : СМІЛ, 2005. 198 с.
3. Бялик О. В. Сучасні тенденції статевого виховання учнівської молоді в країнах Євросоюзу: автореф. дис. ... д-ра пед. наук, 13.00.07. Вінниця, 2017. 40 с.
4. Важливість сексуальності; інтернет-ресурс. Режим доступу: <https://med.libretexts.org/@go/page/11712>. Отримано 27 липня 2023 р.
5. Вовканич М. Д. Проблеми розвитку сексуальної самосвідомості підлітків у сучасному суспільстві. Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Говерла, 2013. Вип. 27. С. 25 – 27.
6. Говорун Т.В. Сексуальність та статеве поведінка в Україні (Проблеми сьогодення та перспективи). К.,1995. 51 с.
7. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
8. Джерела формування сексуальної культури. Формування сексуальної культури молоді: монографія. Авт. О.М.Балакірева та ін.; За заг. ред. О. О. Яременка. Київ : Український ін-т соціальних досліджень, 2004.
9. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник. К.: Академвидав, 2009. 304 с.
10. Кравець В.П. Сексуальна педагогіка. Тернопіль: ТНПУ, 2016. 320 с.
11. Кравець В. П. Статеве соціалізація дітей і підлітків: закономірності та гендерні особливості: Монографія. Тернопіль : ТНПУ, 2008. – 476 с.
12. Лещук Н. О. Статеве виховання і репродуктивне здоров'я підлітків та молоді, 2014. 136 с.
13. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. К.: Центр «Магістр-S» Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256 с.

14. Національний Інститут сексології та сексуального здоров'я; інтернет-ресурс. Режим доступу: <https://sexology.education/shkola-statevogovihovannya/>. Отримано 29 вересня 2023 року.

15. Основи сексології та сексопатології: Робочий зошит для самостійної роботи студентів медичного факультету; упор. Г.Кожина, Н.Георгієвська, І.Лещина, В.Кришталь. Харків: ХНМУ, 2018. 85 с.

16. Особистісні кризи студентського віку : Зб. наук. статей/ За ред. Т.М.Титаренко. Луцьк : Ред.-вид. від. «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 110 с.

17. Петрунько О.В. Актуальні проблеми сексуального виховання підлітків. К.: ДЦССМ, 2004. 80 с.

18. Підліткам і їх батькам: Статеве виховання; інтернет-ресурс. Режим доступу: info/uk/for/teenagers/sexualeducation/what_is. Отримано 27 липня 2023 року.

19. Altman D. Global sex. Chicago, 2001; Binnie J. The globalization of sexuality. London, 2004.

20. Beck U., Beck-Gernsheim E. Individualization: institutionalized individualism and its social and political consequences. London, 2002;

21. Beck U., Beck-Gernsheim E. The normal chaos of love. Cambridge, 1995;

22. Bell D., Binnie J. The sexual citizen: queer politics and beyond. Wiley-Blackwell, 2000.

23. Bergeron S., Pâquet M., Steben M., Rosen, N. (2021). Perceived partner responsiveness is associated with sexual well-being in couples with genito-pelvic pain. Journal of Family Psychology, No Pagination Specified. <https://doi.org/10.1037/fam0000829>

24. Bradburn N. M. (1969). The Structure of Psychological Well-being. Chicago: Aldine, 187 p.

25. Byers S. E., Rehmman U. S. (2014). Sexual well-being. APA Handbook of Sexuality and Psychology. Vol. 1. Person-Based Approaches, D.L.Tolman and D.L.Diamond.

26. Defining Sexual Health: Report of a Technical Consultation on Sexual Health. Geneva, Switzerland, Merleau-Ponty M. (2002). Phenomenology of Perception Routledge: New York, NY, USA.

27. Donati S, Medda E, Spinelli A, Grandolfo ME. Sex education in secondary schools: an italian experience. J Adolesc Health [Internet]. 2000;26(4):303–8. [https://doi.org/10.1016/s1054-139x\(99\)00081-6](https://doi.org/10.1016/s1054-139x(99)00081-6). Disponible en:.

28. IPPF [МФПІС] (2008). Sexual rights: an IPPF declaration [Сексуальні права: Декларація МФПІС]. London (<http://www.ippf.org/en/Resources/Statements/Sexual+rights+an+IPPF+declaration.htm>).

29. Chapter 11. 311-337. <http://dx.doi.org/10/1037/14193-011>

30. Diener E., Larsen R.J. (1984). Temporal Stability and Cross-Situational Consistency of Affective, Behavioural and Cognitive. Journal of Personality and Social Psychology, (47), 580–592.

31. Hupalovska V. A. (2021). Empirychni kryteriyi adaptivnykh seksual'nykh stsenariyiv u ranniy doroslosti [Empirical criteria for adaptive sexual scenarios in early adulthood]. Tezy zvitnoyi naukovoї konferentsiyi filosofs'koho fakul'tetu. L'viv, 188-193. <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Tezy-konferentsii-2021.pdf>

32. Hupalovska V. A. (2020). Psihologichne ta seksualne blagopoluchchya [Psychological and sexual well-being]. Tezy zvitnoyi naukovoї konferentsiyi filosofskogo fakultetu. Lviv, 134-138.

33. Kohler PK, Manhart LE, Lafferty WE (2008). Abstinenceonly and comprehensive sex education and the initiation of sexual activity and teen pregnancy. Journal of Adolescent Health, 42, 4:344-351.

34. Kohlberg LEE. Cognitive-developmental analysis of children's sex-role concepts and attitudes. En: the development of sex differences; Maccoby. Redwood City, CA, USA: Stanford University Press; 1966. pp. 82–173.

35. Lazarus JV, Liljestrands J (2007). Sex and young people in Europe. A research report of the Sexual Awareness for Europe Partnership. The Safe Project. Lund, IPPF

(http://www.ysafe.net/SAFE/documents/Design_Safe%20Research%20Report%20final%20final_27Sep07.pdf).

36. Ley, Orgánica 3. /2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, (en adelante LOMLOE). Boletín Oficial del Estado, núm. 340, de 30 de diciembre de 2020.:122868–953.

37. Malacane, M., & Beckmeyer, J. J. (2016). A review of parent-based barriers to parent–adolescent communication about sex and sexuality: Implications for sex and family educators. *American Journal of Sexuality Education*, 11, 27-40.

38. Merleau-Ponty M. *Phenomenology of Perception*. Legare Street Press; 2022.

39. Gomez CS, Comas MM, Velasco AM, Campos ST, Poço Dos Santos A. Del Puerto Fernandez I. Mujer puérpera Española e inmigrante. Área sanitaria Palma de Mallorca (España). *Rev Enf*. 2016;9:115–23.

40. Muyibi AS, Ajayi I-OO, Irabor AE, Ladipo MMA. Relationship between adolescents' family function with socio-demographic characteristics and behaviour risk factors in a primary care facility. *African Journal of Primary Health Care & Family Medicine* [Internet]. 2010;2(1). Disponible en: <https://doi.org/10.4102/phcfm.v2i1.177>.

41. Pop MV, Rusu AS. The Role of Parents in Shaping and Improving the Sexual Health of Children -Lines of Developing Parental Sexuality Education Programmes. 3rd International, Conference-Education. Reflection, Development [Internet]. 2015;209:395–401. Disponible en: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.210>.

42. Pina, Queirós PJ, Pinheiro Alves Mendes Fonseca E, Duarte Mariz MA, Rodrigues Fernandes Chaves M. C, Gómez Cantarino S. Significados atribuídos ao conceito de cuidar. *Revista de Enfermagem Referência* [Internet]. 2016;IV(10):85–94. Recuperado de: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=388247711009>.

43. Finan SL. Promoting healthy sexuality: guidelines for infancy through preschool. *Nurse Pract*. 1997;22(10):79–80.

44. Smilkstein G, Ashworth C, Montano D. Validity and reliability of the family APGAR as a test of family function. *J Fam Pract*. 1982;15(2):303–11.

освіченість та норми суспільства щодо сексуальності

Це знання, які розповідаються у певній формі залежно від віку людини, про секс, фізіологічну різність статевих особливостей.

інтегративний феномен, який складається за певних соціальних умов під впливом психологічних, соціально-психологічних та біологічних чинників

Сексуальна культура, на мою думку, це певні знання, які пов'язані з статевим життям

Сексуальна культура - це розвиток відкритості до діалогу на сексуальну тему, пояснювання речей, що до неї відносяться

Сексуальна культура - це спосіб, яким люди виражають свої сексуальні потреби, бажання та взаємодіють один з одним у сексуальному відношенні.

це сукупність вірувань, цінностей, норм, практик і ставлення до сексуальності в конкретному суспільстві чи культурному середовищі.

Певні правила, традиції, методи, способи виявлення сексуальності

Це наука яка вивчає сексуальність і її особливості, а також пояснює поняття сексуальності як рису характеру

Розуміння в статевих стосунках

Це продвигання сексуальної освіти, яка розповсюджує цю інформацію, і робить її сприйнятною в суспільстві

поведінка, норми, цінності, практики, пов'язані з сексуальністю та відносин між людьми

Обізнаність суспільства в плані сексуальних відносин

Знання про це

Я не знаю, пробачте (Т Д Т)

Сексуальна культура це сукупність норм, цінностей та навичок виховання та становлення людини вцілому

Не знаю

Сексуальна культура - це явище в суспільстві, що включає в себе ставлення людей до кордонів одне одного, статевого життя, розуміння статевих особливостей та рівень сексуальної освіченості суспільства.

Це є частина загальної культури, яка формується за певних умов, має свої правила та моральні цінності.

На мою думку, сексуальна культура - це урівноважене розмежування адекватно вибудованих взаємин між людьми, яка пояснює, що нормально і що ні, як будь-яка культура ставлення людей до сексуального процесу

Розділ поведінка у відносинах, певні особливості індивіда, сексуальний потяг

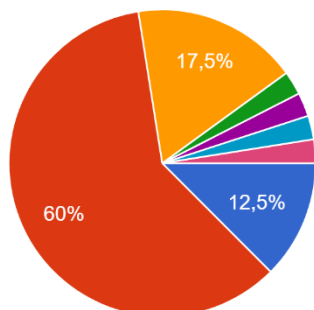
Це складова загальної культури, яка складається під впливом різних психологічних, соціальних, біологічних чинників

Сексуальна культура - це освіченість людей і не соромлення у тему "сексу"

інтегративний феномен, який складається за певних соціальних умов під впливом психологічних, соціально-психологічних та біологічних чинників.))))

Чи обговорювали ваші батьки з вами проблему сексуальної культури?

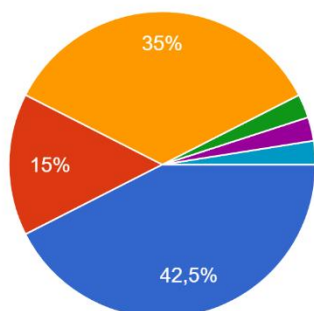
40 відповідей

- Так
- Ні
- Намагалися але соромилися
- Ваш варіант
- Намагалися, але наші погляди розходились в цьому плані тому ми...
- Тема інтимності в родині є вільною, але не обговорювалася цілеспрямовано...
- Зі мною не обговорювали, але з часом я сам обговорював це з ними

Про статеві відносини ви дізналися

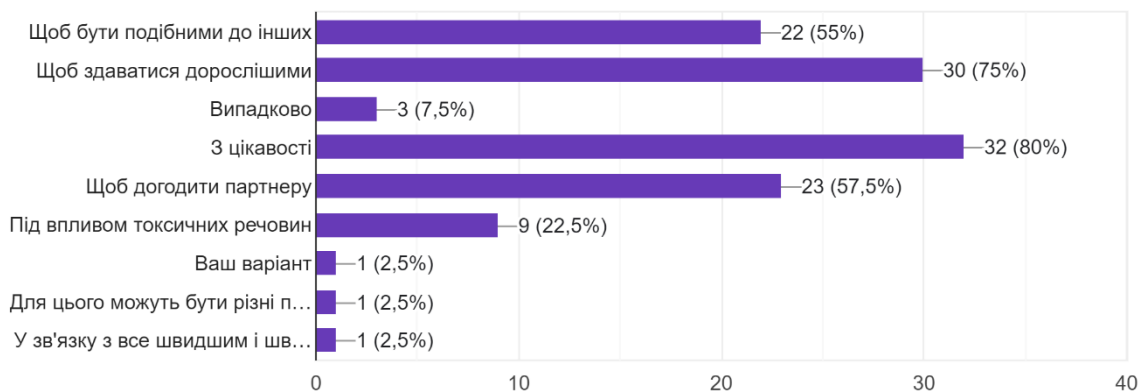
40 відповідей

- З медіаресурсів (телебачення, соціальні мережі, Інтернет)
- Від батьків
- Від друзів
- Від учителів
- Ваш варіант
- книжки, дорослішання і розуміння звідки ми, необхідність організму, статевий потяг та дозрівання

Чому, на вашу думку, сучасна молодь починає раннє статеве життя? (можна обрати декілька варіантів)

40 відповідей

Чи вважаєте ви, що раннє статеве життя може спричинити шкоду і чому?⁴⁰ відповідей

Через те що організм не є ще повністю сформованим фізично можуть виникнути певні захворювання

Це факт, що раннє статеве життя може спричинити шкоду. У першу чергу для дівчат, оскільки є ризик небажаної вагітності та як наслідок - аборт, що становить стрес для організму, який досі розвивається. Загалом для будь-якої статі є ризик статевого захворювання, отримання неприємного фізичного чи психологічного досвіду, токсичних стосунків, насильства, маніпуляції, гноблення тощо. Усе це є можливим, оскільки віковий розвиток не передбачає обізнаність у темі сексу, підлітки тільки починають вивчати цей новий аспект - гормональні впливи, сексуальне бажання, закоханість, різниця між дружбаю і коханням, сексуальні практики. Плюс вплив медіа, який показує емоційно забарвлений досвід (не важливо, позитивно чи негативно), для підлітків соціальні пригоди є дуже привабливими, хочеться якихось подій, іноді драми, руху та почуттів, відчувати "життя". Тож підлітки можуть діяти трохи імпульсивно і нашкодити собі чи іншим, а рівень шкоди може бути незначним чи катастрофічним.

Якщо ми вважаємо раннім - раніше 18 років. Тоді так. Зазвичай раннє статеве життя починається не від чеснот людини, а навпаки.

Недокінця розвинута репродуктивна система, психологічна неготовність можуть нанести як фізичну так і психологічні травми.

так, тому що організм і психіка можуть бути не готовими

Так, тому що особистість та організм не сформовані до певного віку достатньо. Отже, по-перше, виступати у сексуальну взаємодію потрібно коли організм та фізіологічні процеси готові до цього. А, по-друге, тоді коли людина, як особистість, готова психологічно і сама цього хоче.

Так, партнери можуть бути не зрілі фізично та не готові психологічно що може призвести до проблем у майбутньому. Можливі незапланована вагітність та поширення венеричних захворювань за необізнаності в контрацептивах

Може, якщо один хтось був не готовий був до такого досвіду, або партнер який мав цей досвід зробив його для іншого травматичним, або це було не зовсім або зовсім без згоди.

Не

Людина в ранньому віці ще не усвідомлює мотиви за якими вона хоче почати статеве життя і в більшості випадків роблять це під соціальним впливом, а не за власним бажанням. До того ж це може призвести до негативних наслідків до людини адже вона може не знати всієї інформації про небажану вагітність чи різні інфекції які передаються статевим шляхом воно не спричинить шкоду при належній секс просвіті

Так, рання вагітність, негативне ставлення з боку соціуму, ЗПСШ

Так.

Може, через нестабільну несформовану психіку діти роблять іноді вибір неусвідомлено, попри те, що вони могли б того не хотіти

Я вважаю що може спричинити шкоду якщо не використовувати захист та якщо це робиться проти волі одного з людей це може викликати як тілесні травми так і психічні

Я вважаю, що раннє статеве життя може спричинити певні наслідки із-за необізнаності, а так-то ні(якщо вважати раннє статеве життя в 16 років)

Якщо особи повністю розуміють, усвідомлюють і знають про здорове статеве життя, в цілому це не несе шкоди. В особливості, за умов їх здорової психіки, адже інакше, пара може бути надто зосереджена на статевому житті

Раннє статеве життя може призвести до психологічних труднощів, таких як стрес, низька самооцінка, а також може вплинути на емоційне та соціальне благополуччя молодих людей.

Так, це може як і фізично так і психологічно травмувати

Так

Так. Недостатньо знань та досвіду про статеве життя

Раннє статеве життя є досить погано тому що фізіологічно дівчина чи хлопець ще не розвинуті і через це організму наноситься сильна шкода

Так, людина може бути необізнаною в цьому і зростає відсоток незапланованої вагітності та різних захворювань.

Може привести до небажаної вагітності, до чого неготова ще дитяча психіка, і відповідно, вона не зможе виховати психічно здорову дитину

необережне раннє статеве дозрівання може привести до небажаної вагітності та хвороб

Може, але тільки психологічну,

Так, в разі неусвідомленості в цьому питанні

У дівчат ще може бути не до кінця сформоване їх статеве дозрівання(?), і партнер може не прислуховуватися до побажань дівчини, і спричинити велику шкоду її тілу.

Раннє статеве життя може спричинити шкоду організму та психічному здоров'ю людини, адже необізнаність може привести до інфекцій що передаються статевим шляхом та шкодою психічному здоров'ю

Головне на завагітніти

Вважаю ідеальним віком для початку статевого життя від 16 років. Раніше 16 або 15 років може бути травматичним досвідом через неосвіченість або неготовність підлітка

Все залежить від психологічної готовності людини до раннього статевого життя , шкоду може спричинити як раз психологічна неготовність , також не дотримання правил надійного захисту , що може викликати ранню вагітність.

Все доволі індивідуально, на когось може психологічно/фізично негативно вплинути, а для когось це буде гарним досвідом на майбутнє

чим раніше тим краще, головне підходити до цього відповідаю

Я вважаю, що раннє статеве життя може спричинити шкоду, так як: 1. Організм ще не готовий до емоційного такого стану. 2. Мало ознайомленні з методами та важливістю користуванням контрацепції. 3. Не до кінця оцінені ризики незахищеності 4. Незапланована рання вагітність з тяжким як психологічними, так і фізіологічними наслідками

Так, я так вважаю, тому що з боку фізіології наші тіла можуть бути не готовими до початку статевого життя, а з емоційної сторони ми можемо ще бути недостатньо готовими до такого нового досвіду

Вважаю, що може, бо це може призвести до таких наслідків, як рання вагітність, раннє спотворене уявлення про статеве життя, і це залишиться на все життя

В більшості випадків це шкідливо , бо після цього можна підхопити вініричні захворювання , через не знання , шо таке контрацептиви, якщо досвід був без згоди , це психологічні проблеми у майбутньому і просто незрілість організму та розуму

Якщо кщо статеве життя вести з однолітками і регулярно ходити до лікаря на обстеження, тоді це нормально

раннє статеве життя може бути не шкідливим, якщо партнери підходять до цього відповідально, не мають випадкових статевих контактів і обговорюють між собою всі проблеми, вподобання і нюанси. Але через відсутність сексуальної освіти багато молодих людей можуть отримати шкоду від ранніх статевих відносин. Можуть виникнути статеві хвороби, психологічні відхилення, раннє батьківство і ще багато не дуже приємних речей.

Як ви вважаєте, з якого віку слід починати статеве життя?

40 відповідей

Які

засоби контрацепції вам відомі? 40 відповідей

Спіралі, презервативи ж/ч, змазки

Презервативи, пігулки, жінкам ставлять спіралі (зараз наче не тільки після пологів можна), а ще найвідоміший метод "я встигну зупинитись"

Всі. Контрацептиви, спіралі, пігулки і т.д. Але кращій це - відсутність статевого життя)

Презервативи (жіночі та чоловічі), оральні контрацептиви, спіраль, свічки, перерваний СА (найбільш ненадійний) . Але від захворювань , що передаються статевим шляхом, знаю тільки про презервативи, і взагалі вважаю, що як не крути, але це страшніше ніж вагітність (моя особиста думка)

презервативи, таблетки

Презервативи, таблетки, ін'єкції, перериваний статевий акт, стерилізація, вагінальне кільце.

Презервативи чоловічі і жіночі, протизаплідні пігулки/пластирі, гормональне кільце, спіраль

Презервативи, КОК, спіралі, вазектомія, перев'язування фаллоф'євих (якщо зробила помилку в цьому слові, вибачаюсь) труб, загалом видів контрацепції дуже багато, є свічки, серветки, губки і купа різного

Презервативи (чоловічі, жіночі), протизаплідні зонди, таблетки, ін'єкції, і тд.

Два види :ті що захищають від інфекцій (презервативи чоловіча та жіночі, також для орального сексу латексні серветки) другий тип від небажаної вагітності що використовується вже с постійним партнером бажано з справною про інфекційній захворювання (гормональні контрацептиви:спіраль ,таблетки ,ін'єкції,пластирі)

пігулки, презервативи, спіралі,

Презервативи жіночі та чоловічі, екстренна контрацепція, протизаплідні пігулки, вагінальні

контрацептиви, пластирі
Презервативи, КОКи, імпланти контрацептивні, спіралі
Спіралі, таблетки, презервативи, вазектомія
Презервативи, гормональні пігулки, спіралі, силіконові серветки, жіночі презервативи та перерваний половий акт
Презерватив, протизаплідні пігулки, протизаплідна спіраль
Презервативи, спіралі, пігулки проти запліднення
Презервативи, спіралі, жіночі презервативи, КОК, пластирі, стерилізація, свічки
Презервативи чоловічі і жіночі, КОКи, спіраль, екстренна контрацепція
Презервативи
Презервативи
Контрацептиви чоловічі і жіночі, таблетки, уколи
Презерватив (жіночий та чоловічий), таблетки, спіраль
Протизаплідні пігулки, презервативи, спіраль
протизаплідні, контрацептиви, спіралі, ін'єкції, пластирі, кільця, креми
Презервативи, протизаплідні таблетки
Презерватив, кок, спіраль, жіночі презервативи, імплантат, вазектомія
Презервативи, спіраль, протизаплідні таблетки
Презервативи, протизаплідні пігулки, контрацептивний пластир, стерилізація, вагінальне кільце
Презервативи.
Переважно жіночі: оральні, внутрішньоматкові, гормональні, а також презервативи, стерилізація та вазектомія
Презервативи, протизаплідні ліки ...
Якщо чоловічі, то найнадійніші і найбезпечніші, то звичайно презервативи, а жіночі засоби мають дуже великий спектр, і жіночі презервативи, і вагінальні спіралі, оральні засоби контрацепції, але найнадійнішим все ж залишається чоловічий презерватив, як на мене
презервативи, протизаплідні, екстренна контрацепція
Презервативи, спіралі, гормональні препарати (але тільки тоді, коли це потрібно в межах лікування)
Презервативи жіночі та чоловічі, оральні контрацептиви, вагінальна спіраль, перев'язка маткових труб
презервативи
Презервативи (жіночі і чоловічі), пігулки, спіралі
презервативи, пігулку від запліднення, спіраль
Презервативи, як жіночі так і чоловічі. Протизаплідні таблетки. Стерилізація.

Як ви розтлумачите поняття "культура згоди"?⁴⁰ відповідей

Добровільне погодження обох сторін
Це моральний принцип суспільства, що передбачає увагу та повагу до бажань партнера, його готовності до певної діяльності, його особистого простору, його права на свободу вибору.
Відсутність тиску на партнера, повага до його тіла та особистості. Не прийняття, не толерування будь-якого тиску або спроб підкупу.

Розуміння готовності до процесу фізичного і психологічного, усвідомлення наслідків, розуміння того, що на вас не тиснуть
це згода та готовність на статевий акт
Добровільність у сексуальній взаємодії, знання про те, що закінчити секс можна в будь-який момент, коли виникло таке бажання
Норми, за яких романтичні дії та статевий акт відбуваються лише за згоди двох партнерів
Будь яка сексуальна взаємодія має відбуватися за усвідомленої згоди, і в будь який момент сексу, можна відмовитись від тих чи інших дій
Зрозумілий і прийнятний процес підтвердження сексуальних намірів
Коли партнери погоджуються з усім що відбувається в їх сексуальному житті від самого процесу до моменту погодження до проведення статевого акту
добровільні рішення, чітка вербальна і невербальна згода партнерів
Кожен з партнерів згоден мати половий акт, який може бути зупинений в будь-який момент
це Рух, який несе ідеологію, що кожен з учасників сексуального зв'язку має дати згоду на цей сексуальний зв'язок
Культура згоди - це усвідомлене рішення про бажання займатися сексом з іншою людиною, а коли ви той, хто хоче і питаєте іншого- маєте усвідомити з першого разу ні, а не вмовляти.
На мою думку це згода усіх сторін та розуміння відмови від одної з сторін навіть якщо раніше була дана згода але пізніше один з партнерів відмовився
На мою думку, це перед початком статевого акту чоловік і жінка мають один у одного запитати чи погоджуються вони на секс
На мою думку, це прийняття суспільством початку статевого життя при певних встановлених рамках
Культура згоди - це підхід до сексуальних відносин, в якому акцент робиться на відкритому та зміцненому згоді обох або всіх учасників.
Погодження обох партнерів
Якщо обидва партнери дають згоду на статевий акт
Всі хто бере участь особисто дає згоду
Це коли дві людини хочуть бути партнерами у фізичному плані і дають згоду на фізичний контакт
-
Коли обидва партнери згодні до сексуального контакту
чітка та вільно виражена згода в усіх стосунках, зокрема в сексуальних ситуаціях
Це коли обидва партнери згодні на секс, коли партнер не примушує іншого до сексу (шляхом токсичних маніпуляцій, шантажу тощо), або коли особа, досягає віку згоди
Про кордони в сексі
Стереотип що придумав світ патріархату, що у дівчат з певного віку є право вибору погоджуватись на сексуальні стосунки.
Культура згоди для мене особисто це повага кордонів іншої людини та обов'язковий запит на згоду
Коли обоє згодні на статевий акт.
Це явище, що означає проговорення згоди обома людьми в адекватному стані на секс.

Продовження ДОДАТКА А

Дозволяється з 16 років та не рахується у стані алкогольного сп'яніння, під тиском тощо
Коли обидва партнери враховують і поважають думку іншого . Коли поважають готовність чи не готовність іншого щодо статевому акту та поважають його рішення
Як на мене це термін який означає невимушену згоду на будь-які дії в стосунках
якщо обидва партнери згодні, між ними не має бути перешкод
Добровільне, усвідомлене, виважене рішення індивіда, з урахуванням усіх за та проти, вибір себе і оцінки свого стану і подальших дій
Добровільна, свідомо згода на статевий акт
Це побудова статевого стосунку на добровільній згоді обох сторін
Коли діло доходить до сексу , треба щоб обидві сторони дали згоду на це , інакше це веде за собою наслідки
Активну згоду мають надати два партнери для уникнення непорозумінь
Згода обох партнерів на статеві відносини, повага до особистих кордонів

Що таке "сексуальність"?⁴⁰ відповідей

Вплив естрогену та андрогену та організм
Я думаю, сексуальність має біологічний та соціальний аспекти. Біологічний передбачає вроджені репродуктивні характеристики, що мають значення для здійснення статевому акту (наприклад, гормони, потяги, вторинні статеві ознаки, що вказують на стать і готовність особини до репродукції тощо). Соціальний аспект трохи важчий і певним чином є індивідуальним для різних людей. Наприклад, я можу назвати людину сексуальною, однак це не означає, що я відчуваю до неї потяг чи вважаю, що вона залицяється до когось (закликає до здійснення статевому акту чи подібне). Просто в моїй голові є певні абстрактні характеристики, які визначають "привабливу" людину. Тож думаю поняття сексуальності пов'язане з привабливістю.
Суб'єктивна оцінка особистості, щодо привабливості свого тіла, а також суб'єктивна оцінка тіла індивіда іншими індивідами. Оцінка статевої привабливості, навіть інстинктивна.
Сексуальність - це властива кожній людині особливість яка викликає у іншої людини у вашу сторону сексуальний потяг.
сексуальна привабливість
Вид енергії людини, метою якого ж розмноження
Думки, бажання, дії та погляди щодо себе та інших людей як потенційних сексуальних партнерів
Прояв готовності і фізіологічного, біологічного, емоційного бажання сексу
Привабливість в інтимній ситуації в чіхось очах
Це конкретна поведінка та внутрішні відчуття людини ,коли людина або має наміри виглядати сексуально для свого партнера, або для себе
сукупність біологічних, психофізіологічних і емоційних реакцій, переживань і вчинків людини, пов'язаних з проявом і задоволенням сексуального потягу
сукупність біологічних, психофізіологічних, душевних та емоційних реакцій, переживань та вчинків людини, пов'язаних з проявом та задоволенням статевого потягу
Сукупність біологічних, психологічних, емоційних реакцій, які задовольняють сексуальний потяг

Сексуальність - це стан любові до себе і бажання розділити її з іншим/іншою чи іншими.

Це індивідуальні інтереси

На мою думку, сексуальність це жіноча або чоловіча енергія, яка виражається у задоволенні сексуального потягу

Сексуальність - це набір як психічних, так і фізичних деталей особистості, що викликають сексуальне збудження в індивіда

Сексуальність - це складний аспект людської ідентичності, який включає в себе фізичні, емоційні, соціальні та психологічні аспекти пов'язані з сексом та сексуальними відносинами.

Це внутрішній стан і також зовнішній вигляд

Коли людина виглядає привабливо

Сукупність біологічних, поведінкових, психофізичних, емоційних реакцій.

Сексуальність це якість людини яка приваблює інших у фізичному а також емоційному плані

-

Це енергія, яка виявляється у впевненості в собі, відвертості, раскрепощенности людська ідентичність, що включає в себе фізичні, психологічні, емоційні та соціальні аспекти, і пов'язана з сексуальними стосунками і власне сексом

Привабливість особи для інших людей, в плані сексуальному

Сексуальна привабливість

В кожній людині поняття сексуальності різні?

Сексуальність це аспект людського життя, вона не дається людині в готовій формі

Те що породжує потяг до людини

Це особисте або суспільно усталене сприйняття людини, як об'єкт захоплення, до якої є потяг, сексуальне бажання тощо

Для мене це більше енергія людини, її легкість, жіночність. Також це зовнішній вигляд який виглядає сексуально та жіночною

Сексуальність загалом це поняття привабливості для людей зі сторони сексуального життя, також зараз цей термін використовується для іншого поняття як "Сексуальна орієнтація", тобто спрощене до сексуальності

привабливість людини для її партнерів

Особливість індивіда, певні якості, які зближують партнерів, відкритість до певних дій, усвідомлення усіх наслідків

Це поняття для мене включає і симпатичність, і красу як духовну так і фізичну, і харизму, це тобто набір характеристик, які можуть приваблювати тебе чи у тобі

Це сукупність реакцій, переживань людини, пов'язаних з проявом і задоволенням сексуального потягу

Це привабливість, але більш у інтимному плані, тобто людина починає збуджуватись

Це сукупність факторів які мляють збуджувати

Здатність людини викликати збудження та потяг в інших.

Як ви розумієте поняття "сексуальні ризики"?⁴⁰ відповідей

Можливість причинити здоров'ю небезпек

Вперше чую таке словосполучення, тож думаю, воно пов'язане з ризиками у ході здійснення сексуальної поведінки.

Ризик під час (чи в наслідок) статевого акту, отримати певні ушкодження тіла або психіки.

Ризики вагітності, захворювань, травм, відповідальності за іншу людину, адже секс - це для когось емоційно - прив'язливо.

ризика зараження

Ризики пов'язані з передачею статевих хвороб, А також вагітність, якщо вона не є ціллю сексу, А ціллю є отримання задоволення

Ризики насильства, травмування, вагітності і та.

Поняття немаю

Хвороби, вагітність

Для мене одразу асоціації це коли люди не так розуміють слово сексуальність и думають що вона виражається в макіяжі або одязі і якщо людина якості одягнута то вона обов'язково зваблює когось

ситуації які можуть загрожувати фізичному чи ментальному здоров'ю

Ризики під час статевої поведінки

Ризики, які можуть виникати після СА, які можуть нести загрозу:хвороби, небажана вагітність тощо.

Сексуальні ризики - вагітність, проблеми зі здоров'ям після статевого акту .

Це ризики отримати якусь шкоду для організму

Сексуальні ризики це можливо хвороби або інценденти які можуть трапитися під час статевого акту

Сексуальними ризиками є спалювання психіки індивіда, після початку статевого життя або ж статеві захворювання, викликані відсутністю контрацепції

Сексуальні ризики - це можливі загрози або небезпеки, пов'язані з сексуальною діяльністю, які можуть призвести до негативних наслідків для фізичного, емоційного або соціального здоров'я. це можливі шкідливі наслідки або небезпеки, пов'язані з сексуальною поведінкою.

Вагітність, або хвороби

Отримання шкоди через сексуальність

Сексуальні ризики-це те що не допускається в суспільстві, тобто порушення якихось моральних цінностей, норм, але ці ризики збуджують тому можуть вважатися сексуальними

Ризики які можуть виникнути про статевих зв'язках

Це може бути небажана вагітність, або статеві хвороби

дії або ситуації сексуального життя, що можуть призвести до негативних наслідків (наприклад незахищений статевий акт або, так зване, "вчасно витягнути" може призвести до вагітності)

ЗПСШ

Хвороби, вагітність, зґвалтування

Якісь бдсм заскоки чи шось таке...

Наслідки

Не знаю.

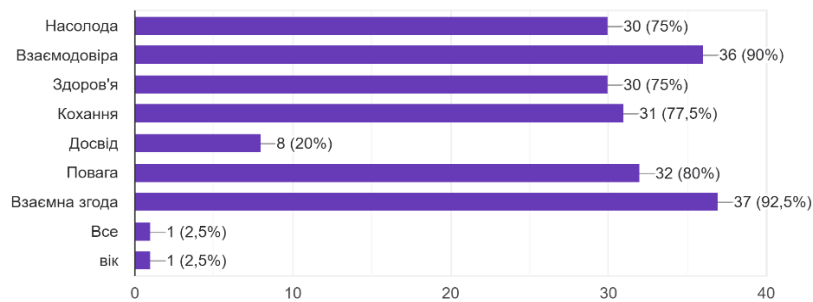
Не зустрічала раніше цього ерміну. Можливо, ризик травм чи захворювань при неправильному статевому акті

Це ті ризики які можуть виникнути під час статевого акту, наприклад вагітності або психологічна травма

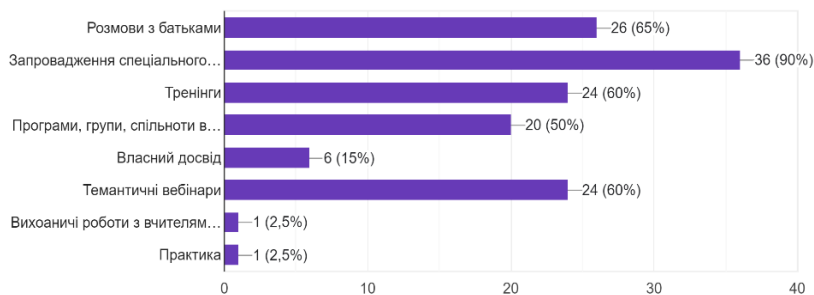
Небажана вагітність, можливість підхопити захворювання, що передаються статевим шляхом злом дупи

Розповсюдження своїх інтимних фото та відео, а також процес їх становлення
 Це поняття включає у себе як фізіологічні ризики так і соціально побутові, наприклад партнер
 може викласти фото чи навіть відео оголеної вас чи статевого акту у інтернет
 це якісь певні експерименти у статевому житті, які можуть призвести до негативних наслідків
 Це секс без контрацепції, вініричні захворювання
 не чув такого
 Ризики від сексуальних стосунків.

Що, на вашу думку, головне в сексуальних стосунках? (можна обрати декілька варіантів)
 40 відповідей

Що, на вашу думку, сприятиме розвитку сексуальної культури сучасної молоді? (можна
 обрати декілька варіантів)
 40 відповідей

Як ви вважаєте, чи потрібна сексуальна освіта?
 40 відповідей

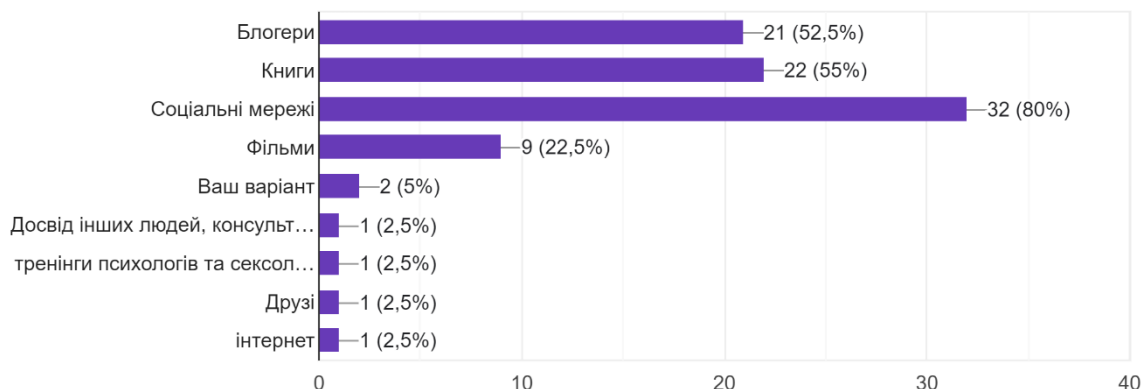
На вашу думку, чи потрібно в середовищі університету запровадити заходи у розрізі розвитку сексуальної культури?

40 відповідей

Сексуальна самоосвіта: з яких джерел ви отримуєте важливу для вас інформацію? (можна обрати декілька варіантів)

40 відповідей

Чи проводилися для вас в університеті вебінари/тренінги про сексуальну освіту?

40 відповідей

Які, на вашу думку психологічні умови сприятимуть розвиткові сексуальної культури студентської молоді?

40 відповідей

**Результати показників за вираженістю настанов до сексу за
опитувальником «Настанови до сексу» Г. Айзенка**

№ За/п	Назва шкали	Кількість респондентів (усього 40)		Дані у %	
		Високий рівень	Низький рівень	Високий рівень	Низький рівень
1.	Дозволеність	24	16	60%	40%
2.	Реалізованість	13	27	32,5%	67,5%
3.	Невротичність	17	23	42,5%	57,5%
4.	Знеособлений секс	3	37	7,5%	92,5%
5.	Порнографія	26	14	65%	35%
6.	Сексуальна сором'язливість	25	15	62,5%	37,5%
7.	Цнотливість	16	24	40%	60%
8.	Огида до сексу	2	38	5%	95%
9.	Сексуальна збудливість	26	14	65%	35%
10.	Фізичний секс	7	33	17,5%	82,5%
11.	Агресивний секс	6	34	15%	85%
12.	Лібідо	30	10	75%	25%
13.	Задоволеність	19	21	47,5%	52,5%

**Результати показників за вираженістю оцінки сексуального профілю за
методикою дослідження «Оцінки сексуального профілю» М. Яффе і Е. Фервік, адаптація
О. Потьомкіної**

Порівняльні результати діагностики рівня прояву настанов до сексу за методикою М. Яффе і Е. Фервіка.

№ За/п	Назва шкали	Кількість респондентів (усього 40)		Дані у %	
		Високий рівень	Низький рівень	Високий рівень	Низький рівень
1.	Експресивність	34	6	85%	15%
2.	Сміливість	18	22	45%	55%
3.	Корисність	14	26	35%	65%
4.	Вибірковість	19	21	47,5%	52,5%
5.	Гіперсексуальність	27	13	67,5%	32,5%
6.	Педантичність	24	16	60%	40%
7.	Ніжність	33	7	82,5%	17,5%
8.	Жертовність	17	23	42,5%	57,5%
9.	Відповідальність	34	6	85%	15%
10.	Кохання	32	8	80%	15%
11.	Ревнощі	24	16	60%	40%
12.	Різноманітність	23	17	57,5%	42,5%
13.	Фемінність	24	16	60%	40%
14.	Несприйняття	30	10	75%	4%

Порівняльні результати дослідження самоствавлення

№ За/п	Назва шкали	Кількість респондентів (усього 40)			Дані у %		
		Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
1.	Самосприйняття	13	24	3	32,5%	60%	7,5%
2.	Самоствавлення	8	19	13	20%	47,5%	32,5%
3.	Самовпевненість	9	18	13	22,5%	45%	32,5%
4.	Внутрішня чесність	7	23	10	17,5%	57,5%	25%
5.	Самозвинувачення	6	24	10	15%	60%	25%
6.	Внутрішня конфліктність	9	21	10	22,5%	52,5%	25%
7.	Самоприв'язаність	4	24	12	10%	60%	30%
8.	Самоцінність	9	14	17	22,5%	35%	42,5%

**РЕЗУЛЬТАТИ МАТЕМАТИЧНО-СТАТИСТИЧНОЇ ОБРОБКИ
ДАНИХ**

Математична обробка даних за критерієм Колмогорова-Смірнова

		Дозволеність_до_тренінгу	Дозволеність_після_тренінгу	Реалізованість_до_тренінгу	Реалізованість_після_тренінгу	Невротичність_до_тренінгу	Невротичність_після_тренінгу	Знеособленість_до_тренінгу	Знеособлений_секс_після_тренінгу	Порнографія_до_тренінгу	Порнографія_після_тренінгу
N		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Нормальные параметры ^{a,b}	Среднее	19,6500	20,4000	15,2000	13,0000	12,1000	10,7500	15,2000	15,7000	24,5000	20,2000
	Стд. отклонение	4,18361	6,20187	4,84939	2,63325	5,88844	5,73251	7,40981	6,78311	6,52525	4,53756
Разности экстремумов	Модуль	,177	,121	,208	,210	,159	,203	,164	,163	,249	,218
	Положительные	,100	,111	,108	,140	,156	,198	,164	,163	,249	,218
	Отрицательные	-,177	-,101	-,114	-,210	-,159	-,213	-,133	-,144	-,154	-,182
Статистика Z Колмогорова-Смирнова		,789	,498	,931	,939	,713	,952	,735	,730	1,114	,973
Асимпт. знч. (двухсторонняя)		,531	,965	,352	,341	,690	,225	,353	,650	,127	,300

a. Сравнение с нормальным распределением.

b. Оценивается по данным.

Продовження ДОДАТКА Д

Сексуальна сорома	Сексуальна сорома	Цнотливість до тренінгу	Цнотливість після тренінгу	Огида до сексу до тренінгу	Огида до сексу після тренінгу	Сексуальна збудливість до тренінгу	Сексуальна збудливість після тренінгу	Фізичний секс до тренінгу	Фізичний секс після тренінгу	Агресивний секс до тренінгу	Агресивний секс після тренінгу
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
25,6500	27,4000	15,2000	13,0000	13,1000	11,3200	19,2000	19,7000	19,1000	16,3000	18,6500	14,3400
3,14321	6,25187	2,84939	1,63325	5,99844	3,25652	6,4151	6,78311	2,5795	6,32916	5,63524	6,55556
,107	,101	,208	,110	,139	,113	,137	,124	,219	,119	,184	,216
,106	,101	,108	,150	,136	,178	,132	,124	,219	,119	,184	,216
-,165	-,211	-,104	-,350	-,139	-,113	-,123	-,114	-,194	-,234	-,164	-,282
,389	,428	,931	,939	,753	,939	,935	,770	1,101	,402	,414	,543
,431	,655	,352	,452	,620	,215	,312	,590	,227	,417	,347	,230

Лібідоз до тренінгу	Лібідоз після тренінгу	Задоволеність до тренінгу	Задоволеність після тренінгу	Експресивність до тренінгу	Експресивність після тренінгу	Сміливість до тренінгу	Сміливість після тренінгу	Корисність до тренінгу	Корисність після тренінгу	Вибірковість до тренінгу	Вибірковість після тренінгу
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
30,2300	29,5200	19,2000	21,0000	34,1000	26,7500	18,2200	25,7000	14,5000	14,2000	19,1000	24,8000
8,10305	7,20954	9,84939	8,6345	7,4584	7,78451	6,40981	8,78311	6,52025	6,50026	4,5945	8,52956
,197	,181	,240	,261	,149	,213	,173	,154	,264	,291	,119	,233
,120	,116	,128	,142	,156	,198	,173	,154	,264	,245	,124	,233
-,117	-,101	-,114	-,217	-,159	-,213	-,102	-,132	-,054	-,194	-,134	-,184
,889	,448	,432	,984	,784	,952	,715	,730	,744	,802	,618	,643
,681	,995	,672	,251	,840	,225	,293	,620	,148	,227	,314	,100

Продовження ДОДАТКА Д

Гіперсексуальність_до_тренінгу	Гіперсексуальність_після_тренінгу	Педантичність_до_тренінгу	Педантичність_після_тренінгу	Ніжність_до_тренінгу	Ніжність_після_тренінгу	Жертвність_до_тренінгу	Жертвність_після_тренінгу	Відповідальність_до_тренінгу	Відповідальність_після_тренінгу	Кохання_до_тренінгу	Кохання_після_тренінгу
1527,1900	1526,5000	1524,2300	1533,5000	1533,5900	1535,1500	1517,6000	1512,3000	1534,1000	1536,1000	1532,1500	1536,2000
8,17501	7,10651	7,84939	8,6345	7,4364	8,13455	6,41981	8,78311	6,36145	8,51849	9,53549	9,16256
,116	,164	,340	,246	,199	,264	,134	,131	,213	,301	,148	,225
,156	,114	,117	,149	,151	,100	,144	,131	,248	,265	,181	,221
-,107	-,121	-,111	-,341	-,129	-,203	-,100	-,111	-,154	-,180	-,133	-,134
,836	,618	,232	,946	,618	,942	,684	,710	,624	,721	,620	,693
,627	,725	,612	,842	,690	,715	,640	,510	,164	,217	,294	,126

Ревнощі_до_тренінгу	Ревнощі_після_тренінгу	Різноманітність_до_тренінгу	Різноманітність_після_тренінгу	Феміністичність_до_тренінгу	Феміністичність_після_тренінгу	Несприйняття_до_тренінгу	Несприйняття_після_тренінгу	Самозвинувачення_до_тренінгу	Самозвинувачення_після_тренінгу	Внутрішні_конфлікти_до_тренінгу	Внутрішні_конфлікти_після_тренінгу
1524,3000	1520,5100	1523,2000	1519,0000	1524,5000	1524,3000	1530,7000	1532,1200	1524,5000	1522,3000	1521,2000	1519,7000
8,30521	6,24924	9,8219	8,6485	7,9484	7,74800	7,6181	8,2111	6,34955	6,1418	8,3648	6,5486
,131	,182	,270	,221	,172	,240	,169	,154	,215	,191	,118	,213
,108	,122	,146	,134	,164	,149	,162	,114	,206	,245	,164	,213
-,100	-,121	-,110	-,294	-,163	-,242	-,100	-,133	-,051	-,244	-,114	-,100
,629	,434	,321	,914	,774	,925	,710	,260	,648	,841	,618	,628
,841	,948	,802	,264	,836	,245	,493	,610	,238	,348	,425	,129

Продовження ДОДАТКА Д

Само прив язані сть_д о_тр енінг у	Само прив язані сть_ після _тре нінгу	Самосп рийнят тя_до_тр енінгу	Самос прийн яття_п ісля_т ренінг у	Самоці нність_ до_тре нінгу	Самоці нність_ після_т ренінгу	Самос тавлен ня_до _трени нгу	Само ставл енн_ після _тре нінгу	Самов певне ність_ до_тре нінгу	Самовп евненіс ть_післ я_трени нгу	Внутрі шня_че сність_ _до_тре нінгу	Внутрі шня_че сність_ після_т ренінгу
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
24,30	15,90	16,2000	17,000	14,600	16,500	13,300	16,22	18,800	18,1000	19,1000	24,4000
0	0		0	0			00	0			
8,305	6,249	6,0019	6,9445	7,2284	7,74600	5,9481	6,001	6,9225	6,02526	6,3345	8,5486
21	24						1				
,121	,194	,260	,221	,112	,224	,129	,154	,294	,244	,127	,213
,101	,142	,149	,133	,112	,119	,111	,203	,294	,244	,116	,213
-,106	-,167	-,100	-,263	-,103	-,200	-,120	-,103	-,160	-,196	-,100	-,144
,634	,467	,491	,949	,722	,955	,790	,261	,714	,846	,608	,606
,849	,820	,846	,254	,812	,445	,413	,692	,238	,497	,349	,140

ДОДАТОК Е

Математична обробка даних за критерієм t-Ст'юдента

Таблиця порівняння показників самоставлення, настанов сексу та оцінки сексуального профілю за допомогою критерію Ст'юдента для парних вибірок

Критерій парних вибірок

		Парные разности					t	ст.св.	Значимост ь (2- сторонняя)
		Средне е	Стд. отклонен ие	Стд. ошибка среднего	95% доверительный интервал разности средних				
					Нижняя граница	Верхняя граница			
Пара 1	Невротичність_ до_тренінгу_ Невротичність_ після_тренінгу	11,2500 0	5,38883	1,20498	8,72795	13,77205	9,336	10	,020
Пара 2	Порнографія_д о_тренінгу_ Порнографія_пі сля_тренінгу	9,20000	7,68868	1,71924	5,60159	12,79841	5,351	10	,030
Пара 3	Сексуальна_сор омязливість_до _тренінгу - Сексуальна_сор омязливість_піс ля_тренінгу	3,85000	7,92913	1,77301	,13905	7,56095	2,171	10	,043
Пара 4	Цнотливість_до _тренінгу - Цнотливість_піс ля_тренінгу	4,50000	10,11252	2,26123	-,23281	9,23281	1,990	10	,041
Пара 5	Самоставлення _до_тренінгу - Самоставлення _після_тренінгу	5,30000	7,85460	1,75634	1,62393	8,97607	3,018	10	,007
Пара 6	Самосприйнятт я_до_тренінгу - Самосприйнятт я_після_тренінг у	4,20000	6,00060	1,74234	3,25866	5,14134	2,118	10	,011
Пара 7	Самовпевненіст ь_до_тренінгу_ Самовпевненіст	5,80000	6,851690	1,72483	5,32689	6,27311	3,044	10	,012

Пара 8	Внутрішня_чесн ість_до_тренінг у Внутрішня_чесн ість_після_трені нгу	4,35000	7,42950	6,14752	2,36470	6,3353	3,117	10	,060
--------	---	---------	---------	---------	---------	--------	-------	----	------